

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Diplomová práce

2016

Bc. Veronika Březinová

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Bc. Veronika Březinová

**Na genderu (ne)záleží: biatlonistky a
biatlonisté v českých médiích**

Diplomová práce

Praha 2016

Autor práce: **Bc. Veronika Březinová**

Vedoucí práce: **PhDr. Alice Němcová Tejkalová, Ph.D.**

Rok obhajoby: 2016

Bibliografický záznam

BŘEZINOVÁ, Veronika. *Na genderu (ne)záleží: biatlonisté a biatlonistky v českých médiích*. Praha, 2016. 75 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Alice Němcová Tejkalová, Ph.D.

Abstrakt

Tématem diplomové práce je analýza mediální prezentace biatlonistů a biatlonistek v českých médiích, konkrétně ve dvou tištěných denících a jejich online verzích. Výzkum se soustředí na tři významné biatlonové události (olympijské hry, jeden díl světového poháru na území ČR a mistrovství světa), které se odehrály v rozmezí let 2014 a 2015. V teoretické části jsou stručně definovány pojmy jako sport v médiích, gender, proces reprezentace, stereotypizace i historie a současnost biatlonu. Z hlediska genderu tvoří nejdůležitější kapitoly feministické výzkumy a jejich kritika, nepsaná pravidla genderové stereotypizace či obraz muže a maskulinity. Pozornost je také věnována metodologii práce, kvalitativnímu výzkumu a popisu analýzy rámcování.

Analytická část představuje konkrétní rámce, které se objevují ve vybraných článcích. Důraz je kladen i na vizuální složku mediálního zpracování, tedy fotografie. Jednotlivé kapitoly popisují rámce sportovně-reportážní, heroický, rámeček lidskosti, rámeček soukromí a rámce ženství a mužství. Porovnávají jsou mezi sebou znaky, které jsou v textech přisuzovány sportovcům a sportovkyním. Na konci práce jsou zhodnoceny nejen závěry plynoucí z celé analýzy, ale rovněž je zde nastíněna obecná situace kolem mediálního zpracování biatlonu.

Abstract

The thesis analyzes the media presentation of male and female biathletes in the Czech media, specifically in two newspapers and their online versions. The research focuses on three major biathlon events (Olympic Games, World Cup in Nové Město na Moravě and World Championships), which took place between the years 2014 and 2015. The theoretical part briefly defines terms as sports in the media, gender, process of representation, stereotyping or history and the present of biathlon. The most important chapters in gender studies are feminist studies and their criticism, unwritten rules of gender stereotyping or men and masculinity. This paper also pays attention to chosen methodology - qualitative research and framing analysis.

The analytic part of the thesis describes particular frames, which appear in analysed articles. This work is also based on the analysis of visual part of media - photographs. Individual chapters also map dominant frames - sport-reportage frame, frame of heroism, frame of humanity, frame of privacy, and frames of femininity and masculinity. For the purpose of the thesis, the signs, which are attributed to male and female athletes, are assessed too. At the end of the thesis, the author evaluates the conclusions from the research and also adds information about the media presentation of biathlon in general.

Klíčová slova

biatlon, sport, olympijské hry, mistrovství světa, světový pohár, gender, mediální obraz, stereotypy, feminita, maskulinita

Keywords

biathlon, sport, The Olympic Games, World Championships, World Cup, gender, media presentation, stereotypes, femininity, masculinity

Rozsah práce: 154 137 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne ...

Bc. Veronika Březinová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí práce PhDr. Alici Němcové Tejkalové, Ph.D. za veškerou inspiraci, pomoc při výběru tématu, vhodné literatury a za cenné poznámky k analytické části.

SCHVÁLENO

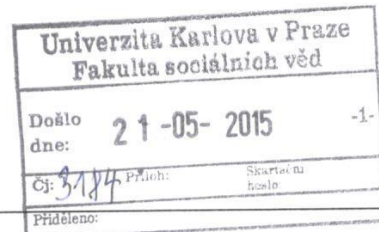
**Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK
Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce**

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:

Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta:

Veronika Březinová

Razítko podatelny:

Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta:

2014

E-mail diplomantky/diplomanta:

33066234@fsv.cuni.cz

Studijní obor/forma studia:

Mediální studia navazující/prezenční

Předpokládaný název práce v češtině:

Na genderu (ne)záleží: biatlonistky a biatlonisté v českých médiích

Předpokládaný název práce v angličtině:

GENDER (DOES NOT) MATTER(S): BIATHLONISTS IN CZECH MEDIA

Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013)

(diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezí)

LS 2015/2016

Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků):

Biatlon zažívá v posledních letech nebývalou popularitu, která se samozřejmě odráží i v objemu článků či televizních a rozhlasových příspěvků v českých médiích. Způsob, jakým se o tomto sportu píše, a prostor, který se českým biatlonovým reprezentantům dává, je v našem prostoru naprosto unikátní. Ve své diplomové práci bych se chtěla zaměřit nejen na způsob, jakým se o biatlonu píše, ale také na rozdíly mezi články o sportovcích mužského a ženského pohlaví a stereotypy těchto sportovkyň a sportovců. Zkoumanou jednotkou bude text v tištěných médiích (i jeho internetová mutace) a velkou část bude tvořit vizuální složka v podobě fotografií.

O biatlonu vzniklo hned několik prací, ale žádná na Fakultě sociálních věd. Nejčastěji se jedná o texty studentů Fakulty tělesné výchovy a sportu. Několik bakalářských či diplomových prací bývalých absolventů FSV se o biatlonu zmiňuje, ale v žádné z nich není hlavním tématem.

Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (max. 1800 znaků):

Cílem práce je podat ucelený obraz biatlonu v tištěných médiích a na internetových platformách. Dalším významným cílem bude v rámci biatlonu postihnout stereotypy a rozdíly v referování o sportovkyních a sportovcích.

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

- 1) Úvod
 - představení tématu a zpracování práce, odůvodnění jeho výběru, stanovení si cílů
- 2) Biatlon
 - představení biatlonu jako sportu
 - krátká historie sportu
 - shrnutí českých úspěchů
- 3) Zkoumané události
 - Zimní olympijské hry v Soči 2014
 - Světový pohár v Novém Městě na Moravě 2015
 - Mistrovství světa biatlonu 2015
- 4) Teoretická východiska
 - historie a současnost vybraných tištěných periodik, internetových platform
 - masová média a sport

- procesy reprezentace, stereotypizace a rámcování
- 5) Metoda zpracování tématu
 - popsání metody výzkumu
 - základní popis kvalitativní analýzy, stereotypizace a rámcování
 - vymezení zkoumaného vzorku
 - stručné informace o zkoumaných denících
- 6) Vlastní výzkum
 - analýza příslušných dat
- 7) Interpretace výsledků a závěr
- 8) Přílohy
- 9) Seznam použité literatury a zdrojů

Vymezení podkladového materiálu (např. titul periodika a analyzované období):

Rámcem pro mou diplomovou práci budou tři důležité události ve světě biatlonu. Zimní olympijské hry v Soči v roce 2014, jeden díl světového poháru konaný v Novém Městě na Moravě v roce 2015 a jako poslední Mistrovství světa v biatlonu ve finském Kontiolahti v roce 2015.

Zkoumaným periodikem bude deník MF Dnes a jeho internetová verze Idnes.cz, společně s deníkem Sport a jeho internetovou verzí Isport.cz.

Metody (techniky) zpracování materiálu:

Kvalitativní analýza rámcování a stereotypizace biatlonistek a biatlonistů

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

BOYLE, Raymond, HAYNES, Richard. *Power play: sport, the media and popular culture.* 2. vyd. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2009. ISBN 978-07-4863-592-4.

Autoři této knihy se snaží popsat vzrůstající roli a propojení sportu a médií jako fenoménu populární kultury 21. století. Svě teze představují na široké škále sportů i mediálních platform, které propojují s problematikou nacionalismu, rasy, genderu, politické ekonomie a věnují se i měnícím se vzorům konzumace sportu v médiích.

BRUCE, Toni. (2013). *Reflections on Communication and Sport: On women and feminities. Communication & Sport*, Vol. 1, no. 1/2, s. 125-137.

Toni Bruce ve své esejí zkoumá klíčové kulturní a sociální otázky vztahu mezi sportem v médiích a ženami. Reflektuje posledních třicet let výzkumu na toto téma a zajímají ho nejen tendence a změny ve způsobu, jakým média pokrývají ženské sportovní akce a jejich úspěchy, ale také, jak ženy vnímají své místo ve světě sportu. Dotýká se zásadních genderových témat.

de VREESE, Claes. (2005). *Framing Europe: Television news and European integration.* Amsterdam: Het Spinhuis, 2005. 224 s. ISBN 9-0-5260-080-5.

Knihna na příkladu televizního zpravodajství a problematiky přistěhovalců demonstruje schopnost médií ovlivnit názory příjemce sdělení. Zpravodajství je pro přistěhovalce klíčovou platformou, jejímž prostřednictvím se dozvídají o evropské politice.

DĚKANOVSKÝ, Jan. *Sport, média a mýty: zlatí hoši, královna bílé stopy a další moderní hrdinové.* Praha: Dokořán, 2008. ISBN 978-80-7363-131-4.

Sport a jeho role ve společnosti je hlavním tématem knihy kulturologa Jana Děkanovského. Ve svém úvodu definuje sport a jeho pozici v lidské kultuře, poté se věnuje sportovním událostem distribuovaným skrze masová média. Zabývá se fenoménem zimních sportů z diváckého hlediska, kdy se sportovní akce stávají specifickým druhem zábavy. Díky příkladům ukazuje některé podoby medializovaného sportu, kdy se sportovci stávají spíše hrdiny a celebritami.

ENTMAN, Robert M. (1993). Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication*. Vol. 43, no. 4, s. 51-58. ISSN 0021-9916.

Robert Entman ve své práci představuje teorii rámcování, která podle něj závisí především na výběru a významu dané problematiky. Cílem rámcování je výběr některých aspektů reality a z nich pak udělat nejvýraznější část textu, která bude prosazovat konkrétní definici problému, morální zhodnocení a doporučení pro „léčbu“.

HALL, Stuart (ed.). *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices*. 1. vyd. London, Thousand Oaks, New Delhi: Sage, 2001. 400 s. ISBN 0-7619-5432-5.

Stuart Hall ve své práci popisuje reprezentaci jako produkci významů napříč jazykem, diskurzem a obrazem. Zabývá se tím, jak například fotografie konstruuje národní identitu a kulturu nebo maskulinitu v konzumní společnosti. Kniha představuje unikátní zdroj pro kritické práce zkoumající mediální texty a obrazy.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN 978-80-7367-485-4.

Kniha Jana Hendla se zabývá metodami kvalitativního výzkumu a ukazuje, z jakých zdrojů tyto metody vycházejí a jaké jsou výzkumné plány užívané v této oblasti.

IYENGAR, Shanto. (1990). Framing Responsibility for Political Issues: The Case of Poverty. *Political Behavior*. Vol. 12, no 1., s. 19-40.

Autor ve své práci na příkladu chudoby ukazuje, jak moc záleží na tom, jak je problematika rámcována. Při mediálním pokrytí vždy záleží na tom, jakým způsobem a úhlem pohledu je na události nahlíženo a od toho se pak odvíjí její celkové vyznění.

MESSNER, Michael. (2013). Reflections on Communication and Sport: On Men and Masculinities. *Communication & Sport*, Vol. 1, no. ½, s. 113-124.

Esej se zabývá spojením genderu a sportu, přičemž charakterizuje mediální zobrazení mužů a jejich maskulinity v této oblasti. Popisuje, jak je mužský sport chápán mediální optikou, ale nezapomíná také na skandály a padlé hrdiny nebo ženské sportovkyně jako ikony kultury.

SEKOT, Aleš. *Sociologické problémy sportu*. Praha: Grada, 2008. ISBN

Tato sociologická studie pojednává o sportu a jeho postavení v současném světě. Aleše Sekota zajímá problematika sportu v souvislosti s globalizací, násilím, etikou, fanděním, sponzoringem či fenoménem sportovních hvězd.

TROJAN, Josef. *Biatlon. 1923-2014. Od vojenských hlídek k biatlonu*. Praha: Helena Rezková, 2014. ISBN 978-80-905700-0-9.

Tato práce mapuje více než devadesátiletou historii biatlonu v Československé i České republice. Začíná už v roce 1923 u závodů prvních vojenských hlídek a končí až nejnovější olympijskou pohádkou biatlonu v Soči 2014.

Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

RŮŽIČKOVÁ, Anna. *Srovnání olympijského vysílání České televize ze zimních olympijských her 2010 a 2014*. Praha, 2015. 100 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Milan Kruml.

Datum / Podpis studenta/ky

Zuzana

.....

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

Alice N. Tejkalová

PhDr. Alice Němcová Tejkalová, Ph.D.

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

18. 5. 2015

Tejk
Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNÝ FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU VÝTISKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE VEDOUcí PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY.

Obsah

Úvod	3
1 Teoretická východiska	4
1.1 Sport v médiích	4
1.1.1 Sport a tištěná média	4
1.1.2 Sport a internet	5
1.2 Gender	5
1.2.1 Definice genderu	5
1.2.2 Zobrazení genderu ve sportovní žurnalistice	6
1.2.3 Sedm nepsaných pravidel od Toniho Bruce	7
1.2.4 Muži a maskulinita	9
1.2.5 Kritika genderových výzkumů	10
1.3 Proces stereotypizace	10
1.3.1 Reprezentace	11
1.4 Biatlon	13
1.4.1 Současný český biatlon	13
1.5 Metodologická východiska analýzy	14
1.5.1 Mediální rámcování	15
1.5.4 Použití analýzy rámcování při výzkumu mediálního obsahu	16
2 Výběr vzorku	17
2.1 Výběr médií	17
2.1.1 Deník Sport a jeho internetová verze iSport.cz	18
2.1.2 Deník MF Dnes a jeho internetová verze iDnes.cz	18
2.2 Výběr událostí	19
2.2.1 XXII. zimní olympijské hry v Soči, 2014	19
2.2.2 Závod světového poháru v Novém Městě na Moravě, 2015	20
2.2.3 Mistrovství světa v biatlonu ve finském Kontiolahti, 2015	21
3 Mediální zpracování biatlonu z pohledu genderu v sezoně 2014/2015	22
3.1 Sportovně-reportážní rámec	22
3.1.1 Smíšené štafety	22
3.1.2 Ženská štafeta	24
3.1.3 Mužská štafeta	26
3.1.4 Individuální úspěchy	26
3.1.5 Rámec uplatněný na fotografiích	28

3.2 Heroický rámeček	30
3.2.1 Heroicko-soucitný rámeček	32
3.2.2 Rámeček uplatněný na fotografiích	35
3.3 Rámeček lidskosti	36
3.4 Rámeček soukromí	37
3.4.1 Ženy a soukromí	37
3.4.2 Muži a soukromí	40
3.4.4 Rámeček uplatněný na fotografiích	42
3.5 Rámeček ženství	42
3.5.1 Sexualizace	43
3.5.2 Vhodná feminita	45
3.5.3 Rámeček uplatněný na fotografiích	50
3.5.4 Další příklady	51
3.6 Rámeček mužství	52
3.6.1 Emotivnost	52
3.6.2 Další aspekty	54
3.8 O biatlonu obecně	56
4 Závěr	58
4.1 Porovnání médií	63
Summary	64
5 Zdroje	66
5.1 Prameny	66
5.2 Literatura	66
5.3 Online zdroje	69
6 Seznam příloh	71
Přílohy	72

Úvod

Biatlonový boom v České republice odstartovaly olympijské hry v Soči v roce 2014. Do té doby se o zvláštní kombinaci běhu a střelby zajímal jen málokdo. Biatlon se ale díky značným úspěchům a celkové atraktivitě dostal za téměř tři roky na naprostou špičku oblíbenosti, a to nejen mezi zimními sporty. Prvotním impulsem pro napsání této práce byl fakt, že zatím nevzniklo velké množství textů, které by se na genderovou stereotypizaci ve spojení s biatlonem zaměřovalo. Diplomové práce o biatlonu byly až do roku 2015 psány výhradně samotnými závodníky, navíc spíše ze sportovního pohledu. Podobné téma si pro svou bakalářskou práci vybrala v minulém roce Barbora Vaněčková (2015), na kterou část této práce navazuje. Aby byla aktuální, zvolila jsem ke svému zkoumání tři významné události odehrávající se mezi lety 2014 a 2015.

Genderová problematika je ve spojení se sportem součástí mnoha rozsáhlých diskuzí. Napříč všemi mediálními platformami se vedou intenzivní debaty o genderové rovnosti. Diskuze vznikají hlavně v rámci nejpopulárnějších sportů, jako jsou fotbal či hokej. Ženy se snaží dosáhnout stejného postavení a vyvrátit myšlenku, že se jedná o sport určený pouze pro muže. V tenise sice mají ženy své právoplatné místo už desítky let, ale o stejné finanční ohodnocení na všech turnajích bojovaly až do 21. století. Na druhou stranu, kontroverze nevynechává ani muže, krasobruslaře či gymnasty. Hlavním cílem této práce je tedy zjistit, jaký obraz nám o biatlonistech a biatlonistkách podávají dvě vybraná média, *Mladá fronta Dnes* (dále také *MF Dnes*) a *Sport* se svými zpravodajskými servery *iDnes* a *iSport*. Práce si neklade za cíl sklouznout k feministické kritice, ale podívat se na téma stereotypů z širší perspektivy. Proto jsem si položila několik otázek, na které se budu snažit v průběhu práce odpovědět:

„Dostávají muži a ženy v médiích stejný prostor?“

„Jaký je jejich mediální obraz?“

„Jaká témata jsou ve spojení s nimi rámcována nejčastěji?“

Diplomová práce je rozdělena na dvě části – teoretickou a analytickou. V první z nich jsou představeny všechny teoretické koncepty, které jsou pro realizaci výzkumu nezbytné. Kromě důležitých genderových teorií i spojení sportu s tiskem, reprezentace, stereotypizace, historie biatlonu a metodologická východiska. V empirické části prezentuji výběr zkoumaných médií, událostí i časové období v návaznosti na analýzu. Na konci se nad původní rámec tématu práce zabývám mediálním obrazem biatlonu.

1 Teoretická východiska

1.1 Sport v médiích

Sport byl důležitým prvkem každodenního života lidí už v minulém století, a v současnosti se na této situaci nic nezměnilo. Sportovní utkání hrají svou specifickou roli v každé kultuře a historie sportu byla zdokumentována snad všemi masovými prostředky. Sport byl s mediálním prostředím provázán od úplného začátku, ale až v jednadvacátém století se ukázalo, jak blízko k sobě tyto oblasti mají. (Boyle, Haynes, 2009) Jelikož se tato práce zabývá sportem a tištěnými, popřípadě online médii, domnívám se, že je nutné obě propojení krátce definovat.

1.1.1 Sport a tištěná média

Sport se ve světových tištěných médiích začal objevovat od úplného počátku novinového průmyslu v 19. století. Vedle politických a ekonomických faktorů, které nové odvětví výrazně formovaly, zanechal daleko menší, ale přesto nesmazatelnou stopu. Tisk už v devatenáctém století stvořil několik sportovních celebrit, „*splétal vztahy mezi sportovci, agenty, pořadateli a novináři, což je stav, který charakterizuje spíše moderní žurnalistickou praxi.*“ (Boyle, 2006: 32) Standardem se sport stává v novinách až mnohem později, nejdříve v Americe ve dvacátých potažmo třicátých letech. Editoři už od samého začátku poznávají, že sport má v novinách výjimečnou komerční hodnotu a přispívá k jejich popularizaci. Na rozdíl od televize, jež nabízí přímé přenosy ze sportovních zápasů, tisk zastává odlišnou roli. Sportovní fanoušci zde spíše najdou před a pozápasové analýzy společně se skandály a kontroverzí, které noviny často dlouho vytěžují. (Boyle, 2006) Tuto roli však dnes zastávají i zpravodajská online média, jež se v tomto smyslu tisku podobají.

Sportovní dění má v českých tištěných médiích dlouhodobou a nezastupitelnou tradici, která se odráží ve velkém počtu sportovních zpráv v jednotlivých denících. Převážná většina tištěných periodik obsahuje sportovní rubriku, a jeden z deníků je dokonce celý věnovaný pouze sportu (deník SPORT, poznámka VB): „*Pokud má periodikum ambice usilovat o co nejširší čtenářskou obec, musí dát sportu rozhodně značný prostor.*“ (Děkanovský, 2008: 42) Sport není jen hlavním tématem článků s výsledky závodů, ale objevuje se i v rozhovorech se sportovci, komentářích expertů nebo

textech s pomyslnými návraty do minulosti. Hlavní sportovní okamžiky jsou většinou umístěny na poslední stránce novin, zásadnější sportovní výkony se ale často dostávají až na titulní stránku. (Děkanovský, 2008)

1.1.2 Sport a internet

S příchodem internetu a nových technologií se nutně musela změnit celá mediální krajina i podoba sportu v ní. Pro sportovní průmysl byla od poloviny dvacátého století nejvlivnější mediální platformou televize, ale nástup internetu zapříčinil výraznější změnu. Novinky ze světa sportu jsou nyní daleko přístupnější a může na nich participovat velké množství lidí. Změna sportovcům dovolila přiblížit se svým fanouškům a naopak. Díky novým technologiím je fanouškům sportu každý den doručeno velké množství obsahu, více než kdy dříve. (Hutchins, Rowe, 2009) V této práci jsou pro výzkum použity dva zpravodajské internetové servery, které oběma deníkům umožňují vkládat více obsahu, než se objeví v jejich tištěné podobě. Zároveň jsou na internetu publikovány ve zkrácené podobě články, které se druhý den objeví v tištěné verzi. Další výhodou skýtá prakticky neomezený prostor pro vkládání fotografií a videí.

1.2 Gender

Následující kapitola se podrobně zabývá genderovou tematikou, která je z hlediska tématu diplomové práce nejdůležitějším teoretickým východiskem. Rozsahem nejdelší kapitola pojednává o definici genderu, dále zobrazení genderu v současné sportovní žurnalistice, mužích a maskulinitě a dává prostor i kritice genderových výzkumů.

1.2.1 Definice genderu

Pojem gender (rod) figuruje v současném odborném jazyce jako označení pro stereotypní obraz, který od sebe výrazně odděluje dvě skupiny – muže a ženy. Definici genderu však můžeme vnímat jako značně zjednodušující, protože striktně vylučuje jiné sexuální orientace, než jsou heterosexuální muži a ženy. Vrozené mužství či ženství se zároveň nemohou projevat stejně v žádné kultuře či historické době a definice rovněž navádí k představě, že díky sdíleným vrozeným vlastnostem jsou všichni stejní. „*Takový*

obraz potlačuje různost mezi muži a různost mezi ženami; nutí muže i ženy přijmout normované obrazy mužství a ženství, které jim osobně třeba vůbec nevyhovují. To se může týkat i zájmů, které nezapadají do normy ‚ženství‘ a ‚mužství‘ – např. žena, která chce pracovat v armádě, nebo muž, který chce být ošetřovatelem či učitelem ve školce... Závěrem: jako kulturoložka zde zastávám názor, že gender je obraz rodovosti, který je naučený, nikoli vrozený.“ (Valdrová et al., 2010: 13 – 15)

Pojmy gender a pohlaví se od sebe výrazně liší, protože pohlaví je biologickým konstruktem, kdežto „gender odkazuje ke kulturním rozdílům přisouzeným těmto biologickým odlišnostem.“ (Kimmel, 1992: XI) Na rozdíl od pohlaví, gender podléhá hned několika faktorům, díky nimž se neustále mění. Gender se liší v rámci kultury, mění se s novou historickou epochou, a také s životem každého jedince. „Proto každá kultura definuje maskulinitu a feminitu jiným způsobem – podle svých subkulturních definic jako jsou etnika, věk, pohlaví, sexualita, rasa či náboženství.“ (Kimmel, 1992: XI) To vše vnímání genderu ovlivňuje, a tak jednoznačně neexistuje jedna sdílená představa o tom, jak oba rody správně definovat. (Kimmel, 1992)

1.2.2 Zobrazení genderu ve sportovní žurnalistice

Jak bylo zmíněno, sport byl vždy důležitou součástí mnoha mediálních platforem a v současnosti se mu dostává stále více prostoru. Vědci Franks a O’Neill (2014) se ale domnívají, že místo toho, aby se mediální prostředí přirozeně vyvíjelo, nadále zůstává v moci genderových stereotypů. Sport byl historicky doménou mužů, přičemž tento fakt ani v dnešní době zcela nevymizel. Boyle a Haynes (2009) v práci *Power play. Sport, the Media, and Popular Culture* uvádějí, že při mediálním pokrytí sportovní události není sporu o tom, že zde vzniká konstrukce založená na patriarchálním vidění světa. Média komunikují zažitá stereotypy o mužích i ženách. Sport v médiích ještě do nedávné doby zůstával velmi konzervativním místem, v němž byly rozdíly mezi muži a ženami demonstrovány snad nejzřetelněji ze všech možných odvětví. Představa ženy jako úspěšné sportovkyně nebo fanynky sportu je pro mnoho lidí stále nepřijatelnou skutečností. Tvrzení však platí pro některé sporty více než jiné. Výše uvedená problematika prošla především během posledních let velkým vývojem, ale podle obou vědců je odlišný postoj k ženskému sportu v médiích stále viditelný.

Cooky, Messer a Musto (2015) se po svém pětadvacetiletém výzkumu v této oblasti dívají na postavení sportovkyň v médiích z jiného úhlu pohledu. Ani podle nich se svět sportu za poslední dvě dekády nezměnil, ale zdůrazňují, že je potřeba zmínit dva segmenty, jež se v uplynulých letech zkvalitnily. Ženský sport je respektovanější po všech stránkách a komentátoři vtípkují o ženách méně. Tvrdí, že výstřední sexistické nářky z mediálního prostředí sportu téměř vymizely. Za příklad dávají zpravodajskou relaci z roku 1989, kdy jedna z reportáží ukazovala spoře oděné fanynky baseballu. Komentátor si atmosféru zápasu pochvaloval právě kvůli jejich prezentaci. Studie tohoto trojčlenného týmu se ale z velké míry soustředí na televizní vysílání, a proto nemůžeme jejich závěry generalizovat. S dalšími poznatky přichází studie od Michaela Messnera (2012), který podotýká, že se v posledních letech ve sportovním prostředí objevují mladé dívky, jež se stávají celebritami, a s nimi pravděpodobně přichází významná změna. Dále poukazuje na sílu nových médií, která by ve smyslu zviditelnění ženského sportu mohla být významným hybatelem.

Vědci se problematikou analýzy mediálního pokrytí mužského i ženského sportu dlouhodobě zabývají, z různých perspektiv a metodologických či teoretických východisek. Hlavní pozornost směřují k otázkám *„jak mediální sdělení o sportu reprodukuje, legitimizují a příležitostně zpochybňují ideologie s tematikou genderu.“* (Bruce, 2012: 128) Výzkumy týkající se genderu dokázaly, že mediální pokrytí sportu je produkováno muži, pro muže a o mužích. Zjednodušeně řečeno, sportovní zprávy jsou plné mužských hrdinů, o kterých si autoři článků myslí, že by měli být oslavováni celým národem. Všechny další nehodící se elementy proto redukuje. Jedná se nejen o sportovkyně, ale rovněž amatéry, sportovce po ukončení kariéry nebo děti. Podle Bruce tak média stále a znovu opakují a potvrzují historické souvislosti, ve kterých byl se sportem těsně provázán pouze muž. Pokrytí ženského sportu v médiích obecně absentuje či bývá trivializováno. Autor práce uvádí, že jakýkoliv pokus o změnu zatím selhává, protože dominantní ideologie je v tomto případě pevně zakotvená. (Bruce, 2012)

1.2.3 Sedm nepsaných pravidel od Toniho Bruce

Toni Bruce (2012) je jedním z několika vědců, kteří se problematice spojení sportu a genderu věnují řadu let. V jedné ze svých novějších prací Bruce představuje

následujících sedm klíčových faktorů a nepsaných pravidel týkajících se mediálního „pokrytí“ ženského sportu a vytváření genderových odlišností.

1) **Genderové značkování:** Ženská sportovní utkání jsou vždy přirovnávána k mužským, která tvoří normu.

2) **Povinná heterosexuality:** „*Ve sportu jsou zvýhodněny ženy, které zastávají určitou sociální roli – přítelkyně, matky či manželky. Sportů, které vyžadují psychickou odolnost, agresi či fyzický kontakt se podle médií často účastní hlavně lesbičky.*“ (Bruce, 2012: 129)

3) **Vhodná feminita:** „*V médiích jsou zdůrazňovány psychické či emocionální charakteristiky, které odlišují ženy od mužů. Jedná se o malý vzrůst, starost o ostatní, fyzická a emocionální křehkost či slabost.*“ (dtto)

4) **Infantilizace:** Pokud je žena ve svém sportu úspěšná, média se často soustředí na nesportovní aspekty života, které s jejím výkonem nesouvisí. Srovnávají ji s muži, zajímají se o rodinný život, osobnostní charakteristiky a podobně.

5) **Sexualizace:** „*Žena je stereotypně reprezentována na základě vizuální atraktivity.*“ (dtto)

6) **Reprezentace sebe sama:** „*Ženy, kterým je v médiích přisuzována atraktivita, většinou nemají problém takovým způsobem samy sebe navenek reprezentovat. Avšak jen málokdy mohou kontrolovat fotografie, na kterých se v médiích objevují.*“ (Bruce, 2012: 129-130)

7) **Ambivalence:** Je jednou z klíčových mediálních technik, která je podle Bruce dominantní metodou rámcování. V současné době existují dva protichůdné názory ohledně reprezentace ženských sportovkyň. Na jedné straně vyzdvihování sportovních dovedností, na druhé trivializace a pochybnosti o ženských schopnostech. (Bruce, 2012)

Podle Bruce (2012) je důležité zmínit, že novináři sice možná marginalizují ženský sport v médiích, ale děje se tak prostřednictvím obecně sdíleného diskurzu. Zmiňuje slova Stuarta Halla, který říká, že „*subjekty možná produkují určité texty, ale operují pouze s limity epistémé, režimu pravdy určité periody a kultury.*“ (Bruce, 2012: 130) Bruce zároveň dodává, že s příchodem ženských sportovních novinářek žádná velká změna nenastane. Myslí si, že zaběhnuté postupy a názory velmi rychle přijmou za své. Další výrazný argument přispívajícím genderové stereotypizaci odkazuje ke skutečnosti, že sportovní publikum je z velké části tvoří muži. Proto možná mají novináři pocit, že čtenáře výsledky ženských zápasů tolik nezajímají.

Pro tuto práci je také důležité tvrzení, které se váže k mediálnímu pokrytí olympijských her, jež jsou součástí bádání. Autor ho nazývá jednoduše „*efektem olympijských her*“. Pokud jsou na stejném stadionu muži a ženy při nejdůležitější sportovní události celého roku, ženám se dostává daleko vyšší pozornosti než normálně. (Bruce, 2012)

1.2.4 Muži a maskulinita

Hlavní část diplomové práce se sice zaměřuje na stereotypizaci ženských sportovkyň, ale neměla by sklouznout k čistě feministické kritice. Proto považuji za důležité zařadit do kapitoly o genderu i část pojednávající o reprezentaci mužů a maskulinity. „*Sport v médiích je součástí silného kontextu reprezentace genderové identity a místo muže na světě je často rámcováno, ať už jedním či druhým způsobem, zájmem nebo jeho nedostatkem o sport.*“ (Boyle, Haynes, 2009: 136) Mnoho feministických prací týkajících se médií se striktně orientuje na ženy, přičemž zobrazení muže v médiích je často bráno jako součást normy, jako příkladné a nesporné. (Craig, 1992) V médiích je oslavována především mužská síla a nezdolnost a jsou zde o ní vytvářeny mnohé mýty. „*Sport byl vždy identifikován prostřednictvím nadvlády maskulinity, jejíž prostředí může být popsáno jako agresivní, soutěživé a silně heterosexuální.*“ (Dashper, 2012: IIII) Sportovci, kteří nesplňují tyto normativní předpoklady, mohou být z mediálního prostředí zcela vyloučeni. Nejedná se jen o ženské sportovkyně, ale také o homosexuály, postižené sportovce nebo muže, kteří nesportují vůbec. Většina mužských sportů se odehrává na bázi fyzického kontaktu, takže není divu, že se média zajímají o mužské tělo v detailu – jeho muskulaturu a podobně. (Dashper, 2012) Anderson (2010) o nadvládě maskulinity míní, že se vyvíjela za časů, kdy se muži báli, aby nebyli „obviněni“ z homosexuality a aby ve svém chování a vzhledu nevykazovali žádné femininní znaky. V současnosti se však tyto standardy podle mnohých vědců (Streitmatter, 2009, Hinojosa, 2010 ad.) mění a v médiích se pomalu objevují články, které o mužích pojednávají ve zcela jiném kontextu – v rámci zábavy, životního stylu, módy či filmu. Chování, které se dříve přisuzovalo pouze ženám, tedy starost o vzhled nebo emocionální blízkost k druhému sportovci, jsou dnes respektovanými faktory mužské heterosexuality. Messner (2012) dále podotýká, že i v pokrytí mužského sportu jsou mezery – nejčastěji se totiž média zajímají hlavně o sporty jako fotbal a hokej, v Americe například o basketbal nebo baseball. „*Mezitím jsou*

ostatní mužské sporty ignorovány, a někdy dokonce trivializovány podobným způsobem jako ženské sporty obecně.“ (Messner, 2012: 117)

Dnešní doba nahrává rozpadu tradičních hodnot – ženy se často zhostí role samoživitelky a snaží se dokázat, že kromě úspěšné kariéry mohou stejně dobře zvládat výchovu dětí – bez muže. Proto je důležité, aby si muži našli novou formu maskulinity, která ale bude obsahovat „*více lásky, rodiny a interpersonálních vztahů, naopak méně síly, vlastnictví a orientace na úspěch.*“ (Gauntlett, 2002: 9)

1.2.5 Kritika genderových výzkumů

Kritici genderových výzkumů zdůrazňují, že jsou vždy analyzována pouze některá média, navíc v čase, kdy se zrovna v ženském sportu nemusí dít nic důležitého. Toni Bruce (2008) ale podotýká, že nezáleží, v jakém státě, čase a médiu je výzkum proveden. Výsledky jsou totiž konsistentní – reportáží o sportovkyních je v médiích méně. Tento argument potvrzují i výzkumy, které zmiňují Boyle a Haynes (2009). Sice byly prováděny v rámci britského tisku, ale jejich závěry mohou být platné i v jiných mediálních krajinách. V devadesátých letech vybraná britská tištěná média pokrývala ženský sport pouze ze tří procent, o dekádu později se dokonce jednalo pouze o dvě procenta textu a jedno procento fotografií. Čísla vždy stoupají, pokud se ženské sportovkyně účastní některé z velkých akcí – zde je kupříkladu zmíněn britský tenisový Wimbledon. Boyle a Haynes ale zároveň prezentují další výzkumy prováděné na základě mediálního pokrytí olympijských her v roce 2004 v Aténách, kde bylo ženám v tištěných médiích věnováno 44 procent prostoru, a navíc dochází k závěru, že skoro vždy byl v první řadě oslavován a obdivován jejich úspěch. Autoři se ale znovu vracejí k tvrzení, že týmové ženské sporty, nebo ty, které vyžadují více síly, byly z médií takřka vyloučeny.

1.3 Proces stereotypizace

Proces stereotypizace s touto prací úzce souvisí, protože se týká nezpochybnovaných a obecně uznávaných pravd o určité sociální skupině. Proto považují, stejně jako Alice Němcová Tejkalová (2012), za důležité uvedené téma podrobněji rozebrat. Možná úplně poprvé na stereotypy poukázal ve 20. letech minulého století Walter Lippmann ve své práci *Public Opinion*. Dalším významným teoretikem této oblasti je Richard Dyer, jenž vydal v roce 1993 významnou studii s názvem *The Matter*

of Images: Essays on Representation, která přímo navazuje na Lippmannovy myšlenky. „Slovo ‚stereotyp‘ má dnes téměř výlučně negativní význam. Pramení to z řady oprávněných námitek nejrůznějších skupin – v posledních letech například černochů, žen či gayů, vůči způsobu, jakým jsou stereotypizováni v masových médiích i běžné mluvě.“ (Dyer, 2002: 11) Lippmann popisuje čtyři různé typy stereotypů, kterých se držel i Dyer. Jeden z nich, tzv. zkratku, popisuje jako „velmi jednoduché, nápadné, lehce uchopitelné formy reprezentace.“ (Dyer, 2002: 12) Zažitý stereotyp popisuje také T. E. Perkins (1979) na příkladu „blbě blondýny“. Neodkazuje totiž pouze k barvě vlasů a míře inteligence, ale „k jejímu pohlaví, které se dále vztahuje k postavení ve společnosti, vztahu k mužům, její neschopnosti chovat se či myslet racionálně a tak dále.“ (139) Dyer také uvádí, že stereotypy jsou efektivní proto, že vytváří nepsaný konsenzus. „Tohle je co si – ty, já a my – myslíme o nějaké skupině ve společnosti.“ (Dyer, 2002: 14) Stereotypy od sebe výrazně odlišují muže a ženy. Dyer však míní, že se spíše jedná o odlišnost ženy, protože muž bývá vždy zpodobněn v rámci patriarchálního a tedy normativního systému. Přitom po biologické stránce jsou mezi mužem a ženou jen nepatrné rozdíly. Nejdůležitější funkcí stereotypu je tak chránit dříve definované hranice a trvat na nich. „Role stereotypu je dělat z neviditelného viditelné.“ (16)

1.3.1 Reprezentace

Každá reprezentace reality zahrnuje rámcování, a proto je do této části zařazen i tento terminologický pojem. Jedním z nejvýznamnějších vědců zabývajících se tematikou reprezentace reality je Stuart Hall, jenž své myšlenky představil i v kolektivní monografii s názvem *Representation* (2013), která tvoří teoretická východiska pro tuto kapitolu. Hall se společně s dalšími autory (např. Seanem Nixonem a Frances Bonner) zabývá vztahem mezi kulturou, významem, reprezentací a jazykem. „Reprezentace je proces, díky kterému mohou členové kultury používat jazyk (definovaný jako systém využívající znaky, jakýkoliv znakový systém) k produkování významů. Tato definice v sobě nese důležitý předpoklad, tedy že objekty, lidé či události nikdy nemají fixní, finální nebo jediný správný význam.“ (Hall, 2013: 45) Mezi znaky a symboly kromě písma řadíme i zvuky, fotografie, neverbální komunikaci nebo noty - zastávají či reprezentují naše myšlenky, názory a pocity: „jejich důležitost pro jazyk netkví v tom, čím jsou, ale spíše co dělají - jakou mají funkci... Fungují jako symboly a znaky. Reprezentují představy, myšlenky, a pocity v takové podobě, aby ostatní mohli ‚přečíst‘, dekodovat nebo interpretovat jejich význam

zhruba tím samým způsobem jako my.“ (Hall, 2013: XXI) Stuart Hall zde dává příklad: Hromadu cihel a malty budeme pravděpodobně nazývat domem, ale to, co si o něm myslíme, co cítíme a co o něm říkáme – to vše z něj vytváří domov. „*Věcem přisuzujeme význam tím, jak je reprezentujeme – jaká slova používáme, jaké příběhy o nich vyprávíme, jaké fotografie pořizujeme, jaké emoce jim přisuzujeme, způsoby jakými je klasifikujeme a chápeme, či jakou jim dáváme hodnotu.*“ (Hall, 2013: XIX)

Hall dále uvádí „*tři obecné teoretické přístupy, kterými lze vysvětlit, jak koncept reprezentace významů funguje skrze jazyk.*“ (Hall, 2013: 10) Na následujících řádcích předkládám stručný přehled o **přístupu reflexivním** (*reflective approach*), **intencionálním** (*intentional approach*) a **konstruktivistickým** (*constructionist approach*).

1) **Reflexivní přístup** – Tento přístup funguje na předpokladu, že „*význam leží uvnitř objektu, osoby, myšlenky či události v reálném životě a jazyk zde funguje jako zrcadlo reflektující pravý význam tak, jak reálně existuje. Jazyk v tomto případě funguje na principu reflexe či imitace pravdy, která už existuje, a tak se tento přístup nazývá rovněž mimetickým.*“ (Hall, 2013: 10) Cílem novinářů je tak co možná nejreálnější popis událostí.

2) **Intencionální přístup** – „*Druhý přístup funguje na opačném principu. Hlavním prvkem je zde mluvčí, autor sdělení, který skrze jazyk dává věcem svůj vlastní originální význam.*“ (Hall, 2013: 10) Hall však nepokládá tento postoj k reprezentaci za správný a dodává, že pokud by opravdu platil, měl by každý člověk svůj soukromý jazyk. Tato situace však nikdy nenastane, už kvůli sdíleným lingvistickým konvencím a společným kódům. „*Naše vlastní významy, jakkoliv osobní, musí vstoupit do obecně sdílených pravidel, kódů a konvencí jazyka, aby mohly být pochopeny.*“ (2013: 11)

3) **Konstruktivistický přístup** – Poslední přístup je založen na společenském charakteru jazyka. Podle něj objekty samy o sobě nic neznamenají – až lidé konstruují jejich význam používáním systému reprezentace, a tak se svět stává smysluplným. (Hall, 2013) Výzkum se v rámci diplomové práce zabývá reprezentací biatlonistek a biatlonistů právě prizmatem tohoto přístupu.

1.4 Biatlon

V následující kapitole je stručně nastíněn vznik a vývoj biatlonu. „*Biatlon má stejně jako mnoho dalších sportovních odvětví svůj původ v dávné minulosti, jeho prvopočátky tak musíme hledat v lovectví.*“ (Trojan, 2014: 9) První biatlonové závody s principy podobnými současnému biatlonu se odehrály v roce 1767 mezi švédsko-norskými jednotkami pohraničnicků. Už v té době v sobě kombinovaly běh a střelbu. Oblíbenost této disciplíny demonstruje fakt, že byla ihned zařazena na program I. zimních olympijských her ve francouzském Chamonix v roce 1924. Počátky československého biatlonu jsou pevně spjaty se jménem Karla Buchty, který ve svých kurzech pořádal závody tzv. vojenských hlídek. V rámci tohoto sportu vznikla dvě odlišná odvětví – biatlon velkorážný a malorážný, jejichž vývoj se v podstatě liší. První pravidla **velkorážného** biatlonu byla sepsána v roce 1955. Po utvoření pravidel v padesátých letech se mohl moderní biatlon naplno vyvíjet, proto bylo v roce 1958 uspořádáno první mistrovství světa mužů – tento rok je považován za oficiální vznik biatlonu. Zakončení této éry přišlo v roce 1977 z důvodu drahých nábojů, nedostatku střelnic a kvůli nebezpečnosti a časté cenové nedostupnosti velkorážné zbraně. Rozvoj **malorážného** biatlonu přišel rovněž v 50. letech se vznikem Svazu pro spolupráci s armádou (Svazarm), který pořádal závody branné zdatnosti. Mezi ně patřil běh na lyžích v kombinaci se střelbou. První mistrovství světa malorážného biatlonu bylo uspořádáno v roce 1978 po zániku biatlonu velkorážného. Biatlon byl stejně jako mnoho dalších sportů dlouhou dobu doménou mužů. První ženské závody se pravděpodobně odehrály v roce 1984, kdy proběhlo první mistrovství světa žen v Chamonix. (Trojan, 2014)

1.4.1 Současný český biatlon

V současnosti se klasický biatlon skládá ze šesti disciplín – vytrvalostního závodu, rychlostního závodu, stíhacího závodu, závodu s hromadným startem, závodu v supersprintu a štafetového závodu. „*Zastřešující organizací světového biatlonu byla od jeho vzniku UIPMB – Mezinárodní unie moderního pětiboje a biatlonu a to až do roku 1993. V tomto roce biatlon vystoupil z UIPMB a vytvořil samostatnou organizaci – Mezinárodní unii biatlonu IBU, která má v současnosti 67 členských národních svazů a své sídlo má v Rakousku – Salzburgu. Zastřešující organizací biatlonu v České republice je Český svaz biatlonu – ČSB. V současné době má okolo 1700 aktivních členů, kteří jsou*

*sdrůžení v necelé sedmdesátce klubů biatlonu.*¹

Úspěchy biatlonistů a biatlonistek jsou už od počátku založení České republiky výrazné. Řadí se mezi ně několik olympijských medailí, absolutní vítězství v sérii Světového poháru, nespočet umístění na stupních vítězů, tituly mistrů světa i evropských šampionů. Pro účely diplomové práce jsem vybrala tři významné biatlonové podniky, ve kterých čeští biatlonisté a české biatlonistky sklízeli cenné úspěchy.

1.5 Metodologická východiska analýzy

Pro výzkum byla zvolena jedna z kvalitativních metod, analýza rámcování. Kvalitativní výzkum nepracuje se statistikou a kvantifikací, ale snaží se hlouběji porozumět daným skutečnostem, jež následně interpretuje. Neptá se jako analýza kvantitativní na otázky „Jak?“ a „Kolik?“, ale zajímají ho odpovědi na otázku „Proč?“. Jediný obecně uznávaný způsob, který by kvalitativní výzkum dokázal popsat, pravděpodobně neexistuje, jelikož tento typ zkoumání využívá mnoho rozdílných přístupů. Jako u každého výzkumu, i zde existuje několik nevýhod. Každý kvalitativní výzkum je jen těžko replikovatelný, představuje spíše subjektivní popis dojmů výzkumníka a závěry zároveň nelze generalizovat. Na druhou stranu je výzkum tohoto typu prováděn v přirozeném prostředí, získává velmi podrobný vhled do situace a umožňuje sledovat rozmanité procesy: *„Výhodou kvalitativního přístupu je získání hloubkového popisu případů. Nezůstáváme na jejich povrchu, provádíme podrobnou komparaci případů, sledujeme jejich vývoj a zkoumáme příslušné procesy. Citlivě zohledňujeme působení kontextu, lokální situaci a podmínky.“* (Hendl, 2008: 51) Hendl uvádí několik dalších vlastností kvalitativního výzkumu, mezi nimi například popisuje výzkumníkovu práci: *„Kvalitativní výzkumník nesestavuje ze získaných dat skládanku, jejíž konečný tvar zná, spíše konstruuje obraz, který získává kontury v průběhu sběru a poznávání jeho částí. Výzkumník ve svém hledání významů a snaze pochopit aktuální dění vytváří podrobný popis toho, co pozoroval a zaznamenal. Snaží se nevynechat nic, co by mohlo pomoci vyjasnit situaci.“* (Hendl, 2008: 50)

¹ Co je biatlon. In: *Český biatlon: Czech biathlon union* [online]. [cit. 2015-12-07]. Dostupné z: <http://www.biatlon.cz/o-biatlonu/co-je-biatlon/>

1.5.1 Mediální rámcování

V rámci kvalitativního výzkumu byla použita metoda mediálního framingu. Za uvedením konceptu rámcování do společenských věd stojí Erving Goffmann, ale jednu z jeho nejznámějších definic v rámci mediálních studií představil v roce 1993 Robert M. Entman. Ve svém článku *Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm* napsal, že se jedná o specifický koncept, jehož prostřednictvím lze popsat sílu komunikace: „*Rámcování znamená vybírání si některých aspektů reality, které v komunikaci zdůrazňujeme za účelem prosazení jejich definice, interpretace, morálního hodnocení nebo doporučeného řešení.*“ (Entman, 1993: 52) Entman dále podotýká, že rámce identifikujeme prostřednictvím „*přítomnosti či absence klíčových slov, slovních frází, stereotypních obrazů, zdrojů informací a vět, které nám poskytují upevňující kusy fakt či úsudků.*“ (dtto) Jenny Kitzingerová přirovnává rámcování k fotografickému snímku, kdy je obraz v určitém okamžiku zmrazen a pořízen z určitého úhlu. „*Přes hledáček kamery zaostříme, rozhodneme se, co bude v popředí, co necháme v pozadí a některé aspekty reality tak zcela vyloučíme.*“ (Kitzingerová, 2007: 134) Kitzingerová nakonec dodává, že fotoaparát nikdy nezachytíme celou krajinu, ale vždy jen jednu její část, stejně jako u novinového článku. „*Novináři rámcují příběhy výběrem ‚relevantních‘ faktů a kontextu, do kterého je událost zasazena.*“ (dtto) Každý den se rozhodují, o čem nový článek bude, kdo v něm bude hrát hlavní roli a v případě rozhovoru, na co se zeptají. Vědci, kteří si analýzu framingu zvolí jako svou hlavní metodu, se pak ve své práci ptají: „*Jak novináři vyprávějí příběh a proč zrovna tímto způsobem?... Jak by mohlo být stejné téma vyprávěno jinak? Může mít takto rámcovaná skutečnost reálný dopad na společnost?*“ (Kitzingerová, 2007: 134–135) Claes de Vrees (2012) se na podkladech Entmanovy práce zamýšlí, jak dlouho účinky rámcování působí a co se s nimi děje, pokud jsou stále opakovány. Dochází k závěru, že účinky rámcování mají na každého člověka jiný vliv a vše také záleží na kontextu sdělení. Dalším teoretikem v této oblasti je Shanta Iyengar. Ve své práci *Framing Responsibility for Political Issues: The Case of Poverty* z roku 1990 vysvětluje rámcování na praktických příkladech. Popisuje ho na mediálním rámcování operace rakoviny – sdělení představující operaci z pohledu úmrtnosti má na recipienty jiné účinky, než když je na něj nahlíženo z opačné perspektivy, tedy z hlediska pacientů, kteří přežili.

Dva hlavní sportovní rámce uvádí ve své práci vědci Lewis a Weaver (2013). Podle svých slov představují dvě tradiční formy rámcování sportu: rámce výkonností a

soukromé. První z rámců je použit pro informování veřejnosti o úspěchu sportovce, o dobře zvládnutém zápasu či zlomení rekordu. Na druhou stranu ale tvrdí, že rámce pojednávající o charakteru sportovce a jeho osobním životě jsou lidmi často přijímány ještě pozitivněji.

1.5.4 Použití analýzy rámcování při výzkumu mediálního obsahu

Analýza rámcování je velmi oblíbenou metodou při výzkumech týkajících se mediálních obsahů. „Badatelé se v tomto případě ptají na minimálně 4 základní otázky: *Jak je problém definován? Jakým způsobem jsou vykresleni hlavní aktéři? Kdo je označován jako zodpovědný? Jaká řešení jsou nám předkládána?*“ (Kitzingerová, 2007: 139) Co konkrétně se tedy při tomto typu výzkumu zkoumá? Použité fotografie, typ jazyka, nálepky a definice, nabídnutá řešení a vysvětlení, připisovaná zodpovědnost, použité metafory, narativní struktura, kontextualizace a odkazy, historické asociace, kdo byl přizván ke komentáři, jací mluvčí se v textu nachází, jak jsou popisovány odlišné skupiny společnosti atd. Výzkum použitého rámcování tak vyžaduje detailní a velmi opatrné čtení textů. (Kitzingerová, 2007)

2 Výběr vzorku

Výběr médií i příslušných událostí byl podřízen cíli této práce. Zaměřím-li se na výběr událostí, mým prvotním zájmem bylo, abych mohla analyzovat vícero závodů, tzn. aby bylo možné závěry účinně porovnat na více příkladech. Snažila jsem se vybrat události, které mohly zasáhnout co nejširší publikum, byly aktuální a také z hlediska medailí u žen i mužů podobně úspěšné. Vybraný vzorek z toho důvodu představuje olympijské hry, mistrovství světa a jeden závod světového poháru, který se odehrál na českém území. Vycházela jsem z předpokladu, že na prvním místě by se média měla věnovat hlavně samotným závodům. Proto mě zajímalo, zda se mezi reportáže o závodech a texty s výsledky zařadí i další články, které se ne tak úplně týkají sportovního života závodníků. Všechny události se konaly ve dvou biatlonových sezonách – v letech 2014 a 2015. Výběr médií a analyzovaných jednotek byl proveden velmi podobně. K dispozici jsem chtěla mít více než jeden zdroj, tudíž jsem k porovnání zvolila dva celostátní deníky. Základním prvkem analýzy je nejen článek, ale rovněž fotografie, které k němu přísluší. Za článek považuji jasně ohraničený text mající svůj titulek a často i fotografii. Z analýzy byly vyloučeny mediální formáty s čistě informativním charakterem, to znamená tabulky s počty medailí, grafy, data, místa konání závodů a podobně. Analyzovány byly všechny články, jejichž hlavní téma tvořil právě biatlon. Vyloučila jsem tedy tzv. medailony členů týmu a zároveň zkoumání omezila pouze na český biatlon, neanalyzovala jsem tedy články o zahraničních hvězdách biatlonu. Výjimkou byl pouze rozhovor, který se přímo týkal jedné z českých závodnic. V analýze se nakonec objevilo přes 250 článků z internetu. V tištěné verzi obou deníků se z velké části objevovaly stejné články jako v internetových verzích, ale byly zde navíc statistiky i komentáře. K analýze jsem celkově použila o málo více než 380 článků.

2.1 Výběr médií

Výběr dvou tištěných médií a jejich internetových mutací – deníků *Sport* a *MF Dnes*, byl proveden hned z několika důvodů. Zaprvé, jak už bylo zmíněno, z důvodu různorodosti zdrojů. Deník *Sport* byl vybrán díky svému statutu jediného celostátního sportovního deníku v ČR. V tomto případě jsem předpokládala, že o událostech ze světa sportu bude referovat v co největší možné šíři. Deník *MF Dnes* byl zvolen z podobného důvodu. Jedná se o nejčtenější tzv. seriózní deník, který sportu podle aktuální situace

věnuje několik závěrečných stránek a někdy i titulní stranu. Díky velké čtenářské základně tak může mít podstatný vliv na veřejné mínění. Zkoumané články tvoří kvůli porovnatelnosti obsah deníku *MF Dnes*, internetové platformy *iDnes.cz* a deníku *Sport* (kromě jeho nedělní verze) i jeho internetové platformy *iSport.cz*. Z časových ani praktických důvodů do analýzy nebyly zahrnuty žádné regionální mutace deníků, ani specializované suplementy.

2.1.1 Deník Sport a jeho internetová verze iSport.cz

Deník *Sport* spadá pod mediální dům Czech News Center, který mimo jiné vydává také nejčtenější bulvární deník *Blesk*, nejčtenější tištěné médium v ČR. Deník *Sport* znají čtenáři už od roku 1953, kdy vyšel úplně poprvé s názvem Československý sport. Každý den si ho přečte přibližně 277 000 lidí², přičemž v jeho obsahu se objevují rozsáhlé rozhovory, sportovní analýzy, komentáře i statistický a výsledkový servis. Současným šéfredaktorem je Lukáš Tomek.³ V internetové verzi *iSport.cz* pracuje sedmdesátičlenný tým. Měsíčně podle svých statistik generuje až 700 000 tisíc reálných uživatelů.⁴

2.1.2 Deník MF Dnes a jeho internetová verze iDnes.cz

Deník *Mladá Fronta DNES* byl založen 1. září 1990, kdy svým vznikem přímo navázal na činnost listu *Mladá Fronta* před sametovou revolucí. Společně s ním byla založena mediální společnost MaFra, jejímž vlastníkem je od roku 2013 společnost Agrofert v čele s Andrejem Babišem, současným ministrem financí. Šéfredaktorem deníku je Jaroslav Plesl.⁵ Dle Unie vydavatelů si jedno vydání *MF Dnes* přečte v průměru 636 000 lidí.⁶ Portál *iDnes.cz* byl zprovozněn v lednu roku 1998. Současnou šéfredaktorkou je Naděžda Petrová a hlavním „artiklem“ celé webové stránky je zpravodajství z domova a ze světa, vedle toho i kulturní, ekonomické či sportovní aktuality. Měsíční čtenost zpravodajského online serveru by podle oficiálních stránek

² Čtenost deníků. In: *Unie vydavatelů* [online]. [cit. 2015-12-07]. Dostupné z: http://www.unievydavatelu.cz/cs/deniky/fakta_cisla_denicich/ctenost_deniku/239-deniky_celostatni

³ Sport: Základní informace. In: *CNC center* [online]. [cit. 2015-12-07]. Dostupné z: <http://www.cncenter.cz/clanek/1285/sport>

⁴ iSport.cz: Základní informace. In: *CNC center* [online]. [cit. 2015-12-07]. Dostupné z: <http://www.cncenter.cz/clanek/1289/isport-cz>

⁵ Tyto údaje jsou platné v lednu roku 2016

⁶ Čtenost deníků. In: *Unie vydavatelů* [online]. [cit. 2015-12-07]. Dostupné z: http://www.unievydavatelu.cz/cs/deniky/fakta_cisla_denicich/ctenost_deniku/239-deniky_celostatni

Mafry měla přesahovat hranici 4 milionů čtenářů.⁷

2.2 Výběr událostí

Zkoumané události (celkem tři) byly vybrány nejenom dle míry českých úspěchů, ale rovněž v závislosti na jejich významnosti. Olympijské hry i mistrovství světa proto, že jsou pro biatlonisty dvěma vrcholnými akcemi roku. K nim byl přiřazen jeden díl Světového poháru mající pro Českou republiku speciální význam. Jako jediný ze všech biatlonových závodů se konal na českém území, přesněji v Novém Městě na Moravě ve Vysočina aréně. Jednotlivé události byly vybrány za účelem získání co nejvyššího možného množství článků a zároveň zhodnocení, jak vybraná média referují o akcích, které mají pro biatlon značný význam.

Každá z vybraných soutěží se konala různý počet dní. Tato práce navíc zohledňuje dva odlišné roky – 2014 a 2015, které budou v několika následujících odstavcích podrobně představeny, a to nejen skrze datum a místo konání akcí, ale také úspěchy, kterých na nich dosáhli čeští biatlonisté a české biatlonistky. Analyzované články se vždy nacházely pouze v rozmezí konání akce, až na mistrovství světa ve finském Kontiolahti. K této události byl přidán ještě jeden den po skončení celé akce, protože Ondřej Moravec získal medaili až poslední den, o čemž tištěná média nestihla ihned referovat.

2.2.1 XXII. zimní olympijské hry v Soči, 2014

Olympijské závody v biatlonu probíhaly nedaleko ruského města Krasnaja Poljana v Centru biatlonu a běžeckého lyžování Laura, od 8. do 22. února 2014. Na programu olympijských her bylo celkem 11 závodů, z nichž pět bylo ryze ženských a dalších pět mužských. Úplnou novinkou v programu byla smíšená štafeta, do které se z každé země zapojili dva muži a dvě ženy. Biatlonisté kromě štafet absolvovali sprinty, vytrvalostní závody, závody s hromadným startem i stíhací závody. Celkově se jich zúčastnilo 220 závodníků, z České republiky se kvalifikovalo rovných deset. V rámci hodnocení národů se čeští biatlonisté s pěti medailemi (tři stříbrné a dvě bronzové) umístili na sedmém místě. (Trojan, 2014)

⁷ iDnes.cz: Zpravodajský portál iDNES.cz. In: *Mediální skupina Mafra* [online]. [cit. 2015-12-07]. Dostupné z: http://www.mafra.cz/cs/?y=mafra_all%5Ccs_produkty-a-sluzby_idnes-cz.htm

Nejúspěšnějším českým biatlonistou se stal ziskem tří medailí Ondřej Moravec. Stříbro získal ve stíhacím závodě a bronz v závodě s hromadným startem. Jaroslav Soukup do mužské sbírky medailí přidal další bronz, tentokrát ze sprintu. Z žen byla nejúspěšnější Gabriela Soukalová, když vybojovala stříbrnou medaili v závodě s hromadným startem. Smíšená štafeta ve složení Ondřej Moravec, Jaroslav Soukup, Gabriela Soukalová a Veronika Vítková přidala další stříbro. (Trojan, 2014)

I když je tato diplomová práce založena na principech výzkumu kvalitativního, na začátku představím základní kvantitativní profil vzorku. Z internetového *iDnesu* jsem analyzovala celkem 56 článků, u *iSportu* jich bylo v konečném součtu 54. V tištěných verzích obou deníků platí pravidlo, že deník *Sport* se biatlonu vždy věnuje více – většinou zabírá minimálně jednu dvojstranu, zatímco v *MF Dnes* jsem se často setkávala pouze s jednou stranou. V tištěné *Mladé Frontě DNES* bylo analyzováno 37 článků, ve *Sportu* rovných 35.

Biatlonové závody na olympijských hrách a genderové stereotypy v médiích se jako hlavní téma objevily zatím v jedné diplomové práci z Fakulty humanitních studií autorky Barbory Vaněčkové (2015). Jedná se však o kvantitativní výzkum, který má s mým předmětem zkoumání navíc společnou pouze jednu událost ze tří. Závěry, na které autorka práce přišla, však v této práci budou zohledněny a porovnány s mými výsledky zkoumání.

2.2.2 Závod světového poháru v Novém Městě na Moravě, 2015

Druhou zkoumanou událostí je jediný díl světového poháru, který se v roce 2015 konal na území ČR. Fanoušci z celé republiky se sjeli do Vysočina arény, největšího českého centra biatlonu. Světový pohár se konal od 6. do 8. února 2015 a soutěžilo se pouze v šesti disciplínách. Velký úspěch zaznamenala smíšená štafeta ve složení Ondřej Moravec, Gabriela Soukalová, Veronika Vítková a Michal Šlesingr, která vybojovala stříbrnou medaili. V ženském sprintu uspěla Veronika Vítková, protože si z individuálního závodu odvážela bronz. Další medailí se vyprodaná Vysočina aréna nedočkala.⁸

⁸ BMW IBU World Cup Biathlon 7. In: *Biathlonworld.com* [online]. [cit. 2015-12-07]. Dostupné z: <http://www5.biathlonworld.com/en/events.html/do/showevent?EventId=BT1415SWRLCP07>

V daném časovém období, které jsem si pro výzkum této události stanovila, jsem na zpravodajském serveru *iDnes.cz* analyzovala 20 článků a na portále *iSport.cz* 16 článků. Ještě připomenu, že v rámci tištěných médií jsem pro srovnání přidala i 9. únor, den po skončení závodů, a to kvůli prodlevě, kterou tato média v publikaci oproti onlinu mají. V tištěné *MF Dnes* bylo analyzováno 11 článků, ve *Sportu* rovných 17. Biatlonové závody zabírají větší místo v tištěném deníku *Sport*, u onlinové verze zase vede *iDnes.cz*.

2.2.3 Mistrovství světa v biatlonu ve finském Kontiolahti, 2015

Loňské mistrovství světa se konalo od 5. do 15. března 2015. Zúčastnilo se ho celkem 356 biatlonistů a biatlonistek v osmi individuálních a třech týmových soutěžích. Pro české reprezentanty byl 47. ročník mistrovství světa nejúspěšnějším v celé historii jejich sportu. Ve smíšené štafetě čeští závodníci zvítězili, jednu stříbrnou medaili přidala Gabriela Soukalová a Ondřej Moravec si kromě zlata ze štafety odvezl ještě stříbro a bronz. Soukalová byla druhá ve vytrvalostním závodě, Moravec v závodě s hromadným startem a bronzový ve vytrvalostním. Do zlaté štafety patřili kromě Moravce a Soukalové ještě Veronika Vítková a Michal Šlesingr. V pořadí zemí se Česká republika se čtyřmi medailemi umístila na čtvrtém místě.⁹

Analyzovaných článků jsem v rámci online *Sportu* spočítala 41 a v *iDnesu* jich bylo 53. Hlavně čísla vykazující produktivitu online média vydavatelství Mafra se mohou zdát překvapivá, protože se prakticky rovnají olympijským hrám. V tištěných verzích bylo v *MF Dnes* zkoumáno 18 článků, ve *Sportu* celkem 29 textů. Na tomto posledním kvantitativním vzorku lze vidět, jaká platforma je pro které médium důležitější. *Sport* opět publikuje více textů v tištěné verzi, *iDnes* zase vede v počtu internetových příspěvků.

⁹ IBU World Championships. In: *Biathlonworld.com* [online]. [cit. 2015-12-07]. Dostupné z: http://www4.biathlonworld.com/en/events.html/do/showevent?EventId=BT1415SWRLCH__

3 Mediální zpracování biatlonu z pohledu genderu v sezoně 2014/2015

Výsledky výzkumu jsem rozdělila podle dominantních rámců, které se v člancích obou médií objevovaly. Texty všech zkoumaných závodů ale obsahovaly více či méně stejné rámce, byť v odlišné míře. U několika z nich jsem se nevyhnula obecnému popisu mediálního pokrytí biatlonu, který byl zásadní pro nastínění různých genderových skutečností. V dalších rámcích jsem do analýzy zařadila kvantitativní data, která se mi vzhledem k cíli práce jevila jako nezbytná.

3.1 Sportovně-reportážní rámeček

Sportovně reportážní rámeček je v novinářském zpracování všech tří událostí u obou deníků zcela dominantní. Podle Alice Němcové Tejkalové (2011) způsob zpracování tématu výrazně ovlivňuje obsah textů a na rozdíl od sportovní zprávy vyžaduje citace sportovců i více zajímavosti a příběhů. Podstatnou součástí sportovně reportážního rámečku je tedy otázka, zda se v citacích dává stejný prostor oběma pohlavím. Nejbohatším zdrojem informací jsou v tomto ohledu články o štafetách, které tvoří první část výzkumu. Kromě smíšených štafet, u nichž se porovnání mezi citacemi obou pohlaví přímo nabízí, jsem analyzovala i ženské a mužské štafety. Pro srovnání prostoru, který jim v novinách a na internetu patří, považuji za vhodné nejdříve oba celky analyzovat v obecné rovině. V každé kapitole budu postupovat chronologicky, tedy od olympijských her, které se konaly nejdříve.

3.1.1 Smíšené štafety

Svou premiéru si smíšená štafeta odbyla právě na **olympijských hrách v Soči**. Na stránkách *iSportu* vychází jedna velká reportáž, kde jsou kromě Gabriely Soukalové citováni všichni její členové. Důvod absence výpovědi nejlepší české biatlonistky je však zřejmý – v ten samý den s ní vzniká podrobný rozhovor, v němž se k výsledkům štafety vyjadřuje. Stránkám *iDnesu* věvodí Veronika Vítková, s níž vznikne celý rozhovor a velký prostor zaujímá i v citacích. Biatlonistka totiž jako jediná členka smíšené štafety nezískala individuální medaili, takže se jí média náležitě věnují nyní. V jednom z tištěných článků najdeme souhrnný rozhovor se všemi čtyřmi sportovci.

Po stříbrné medaili smíšené štafety v **Novém Městě na Moravě** vyšlo o této události hned několik článků. Gabriela Soukalová společně s Michalem Šlesingrem odpovídali na otázky novinářů na tiskové konferenci pro *iDnes* i *MF Dnes*. Ondřej Moravcovi, tradičnímu finišmanovi české štafety, byl věnován samostatný článek společně s videem. Jediná výpověď, která chyběla, byla v tomto médiu od Veroniky Vítkové. Podobnou situaci můžeme registrovat na stránkách deníku *Sport*. Pokud vyšel článek o stříbrné medaili české štafety, k průběhu závodu se vyjadřovali všichni, ovšem tentokrát kromě Michala Šlesingra. Jeho výpověď však redaktoři *Sportu* zaznamenali do samostatného rozhovoru v tištěné verzi, možná právě kvůli tomu, že u poslední medailové štafety na olympiádě jako jediný chyběl. Reportáže obsahují i citace trenérů, takže obě dvě média dávala velký prostor všem účastníkům. V jednom z těchto článků ovšem nalezneme zajímavé označení. Redaktor Tomáš Macek shrnul všechny čtyři sportovce do věty: „*Ovšem Ondřej Moravec a spol. myslí rozhodně výš.*“¹⁰ Použití takového slovního spojení můžeme přisuzovat hned dvěma okolnostem. Za prvé, v rámci novinářské rutiny si redaktor ulehčil práci a místo vyjmenovávání všech biatlonistů a biatlonistek použil jen jméno finišmana štafety. Za druhé, Moravcovi se jako muži, který dovezl celý závod do stříbrného konce, dostávalo více prostoru než ostatním třem účastníkům, ač u olympijských her tomu tak nebylo. Biatlonista však v té době za sebou neměl velké úspěchy, přičemž u závodů Světového poháru v nové sezoně už za ním výsledky z her stály. Tuto skutečnost lze dokumentovat nejen na rozsáhlých rozhovorech, ale i fotografiích, které samostatně lemují titulní strany novinových výtisků. Určitá nadřazenost finišmanů štafety není dle mé čtenářské zkušenosti ve světě sportu ničím výjimečným (je patrná například i v atletice nebo běžeckém lyžování). Na poslední úsek bývá vybírán nejschopnější závodník, v našem případě to navíc musel být muž. Tomáš Macek nicméně toto označení nepoužil prvně – následující příklad sice nepatří do stanoveného časového období výzkumu, ale potvrzuje závěry analýzy. V titulku jednoho textu letošního mistrovství světa v Oslu se objevuje velmi podobné pojmenování: „*Nadějná i nevyzpytatelná. Soukalovou, Vítkovou a spol. čeká štafeta žen.*“¹¹

¹⁰ MACEK, Tomáš. Češi, Francouzi, Norové nebo někdo jiný? Kdo vyhraje smíšenou štafetu? In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/pred-stafatou-0dl-biatlon.aspx?c=A150206_131956_biatlon_tm2

¹¹ MACEK, Tomáš. Nadějná i nevyzpytatelná. Soukalovou, Vítkovou a spol. čeká štafeta žen. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/pred-stafetou-zen-ms-biatlon-dgr-/biatlon.aspx?c=A160311_014101_biatlon_tm2

Při **Mistrovství světa v Kontiolahti** se v obou médiích opakují výsledky, které jsem popsala při závodech Světového poháru v Novém Městě na Moravě. Nejvíce mediální pozornosti se znovu dostávalo právě Moravcovi, finišmanovi štafety družstev. Portál *iDnes* přinesl citace všech aktérů i tři samostatné rozhovory. Nejméně se média věnovala Veronice Vítkové, se kterou rozhovor nevznikl. Online *iSport* či tištěný deník *Sport* se více než na reportáže s citacemi soustředili na rozhovory s biatlonisty. V tomto případě se Soukalovou, Vítkovou a Moravcem. Zde už podruhé chybí jakákoliv promluva Michala Šlesingra. Důvodů může existovat hned několik. Šlesingr se nemusí v době rozhovorů nacházet v blízkosti reportérů, nebo je sám odmítne. Další příčinou může být skutečnost, že ze všech čtyř účastníků štafety je tento biatlonista nejméně výmluvným členem. Tištěná *MF Dnes* přináší souhrnnou reportáž a navíc i rozhovor s finišmanem Moravcem. Dále publikuje reportáže o dalších členech realizačního týmu jako je masérka Irena Česneková nebo servisman Danilo Müller.

Z nastíněné analýzy vybraných článků je zřejmé, že prostor se dostává v odlišné míře všem biatlonistům. Média u smíšené štafety často zajímají promluvy závodníků, kteří jako jediní nezískali individuální medaili, nejdříve tedy Veronika Vítková, v nové sezoně Michal Šlesingr. Finišman smíšené štafety Moravec pak dostává nejvíce mediální pozornosti u obou médií v nové sezoně 2015.

3.1.2 Ženská štafeta

Při ženském štafetovém závodě na **olympijských hrách** je už z prvních řádků patrné, že *iSport* nejvíce zajímají biatlonistky Soukalová a Vítková. Jejich jména fungují i jako odkazy, přes které se čtenář dostane na speciální webovou stránku, kde se o nich dozví vše podstatné.¹² Kromě věku a místa narození ještě váhu, výšku, znamení, podrobný sportovní životopis, soupis úspěchů, rozsáhlou fotogalerii i videogalerii. Zajímavostí však je, že na této stránce rovněž najdeme profil Evy Puskarčíkové, na který ale v článku není odkaz. Stránka o Jitce Landové, další účastnici štafety, chybí úplně. Nicméně článek o štafetě necituje žádnou z biatlonistek, pouze trenéra Šikolu, se kterým je pak na *iSportu* uveřejněn celý článek. V něm se vyjadřuje k výkonům jednotlivých závodnic. Na stránkách *iDnes.cz* se pouze dvěma krátkými větami ke čtvrtému místu

¹² (ČTK, *iSport.cz*): Biatlonistky vybojovaly čtvrté místo, velké zlato slaví Ukrajina. In: *iSport.cz*[online]. [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-olympijske-hry-zoh-soci-2014/195843/biatlonistky-vybojovaly-ctvrte-misto-velke-zlato-slavi-ukrajina.html>

vyjadřují Gabriela Soukalová společně s Evou Puskarčíkovou. Soukalové se dostává ještě další mediální pozornosti, protože byla v závodě úplně nejrychlejší biatlonistkou ze všech a stejně tak i Veronice Vítkové, finišmance štafety. S oběma vznikne rozhovor. Ženská štafeta je už z doby olympijských her poskládána podle trochu jiného principu než štafeta mužská. Soukalová, jako nejlepší závodnice uplynulé sezony, není stavěna na poslední úsek, ale na druhý. Proto se média nezajímají pouze o Vítkovou, neboť výkonnostně jsou na tom obě biatlonistky po celou sezonu podobně.

Obdobná situace se odehrává i při druhé ženské štafetě z **finského mistrovství**, ač očekávání médií i široké veřejnosti jsou v porovnání s první událostí nepředstavitelně vysoké. České biatlonistky v nové sezoně zaznamenaly nebývalý úspěch, když se skoro pokaždé umístily na stupních vítězů. Už od začátku mistrovství je na ně kladen velký tlak, a osmým místem tak zaostanou za veškerým očekáváním, což samy přiznávají i v rozhovorech. V textech deníku *Sport* se nikde neobjevují citace Evy Puskarčíkové nebo Jitky Landové. Autoři článků pokaždé zařazují pouze promluvu Soukalové, Vítkové, nebo trenérů, kteří mluví za další dvě biatlonistky. Zdeněk Vítek například popisuje, jak se při štafetě cítila Jitka Landová: „*Jitka doplatila dost na nervozitu, myslím, že se toho dost bála. Nesedlo jí to ani vleže, ani ve stoje. Šlo o špatně spuštěné rány.*“¹³ Stejně jako u Michala Šlesingra, i zde mohou být důvody nepřítomnosti promluv zcela jednoduché – novinářům odmítnou dát rozhovor. Redaktoři se na druhé straně o další biatlonistky nemusí zajímat také proto, že díky individuálním úspěchům jsou u široké čtenářské veřejnosti známé hlavně Vítková se Soukalovou.

Několik krátkých citací před závodem se nachází na serveru *iDnes*, kde se asi ve třech větách k nadcházejícímu závodě vyjadřují všechny biatlonistky. Na *iSport.cz* se opakuje výše popsaná situace, kdy není pořízen rozhovor pouze s Vítkovou, která figurovala na posledním úseku štafety, ale také s Gabrielou Soukalovou, jenž je rozsahem delší. Podobný typ rozhovorů se objevuje i na stránkách *iDnesu*.

Podle médií tvoří ženskou štafetu pouze Gabriela Soukalová s Veronikou Vítkovou. O ostatní biatlonistky se média zajímají v nejnižší možné míře. Podíl článků obou médií je u Soukalové i Vítkové poměrně vyrovnaný.

¹³ *iSport.cz* a ČTK. 14krát VEDLE! Češky ve štafetě vyhořely ve střelbě a skončily osmé. In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2015-12-20]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-zimni-sporty-biatlon/230499/14krat-vedle-cesky-ve-stafete-vyhorely-ve-strelbe-a-skoncily-osme.html>

3.1.3 Mužská štafeta

Stejně jako ženská štafeta, i mužská se konala pouze v rámci dvou událostí – olympijských her a mistrovství světa. Rovněž zde je podle míry citací a použitých fotografií situace zřejmá. Mužská štafeta rovná se Ondřej Moravec. *iSport* při **olympijských hrách** vydává o mužské štafetě jeden článek s popisem závodu, v němž není citován nikdo, a následně vychází souhrnný rozhovor pouze s Moravcem. Úplně stejné závěry můžeme aplikovat na články médií *iDnes* a *MF Dnes* s tím rozdílem, že zde se jedna citace objevuje. Opět však od Ondřeje Moravce. Češi v tomto závodě skončili jedenáctí.

Odlišné závěry vycházejí z analýzy článků, jež se zabývají **mistrovstvím světa**. Ani zde nebyli čeští biatlonisté dosazováni do role favoritů na medaili, a šesté místo je tak médií považováno za obrovský úspěch. Na webových stránkách *iDnesu* se nalézají dvě rozsáhlé reportáže s citacemi všech biatlonistů kromě Michala Krčmáře. Absence jeho promluvy je však vyvážena samostatným článkem. Už tradičně vzniká rozhovor i s Ondřejem Moravcem. Platforma *iSport* vydala o mužské štafetě pouze jeden článek, v němž se několika větami vyjadřují všichni čtyři hlavní aktéři. Téměř totožný rozhovor s Ondřejem Moravcem jako pro *iDnes.cz* je publikován i na této stránce.

Mužská štafeta nedosahuje podobných výsledků jako ženská, a tak se o ní obě média zajímají v menší míře. Ondřej Moravec je hlavní postavou nejen ve smíšené štafetě, ale i v té mužské.

3.1.4 Individuální úspěchy

U individuálních závodů platí pravidlo, že pokud byli biatlonisté úspěšní, média se o ně zajímala. Nejvíce článků je hlavně na internetových portálech vždy napsáno o nejúspěšnějším členovi českého týmu. Co se týče mediálního prostoru, nepříznivá situace se objevuje u sportovců, kteří se pravidelně nedostávají do úplné biatlonové špičky. Tak často se v článcích neobjevují jména jako Eva Puskarčíková, Jitka Landová, Michal Krčmář nebo Michal Krupčík. Kromě Puskarčíkové a Krčmáře s nikým z dalších méně úspěšných biatlonistů nevznikne samostatný rozhovor. Jaroslavu Soukupovi se pozornosti dostává pouze při olympijských hrách, v dalších závodech se zájem o jeho osobu minimalizuje. Naopak je tomu u Michala Šlesingra a Veroniky Vítkové, o ně se média zajímají až v nové sezoně – při Světovém poháru v Novém Městě na Moravě a

mistrovství světa. K Ondřeji Moravcovi a Gabriele Soukalové se upírá mediální pozornost v průběhu všech biatlonových akcí.

Už v úplně prvním článku na *iSportu*, pojednávajícím ve vymezeném období o zimní olympiádě v Soči, se objevuje jasné oddělování nejlepších sportovců od ostatních. Autor článku upozorňuje, že největší naděje má česká biatlonová výprava v Gabriele Soukalové a Ondřeji Moravcovi, ostatní biatlonisty a biatlonistky označuje pouze jako „další zástupce“.¹⁴ Bronzová medaile Jaroslava Soukupa je pak pro obě média velkým překvapením, protože už od začátku dávala z mužských sportovců naděje pouze Moravcovi.

Odlišnou situaci však můžeme pozorovat v tisku, kam se dostane daleko méně článků než na internet, kde je prostor téměř neomezený. V *MF Dnes* je v období **olympijských her** vyhrazen prostor víceméně pouze Ondřeji Moravcovi, nejúspěšnějšímu českému biatlonistovi, a Gabriele Soukalové, u níž jsou medailová očekávání na vysoké úrovni od samotného startu šampionátu. S Jaroslavem Soukupem je po zisku bronzové medaile uskutečněno několik rozhovorů, ale zpětně už se k němu tištěná *MF Dnes* nevrací – dostává se do stínu Ondřeje Moravce. Ke stejnému závěru dochází i Barbora Vaněčková ve svém kvantitativním výzkumu olympijských her: „V článku, který komentoval Soukupův zisk bronzové medaile, byl Moravec na pozadí jeho úspěchu, ale vzápětí, kdy získal Moravec své první olympijské stříbro, mediální zájem o Soukupa opadl.“ (Vaněčková, 2015: 37) Veronice Vítkové je v průběhu olympiády věnováno jen velmi málo prostoru, pouze jeden krátký rozhovor doplněný akční fotografií z běhu. Pokud se o ní toto médium zmíní, jedná se buď o velmi krátký žurnalistický útvar, nebo je součástí velké reportáže, kde se k závodům nevyjadřují pouze závodnice, ale také trenéři. Reportáže s citacemi najdeme dále při závodech v **Novém Městě na Moravě**, kde je ale nejmenší prostor věnován překvapivě Moravcovi. Tištěná *MF Dnes* publikuje nejen reportáže o českých biatlonistech, ale zajímá se i o zahraniční hvězdy. Podobná situace panuje při **MS**, kdy se ale do popředí znovu dostává Moravec a značný prostor zaujímají i rozhovory s dalšími členy realizačního týmu.

Deník Sport logicky věnuje sportu daleko více prostoru, většinou se jedná o dvě dvojstrany, proto nemůžeme z tohoto hlediska obě média zcela porovnávat. Závěry jsou

¹⁴ POSPÍŠIL, Ivo. VÍKEND SNŮ! Česko tasí medailové naděje. Kdo má největší šanci? In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-02-02]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-olympijske-hry-zoh-soci-2014/194165/vikend-snu-cesko-tasi-medailove-nadeje-kdo-ma-nejvetsi-sanci.html>

ale více či méně podobné. I když je zde daleko větší prostor než v *Mladé Frontě Dnes*, už na první pohled je patrné, že při **olympijských hrách** je mediální zájem věnován hlavně Soukalové a Moravci. Přestože Soukup vyhraje úplně první biatlonovou medaili, objevuje se pouze na jedné straně a zpětně se k jeho úspěchu deník nevrací. Pozornost je směřována nejdříve výhradně k Soukalové, později se k ní přidává i Moravec. O Veronice Vítkové se čtenář dozvídá z krátké reportáže až po týdnů konání her. Odlišná situace panuje při obou akcích z roku 2015. Z tištěných stránek novin se dočteme mnoho informací o Veronice Vítkové, Evě Puskarčíkové i Michalu Šlesingrovi. Při **závodech v Novém Městě na Moravě** jsou Vítková se Šlesingrem dokonce více v popředí než Soukalová a Moravec. Nejvíce různorodých fotografií a rozhovorů se však objevuje při **mistrovství světa**, kdy je snad poprvé pozornost rozprostřena mezi více závodníků a závodnic. Prvně se zde také například objevuje velká fotografie Jitky Landové, i když spíše v negativním kontextu zkažené ženské štafety. Ke konci mistrovství je však nejvíce publicity znovu namířeno k Moravcovi, jako nejúspěšnějšímu českému biatlonistovi se třemi medailemi.

Z genderového hlediska lze říci, že v rámci sportovně-reportážním se způsob rámcování vybraných sportovních akcí neliší. Jak u mužů, tak u žen rozhoduje faktor úspěšnosti, nikoliv příslušnost k pohlaví.

3.1.5 Rámec uplatněný na fotografiích

Důležitou součástí zkoumaných rámců je také vizuální složka, která články přirozeně doplňuje. Fotografie jsou především reportážního charakteru a zachycují biatlonisty či biatlonistky v průběhu závodu. Nechybí fotografie, kde je vidět soustředění při střelbě, dále i záběry celého startovního pole či akční obrazy biatlonistů při běhu. Nejzajímavější část pak tvoří fotografie na stupních vítězů a emotivních dojezdů do cíle. Titulní strana *MF Dnes* a deníku *Sport* tvoří základní část bádání, protože podle informací a fotografií na ní si čtenář noviny často kupuje. U internetových textů už dnes nezjistíme, zda se společně s fotografiemi objevovala na titulní stránce média, nebo vyšla pouze v kategoriích Sport. Navíc, fotky mohly být na internetu změněny a aktualizovány hned několikrát. Jednotlivé příklady budou nastíněny v každém rámci, v němž se budou nacházet.

Média jsou v době **olympijských her** většinou zahlcena většími či menšími úspěchy českých sportovců a také podstatným množstvím příslušných fotografií. V pondělí 10. února 2014 se na titulní straně MF Dnes s nápisem „*Skvělý úvod: stříbro a*

bronz“ objevuje pouze fotografie Martiny Sáblíkové, která v rychlobruslařské hale vybojovala druhé místo. Bronzový Jaroslav Soukup je v krátkém článku pouze zmíněn a k němu je přiřazena i promluva Gabriely Soukalové. Fotografie bronzového medailisty se nachází až uvnitř novin. V tomto ohledu lze navázat na individuální úspěchy, kdy je i v rámci vizuální složky jasně vidět situace popsaná výše. Individuální úspěch Jaroslava Soukupa na olympijských hrách je zastíněn zdary jiných biatlonistů.

Pokud se *MF Dnes* redaktoři zmíní o ženské štafetě, většinou k ní přidávají fotografii Gabriely Soukalové. I když byl Moravec nejúspěšnějším biatlonistou her, na titulní straně *MF Dnes* se častěji objevuje právě Soukalová, což potvrzuje i Vaněčková (2015). V deníku *Sport* se všechny popsané závěry opakují. Biatlonistka byla podle médií ještě před startem zimních olympijských her nejvýraznější adeptkou na medaili, proto mají dle mého názoru pro oba deníky všechny její výsledky značnou váhu. V té době byla čtvrtou ženou světového poháru, a tak jsou média s každým umístěním mimo stupně vítězů nespokojená. Naopak je tomu u ostatních biatlonistů, na které nebyl vyvíjen takový tlak. Stejně jako se fotografie méně úspěšné Soukalové objevovaly častěji než Moravcovy, Vítková „vládne“ souboji se Soukupem. Vizuální zpodobnění biatlonistek je pro obě média atraktivnější, nehledě na míru úspěchů.

O biatlonovém závodě v **Novém Městě** dává vědět deník *MF Dnes* hned první den akční fotografií Gabriely Soukalové v běhu s titulkem *Biatlonové hvězdy v Česku*. Druhý den, kdy deník referuje o zisku stříbrné medaile, znovu dává na titulku pouze Soukalovou dobíjející zbraň, zbytek sportovců najdeme až na malé fotografii uvnitř novin. Pro deník *Sport* byl nejdůležitější osobou finišman Moravec, pro deník *MF Dnes* je zase hlavní postavou Gabriela Soukalová, která však ze čtyř biatlonistů v tomto díle světového poháru zaznamenala „nejhorší“ výsledky. Na serverech *iDnes* a *iSport* je uspořádání fotografií u článků jiné – textům o štafetě vévodí fotografie všech čtyř závodníků s medailemi, u individuálních úspěchů je vždy fotografie daného sportovce. Při ženské štafetě na **MS** je v *MF Dnes* kromě fotografie předávky mezi Puskarčíkovou a Soukalovou zveřejněn i menší obrázek Jitky Landové s informací, že musela na trestné kolo, čímž štafetu pokazila. Fotka české biatlonistky se tak poprvé a zároveň naposledy objevuje pouze v negativním kontextu. Ondřeji Moravcovi dávají přednost titulní fotografie u stříbrné medaile ze smíšené štafety z **Nového Města na Moravě** i při zlaté medaili z **MS**.

Fotografie sportovně-reportážního rámce nejčastěji zobrazují biatlonistky i biatlonisty v běhu či při střelbě. Prim však na titulních stranách hrají spíše fotografie emotivní a heroické, které budou rozebrány v následujících rámcích.

3.2 *Heroický rámeček*

Heroický rámeček je druhým rámcem, který se ve většině textů pravidelně opakuje. Biatlonisté i biatlonistky jsou představováni jako hrdinové svého sportu a jejich úspěchy jsou často vyzdvihovány. Ve zkoumaných textech jsem se setkávala s porovnáním českých biatlonistů s dalšími sportovci a neustálým zdůrazňováním jejich výjimečných schopností. Heroický rámeček se však netýkal pouze individuálních úspěchů, ale často bylo redaktoři souhrnně naznačeno, že celý český tým se nejen dorovnává ostatním biatlonovým velmocím, ale že je zároveň dokáže předstihnout. Lze tedy říci, že články o štafetách doplnil výrazný nacionalistický prvek. V následujících odstavcích budou představeny konkrétní příklady heroického rámce v textech obou médií.

Redaktor v jednom z článků pojednávajícím o mistrovství světa vyjmenovává celkové úspěchy všech čtyř biatlonistů podílejících se na zlaté medaili ve smíšené štafetě: „*Ted' mají Češi tým složený pouze z osobností. Všichni z nominované čtveřice patří do Top 10 Světového poháru. Což žádná jiná země říci nemůže.*“¹⁵ Dává zde najevo, že český tým tvoří nejlepší biatlonisté a biatlonistky světa. V dalším závodě se umístili tři biatlonisté do 11. místa a redaktor přidává do svého textu zvolání: „*Žádná jiná země tři biatlonisty takhle vysoko neměla!*“¹⁶

Následující citace jsou vybrány z několika článků a týkají se všech tří zkoumaných událostí. Dle zkoumání neplatí tvrzení vědců Boyla a Haynese (2009), že úspěšné sportovkyně jsou nejen pro mnoho fanoušků, ale i některá média, stále nepřijatelnou skutečností (viz stranu 6). Podobná situace platí i v případě Toniho Bruce, který říká, že hrdinou je v novinovém článku pouze muž (viz stranu 7). V první ukázce redaktor píše o biatlonistce Vítkové, která i když neměla úplně nejjednodušší podmínky pro start, hned soupeřkám „ukázala“, s kým mají tu čest: „*Vítková rozbíhala nejsledovanější závod novoměstského víkendů, a byť startovala až ze třetí řady, už na*

¹⁵ MACEK, Tomáš. Biatlonové MS startuje smíšenou štafetou. O tři medaile pojede až 9 štafet? In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/biatlon-mistrovstvi-sveta-stafeta-dud-/biatlon.aspx?c=A150304_214851_biatlon_ald

¹⁶ MACEK, Tomáš a Ondřej NOVOTNÝ. Vynikající sprint českých biatlonistů: tři byli do jedenáctého místa. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-01-24]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/biatlon-mistrovstvi-sveta-v-kontiolahti-sprint-muzu-pfd-/biatlon.aspx?c=A150305_102209_biatlon_tny

konci stadionu vláček biatlonistek vedla. Znovu si přivezla parádní běžeckou formu, kterou se chlubí celou sezonu.“¹⁷ V deníku *Sport* nalezneme velmi podobnou reportáž, v níž jsou úspěchy Vítkové přímo vyjmenovávány a autor používá i superlativy: „*Nejlepší běžecký čas ve štafetě, střelba s jednou chybou a předávka na prvním místě po dravém po celou dobu, to jsou dobré přísliby.*“¹⁸ Podobnou situaci lze nalézt v článku o bronzové medaili Ondřeje Moravce z mistrovství světa: „*Řečí čísel: Moravec měl pátý nejlepší běžecký čas.*“¹⁹ Heroický rámeček nechybí ani u Michala Šlesingra nebo Gabriely Soukalové: „*Položku vleže i vstojě zvládl Šlesingr čistě. Také běžecky měl výborný den, vždyť zaznamenal pátý čas dne. Stačilo velice málo, aby z toho vyšla i výsostná pozice na stupních vítězů.*“²⁰ U biatlonistky Soukalové se zase reportér soustředí na to, co dovolila ostatním soupeřkám: „*Soukalová se pak probudila i běžecky, druhé Francouzce Bescondové utekla a Domračevové dovolila stáhnout jen tři sekundy.*“²¹ Na všech příkladech lze vidět, že redaktori, a nezáleží, v jakém médiu pracují, používají nejčastěji jako důkaz úspěchu číselné údaje.

Heroický rámeček však nutně není tvořen pouze redaktory v reportážích, ale rovněž ho dokáže zkonstruovat samotný atlet ve své odpovědi. Nejčastěji se tak stávalo v rozhovorech s Ondřejem Moravcem. V rámci olympijských her se v nejednom článku objevuje tato věta: „*Vůbec jsem nebyl nervózní. Byl to den, kdy jsem věděl, že to dám.*“²² V další citaci biatlonista naznačuje, že pro výhru stříbrné medaile ve štafetě v Novém Městě na Moravě musel předvést takřka nadlidský výkon: „*Úplně jsem se necítil, bolelo mě všechno, ale to není moc o silách, ale o tom, že se člověk zmáčkne takovým způsobem,*

¹⁷ GRIM, Filip. Biatlonová radost na Vysočině. Smíšená štafeta nestačila jen na Nory.

In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-01-24]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/smisena-stafeta-nove-mesto-ddp/BIATLON.aspx?c=A150206_184435_biatlon_fil

¹⁸ (jip, ivp): Po první medaili se biatlon těší na pokračování. Odstartuje žně? In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-09]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-zimni-sporty-biatlon/227286/po-prvni-medaili-se-biatlon-tes-i-na-pokracovani-odstartuje-zne.html>

¹⁹ MACEK, Tomáš a Ondřej NOVOTNÝ. Další česká medaile: Moravec skončil bronzový ve vytrvalostním závodu. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-08]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/biatlon-ms-vytrvalostni-zavod-muzu-dbv-/BIATLON.aspx?c=A150312_152702_biatlon_rou

²⁰ MACEK, Tomáš. Pouhých sedm desetin. Tak málo dělilo pátého Šlesingra od stupňů vítězů. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-09]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/svetovy-pohar-v-biatlonu-v-novem-meste-na-morave-f60-/BIATLON.aspx?c=A150207_114813_biatlon_ot

²¹ GRIM, Filip. Soukalová došla ve stíhačce pátá, Vítkové střelila do terče soupeřka.

In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-09]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/biatlon-svetovy-pohar-nove-mesto-stihacka-zen-f47-/BIATLON.aspx?c=A150208_112721_biatlon_rou

²² GRIM, Filip. Moravec si dojel pro medaili bez nervů. Já věděl, že dám nulu, tvrdí.

In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: http://oh.idnes.cz/ondrej-moravec-po-zisku-bronzu-v-soci-d8i-/zoh-soci-2014.aspx?c=A140218_142135_zoh-biatlon_tp

jak by to normálně neudělal. Jede na 110 procent. ²³

Hned v několika člancích jsou biatlonisté přímo nazýváni hrdiny, nebo dalšími velmi podobnými jmény. Nejvíce těchto označení se nalézá ve spojení s olympijskými hrami. Jaroslav Soukup je „český biatlonový hrdina“, ²⁴ a jako „hrdinka české biatlonové výpravy“ ²⁵ je nazvána také biatlonistka Vítková. Ve spojení s Ondřejem Moravcem lze nalézt slovní spojení jako „český hrdina Ondřej Moravec“ ²⁶ nebo „král zlatý a bronzový.“ ²⁷ Stříbrnou medaili Gabriely Soukalové redaktor doceňuje slovy: „*Tohle je pravá biatlonová válečnice! Silná, nezdolná a s vůlí, kterou jen tak nic nepokoří.*“ ²⁸ Z předcházejících odstavců je patrné, že hrdinou a válečníkem není pouze mužský sportovec, ale každý, kdo v biatlonu dosáhne výjimečných výsledků. Také tento rámec je tedy uplatňován bez ohledu na gender.

3.2.1 Heroicko-soucitný rámec

O heroicko-soucitném rámci psala už Alice Němcová Tejkalová ve spojení s hendikepovanými sportovci. Rámcování události v duchu heroicko-soucitném znamená, že jsou zdůrazňovány překážky, které stojí mezi sportovcem a úspěchem. Němcová Tejkalová mluví o dominantních hodnotách, jež se k tomuto rámci váží – „*nezdolný lidský duch vítězí nad nemohoucností těla*“ a „*podpora člověka v tíživé situaci.*“ (Němcová Tejkalová, 2012: 76) Ve své práci jsem tento specifický rámec našla především v textech z roku 2014 týkajících se olympijských her.

V člancích na *iSportu* je po zisku bronzové medaile Jaroslava Soukupa hned několikrát akcentováno zranění, které biatlonistovi prakticky bránilo ve sportovní kariéře

²³ GRIM, Filip. Prožitek byl silnější než na olympiádě, srovnával finišman Moravec. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/rozhovor-moravec-0za-biatlon.aspx?c=A150206_203038_biatlon_fil

²⁴ ŽALOUDEK, Petr. Český biatlonový hrdina Soukup: Za medaili koupím dceri klouzačku. In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-08]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/blesk-sport/194282/cesky-biatlonovy-hrdina-soukup-za-medaili-koupim-dceri-klouzačku.html>

²⁵ (jip): Vítková cítila krivdu: Stála jsem věčnost a už byla lehce vulgární. In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-zimni-sporty-biatlon/227390/vitkova-citila-krivdu-stala-jsem-vecnost-a-uz-byla-lehce-vulgarni.html>

²⁶ Nesign.: FOTO: Vyplazený jazyk a česká euforie. Jak Moravec dojel pro zlato. In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-02-17]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-zimni-sporty-biatlon/229725/foto-vyplazený-jazyk-a-ceska-euforie-jak-moravec-dojel-pro-zlato.html>

²⁷ POSPÍŠIL, Ivo. Byl jsem jako automat, radoval se bronzový biatlonista Moravec. In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-02-17]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-zimni-sporty-biatlon/230441/byl-jsem-jako-automat-radoval-se-bronzovy-biatlonista-moravec.html>

²⁸ POSPÍŠIL, Ivo. V cíli mi bylo strašně, ale je to super. *Sport*. Praha, **LXIII**(60), 2015, str. 16-17.

pokračovat: „*Biatlonista Jaroslav Soukup vybojoval na ZOH v Soči první olympijskou medaili v tomto sportu pro Česko. Přitom ještě v srpnu 2012 ošklivě boural na kole a vypadalo to, že po drsném pádu vynechá celou sezonu a zabrzdí slibně rozjetou kariéru. Se vším se ale statečně porval a teď může slavit obrovský úspěch.*“²⁹ Soukup v textu popisuje, jak se nemohl ani učesat, a redaktor ještě dodává, že přešel všechny prognózy lékařů, aby ihned po svém návratu zabodoval na MS v roce 2013 a se smíšenou štafetou vyhrál bronz. Článek v *iDnesu* dokonce podrobně rozebírá Soukupovo zranění a přidává i přesnou diagnózu: „*Byl to jeden z posledních tréninků na soustředění ve Slovinsku v srpnu roku 2012, když se Jaroslav Soukup vážně zranil na horském kole. Po letu přes řídítka byl krátce v bezvědomí a v těžko dostupném terénu trpěl půl hodiny, než pro něj přijela sanitka. Diagnóza byla zdrcující - zlomenina okcipitálního kondylu (místo úponu vazů) ve skloubení hlava-krk, otevřená zlomenina loketní kosti, zlomenina vřetenní kosti, zlomenina v těle pravé lopatky. Naštěstí se nepotvrdilo podezření na poranění míchy, na které po pádu ukazovala dočasná nehybnost levé nohy.*“³⁰ Několik málo dní po tomto článku však *iDnes* vydává další se stejným tématem, tentokrát je však středem zájmu liberecká nemocnice, která pomohla Soukupovi k uzdravení. I tištěná verze *MF Dnes* přebírá zájem o Soukupovy zdravotní trable, přičemž je zařazuje mezi jednu ze zajímavostí. Na tomto příkladu se přímo potvrzuje jedna z genderových teorií, která ukazuje muže jako hrdinu, jež překoná všechnu bolest, hrozbu konce své kariéry a přesto o několik měsíců či let později dokáže vítězit.

Obdobná situace se opakuje i po stříbrné medaili Ondřeje Moravce, kdy autor článku už v nadpisu píše: „*O tom ani nesnil. Moravec byl v deseti na vozíku, teď má stříbro ze Soči!*“³¹ Článek pokračuje ve stejném duchu: „*Biatlonista Ondřej Moravec jako dítě musel překonat vážné zdravotní problémy, které ho na čas dokonce upoutaly na invalidní vozík.*“³² *iDnes* stejně jako *iSport* věnuje Moravcově Perthesově chorobě celý článek, v němž jeho autorka popisuje průběh celé nemoci: „*Jedenáct měsíců pobyl v léčebně, půl roku používal invalidní vozík. Stav nohy se však nečekaně rychle*

²⁹ (rjm): Bronzový Soukup: Ošklivá bouračka a pak olympijská fantazie. In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-olympijske-hry-zoh-soci-2014/194228/bronzovy-soukup-oskliva-bouracka-a-pak-olympijska-fantazie.html>

³⁰ MACEK, Tomáš. Kouč o bronzovém Soukupovi: Je to přírodák, na co sáhne, to mu jde.

In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: http://oh.idnes.cz/ondrej-rybar-trener-jaroslava-soukupa-rozhovor-fup-/zoh-soci-2014.aspx?c=A140208_220423_zoh-biatlon_ber

³¹ (ČTK, bko): O tom ani nesnil. Moravec byl v deseti na vozíku, teď má stříbro ze Soči!

In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-olympijske-hry-zoh-soci-2014/194469/o-tom-ani-nesnil-moravec-byl-v-deseti-na-voziku-ved-ma-strebro-ze-soci.html>

³² Tamtéž.

zlepšoval. ³³ V době olympijských her se o podobné příběhy novináři zajímají v daleko vyšší míře než v průběhu mistrovství světa i závodů Světového poháru. I ve světě médií mají hry nezaměnitelné postavení nejdůležitějšího sportovního podniku na světě.

Krátká informace o zdravotních problémech se rovněž nachází v jednom z článků o Gabriele Soukalové, kam se navíc dostává krátká informace o zdravotním stavu jejího otce: „*Na jaře 2012 prožila nejtěžší období. Otec bojoval s rakovinou jater. Ona také několik měsíců stonala: EB virus, mononukleóza, zvětšená játra.*“³⁴ Několik zmínek o nemocech Veroniky Vítkové lze nalézt v textech *iDnesu*, pro ukázkou však poslouží pouze jedna: „*Meningitida postihla okolí hypofýzy, což způsobuje návaly extrémní únavy. K nim dochází ve zvýšené míře ve vyšší nadmořské výšce a večerních hodinách. Z pohledu Vítkové se tak biatlonové závody těchto her nemohly konat na horším místě a v horším čase.*“³⁵ Citace pochází pouze z médií společnosti Mafra, to znamená, že deník *Sport* akcentuje nemoci jen u mužů.

Další dvě citace se týkají světového poháru v Novém Městě na Moravě, jedná se však o ojedinělé příklady: „*Šlesingr, chronický marod české reprezentace, na jeden z vrcholů sezony uchránil své průdušky a kromě běžecké formy přivezl i tu střeleckou.*“³⁶ Reportér nejdříve poukazuje na to, že Šlesingr má často zdravotní potíže, ale hned poté píše, že je dokázal překonat a má velkou formu. Další zmínka, tentokrát o Veronice Vítkové, se objevuje v rámci té samé události: „*Základní osa životního příběhu biatlonistky Veroniky Vítkové je už dobře známá. Velká juniorská naděje. Pak závažná nemoc. Léta hledání, úspěchy i trápení. Než přišel velký průlom v této sezoně.*“³⁷

Heroicko-soucitný rámeček tedy najdeme u obou pohlaví, kvantitativně možná ve větší míře u mužů. Zároveň platí pravidlo, že pro média společnosti Mafra jsou zdravotní problémy biatlonistek veskrze na stejné úrovni jako u biatlonistů. *iSport* a deník *Sport*

³³ KUČEROVÁ, Martina. Sport Moravcovi zakázali. Přesto „kluk z vozíku“ slaví stříbro.

In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: http://oh.idnes.cz/ondrej-moravec-pribeh-biatlon-olympiada-soci-stibro-p0v-/zoh-soci-2014.aspx?c=A140211_2032804_zoh-biatlon_ten

³⁴ KUČEROVÁ, Martina. Soukalová netají: Mámo, táto, dobrého trenéra jste mi vychovali..

In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: http://oh.idnes.cz/soukalova-ziskala-stibro-v-zavode-s-hromadnym-startem-pj4-/zoh-soci-2014.aspx?c=A140217_201731_zoh-biatlon_ma

³⁵ MACEK, Tomáš. A teď medaili pro Vítkovou. Do mixštafety vyběhnou Češi s jedničkou.

In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: http://oh.idnes.cz/smisene-stafety-biatlon-soci-olympiada-d9x-/zoh-soci-2014.aspx?c=A140218_232737_zoh-biatlon_ten

³⁶ GRIM, Filip. Biatlonová radost na Vysočině. Smíšená štafeta nestačila jen na Nory.

In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/smisena-stafeta-nove-mesto-ddp-/biatlon.aspx?c=A150206_184435_biatlon_fil

³⁷ MACEK, Tomáš. Příběh Veroniky Vítkové aneb O probuzení Šípkové Růženky. In: *iDnes.cz* [online].

[cit. 2016-03-23]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/veronika-vitkova-0eh-/biatlon.aspx?c=A150202_194337_biatlon_ald

akcentují pouze zdravotní problémy u mužů, kteří je museli na cestě za úspěchem překonat, o nemocech sportovkyň se v tomto médiu nic nedozvíme. V rámci stereotypů se může jednat o již dříve zmíněný případ, kdy média ukazují, jak těžkou cestou museli muži projít, aby mohli být ve svém sportu úspěšní. Možná také redaktoři z *iSportu* vyhodnotili nemoci biatlonistek jako méně závažné, a proto je nezmiňují.

3.2.2 Rámec uplatněný na fotografiích

Po zisku stříbrné medaile na **olympijských hrách** se Gabriela Soukalová dostává na titulní stranu obou médií. Není však stejně jako například Ondřej Moravec vyobrazena během závodu či při dojezdu, ale v objetí s vítězkou Darjou Domračevovou. (viz stranu 74) Interpretací této skutečnosti může být hned několik. Novináři nemusí mít k dispozici fotografii dojezdu u Soukalové, nebo není tak emotivní a tudíž zajímavá, aby mohla být umístěna na titulní stranu. Možná že je ale vysvětlení ještě jednodušší – na první stranu novin se vždy dostávají hlavně emoce. U Moravce se největší emoce projevily při průjezdu cílem, u Soukalové možná při objetí se soupeřkou. Biatlonista je zobrazen jako solitér v hrdinské póze, zato biatlonistka v kruhu soupeřek. I touto fotografií se mohou potvrdit zažitá stereotypy, že sportovci mezi sebou nemají tak vřelé vztahy jako sportovkyně, které se po závodě takto podporují. Možná také nejsou pro média objetí mezi muži žádaným „artiklem“. K podobným závěrům dochází ve své práci i Barbora Vaněčková (2015), když zjišťuje, že u Moravce se ve většině případů soustředíme pouze na něj, kdežto Soukalová se často nachází v přítomnosti dalších postav.

O Moravcově stříbře a bronzu z **MS** se dozvídáme ze dvou malých titulních fotografií, na nichž je biatlonista pokaždé vyfocen s medailí. Nejen, že místo na titulní straně dostávají nejúspěšnější sportovci, v tomto případě pouze medailisté, ale dle mého názoru i zde můžeme vidět jisté odlišnosti v zobrazení obou pohlaví. Moravcovo znázornění je veskrze hrdinské – většinou ho vidíme na vrcholu jeho snažení při dojezdu závodu, nebo při sklizení svých úspěchů, s cennými kovy. U fotografie stříbrné Gabriely Soukalové (viz stranu 75) ležící na sněhu spíše přemýšlíme o tom, kolik sil jí medaile musela stát. Další fotografie připomínají spíše portréty bez emocí.

3.3 Rámec lidskosti

Při analýze vybraných článků bylo zřejmé i to, že mnohokrát je právě heroismus vystřídán něčím, co může být pojmenováno jako lidskost. Sportovci jsou sice představováni jako hrdinové, ale na druhou stranu je zdůrazňována i jejich běžnější a v uvozovkách normálnější stránka. Biatlonistky i biatlonisté tak často sami mluví o zkažených položkách, malé koncentraci či úbytku fyzických sil a čtenářům, dle mého názoru, ukazují: jsme také jen lidi.

I tento rámec se týkal všech biatlonistů a biatlonistek i zkoumaných událostí. Proto uvádím pouze několik příkladů, ač se jich kvantitativně objevuje velké množství. Ondřej Moravec v jedné ze svých výpovědí mluví o tom, že ke konci závodu už neměl tolik sil, aby na střelnici dokázal zastřílet zcela čistě: „*Z té ležky si skoro nic nepamatuju, to je dobré. Ale na tom stojáku už jsem se nedokázal zkoncentrovat, jak bylo potřeba.*“³⁸ Reportér se v následujícím příkladu Šlesingra optal, jestli je ze závodu vyčerpaný, a biatlonista na to odpověděl: „*Vydal jsem ze sebe všechno, co šlo. Je škoda, že už jsem neměl ani na to, abych v posledním kole zabojoval o desítku, tam mě kluci předjeli a já už neměl sílu. Jak se změnilly podmínky, sníh byl hodně pomalý a tupý, místy dost hrabavý. To byly podmínky, které mi nevyhovují, radši mám tvrdý a rychlý podklad. Bohužel jsem nestihl zregenerovat, jak jsem potřeboval. Je znát, že ty dva závody, co mám za sebou, mi ubraly sílu až až.*“³⁹ Podobně je na tom i Eva Puskarčíková, se kterou udělal jediný samostatný rozhovor *Isport*: „*Trochu mi vytuhly nohy, tak jsem se to snažila honem rychle dohnat. Bohužel jsem pak funěla jak fena a nějak jsem to netrefila.*“⁴⁰ O těžkých podmínkách a špatné střelbě se zmínila také Gabriela Soukalová: „*Podmínky byly extrémně těžké. Jelikož sněžilo, jezdilo se hodně těžce, než se to rozjezdilo. A tři chyby jsou také moc.*“⁴¹ Stejně tak i Veronika Vítková: „*Bohužel se teď s tou střelbou trochu*

³⁸ GRIM, Filip. Prožitek byl silnější než na olympiádě, srovnával finišman Moravec. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-02-17]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/rozhovor-moravec-0za-biatlon.aspx?c=A150206_203038_biatlon_fil

³⁹ GRIM, Filip. Dal jsem ze sebe všechno, řekl Šlesingr utahaný kocourkovským počasím. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/rozhovor-slesingr-0nw-biatlon.aspx?c=A150208_174910_biatlon_fil

⁴⁰ POSPÍŠIL, Ivo. Pískot na Puskarčíkovou? Naštěstí na vypnuté obrazovky, oddechla si. In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-02-17]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-zimni-sporty-biatlon/227249/piskot-na-puskarcikovou-nastesti-na-vypnute-obrazovky-oddechla-si.html>

⁴¹ Nesign.: Medaile byla ve sněhu daleko! Soukalové ani Vítkové sprint nesedl. In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-zimni-sporty-biatlon/229909/medaile-byla-ve-snehu-daleko-soukalove-ani-vitkove-sprint-nesedl.html>

peru a zrovna v tomhle podniku bude přesnost potřeba. ⁴²

Deník *Sport* navíc přinesl velký rozhovor s Jaroslavem Soukupem, jehož jméno v sezoně 2014/2015 na *iDnesu* či v *MF Dnes* takřka nenajdeme. Titulek však dává najevo, že rozhovor se Soukupem byl vytvořen pouze kvůli bizarní nehodě, která se mu v závodě stala. Sestřelil všechny položky, ale místo toho, aby pokračoval dál po trati, zamířil na trestné kolo: „*Podmínky byly hodně náročný, čerstvý sníh byl hrozně pomalý. Byl jsem z toho úplně hotovej a bohužel i hlava. Já blbec se zamotal a šel automaticky na trestné kolo. Nechápu to. V půlce jsem se vrátil, ale byla to velká ztráta.*“⁴³

3.4 Rámec soukromí

Další rámec, který se genderových stereotypů přímo týká, je soukromí. Rozhodně se nejedná o dominantní aspekt mnoha článků, ale v několika z nich se objevuje jako hlavní motiv. Snažila jsem se zjistit, zda se redaktoři o soukromí biatlonistů a biatlonistek zmiňují stejnou měrou, nebo zda je tomu tak, jak popisuje Toni Bruce v rámci infantilizace (viz stranu 8).

3.4.1 Ženy a soukromí

Mediální zájem se nejen v rámci **zimních her** upírá k rodině Gabriely Soukalové. Maminka české biatlonistky se hned v několika rozhovorech vyjadřuje k výkonům své dcery. Dle mého názoru je vděčným zájmem reportérů hned z několika důvodů. Jak už bylo zmíněno, Soukalová byla jednou ze sportovkyň, u které se před startem závodů věřilo, že by mohla získat alespoň jednu medaili. Proto je celá její rodina vystavena zvýšenému mediálnímu zájmu. Druhým důvodem může být fakt, že oba její rodiče takřka vychovali podstatnou část biatlonové generace, v čele s trenérem Ondřejem Rybářem. A za třetí, navíc je sama Gabriela Soukalová starší olympijskou medailistkou. Tento závěr se potvrzuje i později, kdy Soukalová vyhrává stříbrnou medaili, a média píší, že má její rodina nyní už dvě olympijské medailistky. Stejně jako s maminkou Soukalové udělal *iSport* později rozhovor i s tatínkem, toto interview ale nepatří do stanoveného období

⁴² POSPÍŠIL, Ivo. Se střelbou se letos peru, ví Vítková. Ale dnes si to bude hlídat. In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://isport.ble.sk.cz/clanek/dalsi-sporty-zimni-sporty-biatlon/230267/se-strelbou-se-letos-peru-vi-vitkova-ale-dnes-si-to-bude-hlidat.html>

⁴³ (ČTK a *iSport.cz*): Popleta Soukup! Odstřílel čistě, ale jel na trestné kolo. Pak si nadával. In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: <http://isport.ble.sk.cz/clanek/dalsi-sporty-zimni-sporty-biatlon/227405/popleta-soukup-odstrelil-ciste-ale-jel-na-trestne-kolo-pak-si-nadaval.html>

výzkumu. Znovu však potvrzuje mé závěry – i on je ve světě sportu známou osobou, bývalým skokanem na lyžích, který v době her trénoval srbský biatlonový tým.⁴⁴ Sama Soukalová se o svém soukromí v jednom z článků zmiňuje. Citace se týká její kamarádky, která ji uprostřed olympijského závodění pozvala na kávu: „*A vedle trenéra a rodičů velebila kamarádku Hanu Hikelovou, která ji během posledních dní vytáhla z olympijského vakua na kafe. Zdánlivě obyčejný výlet lanovkou do kavárny pod olympijskou vesnici a vyčištěný mozek od biatlonu s ní prý dělal divy.*“⁴⁵

Na začátku závodů **Světového poháru** v České republice vznikl na *iDnesu* medailonek o Veronice Vítkové, který je plný citací její rodiny a prim v něm hraje především promluva jejího partnera Tomáše. Redaktor si do svého článku dokonce vybírá i malou slovní potyčku, kterou v době rozhovoru měli. Rámec soukromí je rovněž vidět v článku ze stejného média i události, jenž se zabývá vztahem biatlonistky Gabriely Soukalové a badmintonisty Petra Koukala s názvem *Koukal je v Novém Městě nadšený. Neuvěřitelné, žasl přítel Soukalové*. A i když by se mohlo na první pohled zdát, že by se mohl týkat soukromí těchto dvou sportovců, Koukal se po celou dobu věnuje spíše atmosféře celého podniku Světového poháru v Novém Městě na Moravě než soužití se Soukalovou. Malá zmínka přichází až na úplném konci článku: „*Kvůli Světovému poháru Koukal oželel podporu své přítelkyně na mistrovství republiky. ‚Věděli jsme už dlouho, že je to týden před tímto vrcholem. Ona mě chtěla překvapit a přijet, ale já jsem jí to zakázal,‘ usmívá se. ‚A teď‘ jsme za to rádi,‘ těšil ho skvělý výsledek.*“⁴⁶ V tomto případě je dle mého názoru zcela zřejmé, že se redaktori zajímají o soukromí tohoto páru právě proto, že jsou oba známými a úspěšnými sportovci. *iSport* vydal se Soukalovou a Koukaelem téměř totožný článek, dokonce i se stejnou fotografií. Na rozdíl od *iDnesu* se však redaktor pouze zeptal, zda Soukalová věděla o tom, že Koukal přijede, více informací o tomto páru se čtenář z článku nedozví. Nedostatek rámce soukromí v internetové verzi *Sportu* je však nahrazena variantou tištěnou. Na jedné ze stránek se nachází rubrika pojmenovaná *Očima přítele*, v níž se Petr Koukal znovu vyjadřuje k atmosféře závodu. Je však zřejmé, že

⁴⁴ POSPÍŠIL, Ivo. Otec české naděje Soukalové: Od utíkání do lesa už skoro dozrála.

In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-18]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-olympijske-hry-zoh-soci-2014/194005/otec-ceske-nadeje-soukalove-od-utikani-do-lesa-uz-skoro-dozrala.html>

⁴⁵ POSPÍŠIL, Ivo. Soukalová se těší na medaili. Na ceremoniál se vyfiknu, slíbila. In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-17]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-olympijske-hry-zoh-soci-2014/195376/soukalova-se-tes-i-na-medaili-na-ceremonial-se-vyfiknu-slibila.html>

⁴⁶ SALICHOV, Jan. Koukal je v Novém Městě nadšený. Neuvěřitelné, žasl přítel Soukalové. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-18]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/koukal-byl-na-biatlonu-uchvaceny-dow-biatlon.aspx?c=A150207_112134_biatlon_par

odpovědi českého badmintonisty jsou totožné s rozhovorem pro *iDnes*.

Při analýze článků jsem v rámci Světového poháru v Novém Městě na Moravě narazila na článek internetové verze deníku *Sport*, který jsem do zkoumání sice nezařadila, jelikož byl vydán den před začátkem mého výzkumu, ale přesto ho zmíním. Celý text se věnuje pouze soukromí čtyř českých biatlonistek, přesněji jejich partnerům. Článek má název *Největší poklad Soukalové, Vítkové a spol? To jsou jejich chlapi!*.⁴⁷ Žádný podobný článek s partnerkami biatlonistů ovšem nevznikl. Znovu tu navíc narážím na slovní spojení „*a spol*“, které redaktor v tomto případě používá pro další dvě biatlonistky, Landovou a Puskarčíkovou.

V rámci **mistrovství světa** se v několika článcích řeší předešlé výkony Gabriely Soukalové a texty upozorňují na nejednu diskuzi, kterou měla s trenérem Ondřejem Rybářem. Hlavním tématem jejich rozpravy pak měl být soukromý život biatlonistky a jeho spojení se sportem. Rybář však v jedné z citací na *iDnesu* naznačuje, že nakonec došli ke shodě: „*Ještě nemá vše ideálně nastavené. Ale už má ke sportu zase blíž. Naučila se, že může vrcholově sportovat a zároveň být spokojená v soukromém životě. To jsem rád. Ona toho může dokázat v biatlonu strašně moc.*“⁴⁸ Soukalová neměla podle médií v této sezoně motivaci a díky úspěšné olympiádě ji zaměstnávaly mediální povinnosti mimo sportovní svět. Redaktor Ivo Pospíšil v článku na *iSportu* naznačuje, že mohla skončit stejně jako snowboardistka Eva Samková, která protrápenou sezonu ukončila předčasně. Dle mého názoru se dá z článku vyvodit jednoznačný závěr: úspěšné sportovkyně nemusí velký tlak okolí ustát, mohou ztratit motivaci a zcela ukončit sezonu. Rámec soukromí v případě MS završuje zmínka o badmintonistovi Petru Koukalovi, když biatlonistka po zisku zlata ze smíšené štafety volá svým nejbližším: „*Byl moc šťastný, právě totiž přiletěl z turnaje v Anglii, tak viděl celý závod a byl rád, že to stihl.*“⁴⁹ Podobné informace se objevují na webové stránce *iSportu*, tentokrát po individuálním úspěchu Soukalové: „*My jsme si i volali a on mě hrozně rozesmál. Už na začátku sezony mi totiž ortodoxně tvrdil, že až přijedu na MS, budu mít v individuálu medaili. Já si v tu chvíli jen*

⁴⁷ MICHÁLEK, Ondřej. Největší poklad Soukalové, Vítkové a spol? To jsou jejich chlapi!.

In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-01-09]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/blesk-sport/227072/nejvetsi-poklad-soukalove-vitkove-a-spol-to-jsou-jejich-chlapi.html>

⁴⁸ MACEK, Tomáš. O titul a slávu. Je tu štafeta žen, český klenot. *MF Dnes*. 2015, **XXVI**(61), str. B8.

⁴⁹ POSPÍŠIL, Ivo. Moravec dojížděl pro zlato, Soukalová telefonovala: Volala jsem domů. In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-zimni-sporty-biatlon/229748/moravec-dojizdel-pro-zlato-soukalova-telefonovala-volala-jsem-domu.html>

*klepala na čelo, že se zbláznil, ale měl pravdu.*⁵⁰ Veronika Vítková o svém soukromí vůbec nemluví a ani se jí na podrobnosti z jejího soukromého života nikdo z redaktorů nezeptá.

Už jednou jsem zmínila, že ostatním biatlonistkám, které nejsou tak úspěšné jako Veronika Vítková či Gabriela Soukalová, je v obou médiích věnováno daleko méně prostoru. V rámci mistrovství světa však vznikl samostatný článek s Evou Puskarčíkovou, kde se jedna z otázek právě týká právě soukromí. V určitém ohledu bych ji ale přirovnala k situaci u Soukalové a jejího přítele Koukala. Redaktor se Evy Puskarčíkové na sestru Annu neptá proto, že by se zajímal o rodinné vztahy, ale kvůli tomu, že je také biatlonistkou. *„Samozřejmě ji sleduju a fandím, jak nejvíc to jde. Těžko odhadnout, jakým směrem jí to půjde. Já jsem měla v jejím věku trošku lepší výsledky, ale je ještě mladá, tak uvidíme, co bude za pár let. Každopádně byla bych hrozně ráda, kdybychom se jednou potkaly v české štafetě na nějaké velké akci, všechno je možné.*⁵¹

3.4.2 Muži a soukromí

Na Jaroslava Soukupa byla po zisku bronzové medaile na **olympijských hrách** upřena hlavní mediální pozornost, která se odvíjela i ve vztahu k jeho soukromí. Redaktor *iSportu* se v jednom z rozhovorů biatlonisty zeptal, zda už volal manželce a za co utratí peníze, které si díky medaili vydělal: *„Před závodem v Německu mi říkala, že by se dceři Adélce hodila jedna hračka, tak abych něco vydělal. Povedlo se. Ted' říkala, že by si doma přáli skluzavku.*⁵² *iDnes* tento odstavec ještě rozvíjí a přidává jméno Soukupovy manželky i dcery: *„Před sprintem v Soči se Renata Soukupová opět vložila do role motivátora. V žertu manželovi říkala: Adélce by se hodila skluzavka. Soukup si pak v životním závodě dojel pro olympijský bronz. Zinkasuje za něj 450 000 tisíc korun. „Může být i větší skluzavka,‘ smál se. Jeho holky mu držely pěsti na dálku. „Adélka prý v půlce závodu začala brečet. Asi cítila, že jsem na tom dobře... Manželka si ji pak vzala k sobě,*

⁵⁰ Nesign.: Soukalovou v cíli rozesmál přítel na telefonu, nakoply ji i brambůrky. In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-zimni-sporty-biatlon/230357/soukalovou-v-cili-rozesmal-pritel-na-telefonu-nakoply-ji-i-bramburky.html>

⁵¹ SEDLÁK, Martin. Puskarčíková: Kéž by mi to šlo v jednotlivcích jako ve štafetě. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/biatlonistka-puskarcikova-pred-ms-d58-biatlon.aspx?c=A150306_095122_biatlon_par

⁵² ŽALOUDEK, Petr. Český biatlonový hrdina Soukup: Za medaili koupím dceři klouzačku. In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/blesk-sport/194282/cesky-biatlonovy-hrdina-soukup-za-medaili-koupim-dceri-klouzacku.html>

dívaly se společně. Na konci údajně radostí usnula.“⁵³ V obou případech jsou zmíněny nejen přesné informace o Soukupově rodině (jména i to, jak závod prožívala), ale v druhém článku z *iDnesu* i přesný výdělek.

Platforma *iSport* připravila po zisku stříbrné medaile Ondřeje Moravce rozhovor s jeho ženou Veronikou. Velká část otázek se ale týká spíše samotného závodu než soukromí této dvojice. Veronika Moravcová prozradí jen to, s kým a jak sledovala závod a že si i trochu pobřečela.⁵⁴ V článku z *iDnesu* se zase dočteme, že rodiče Ondřeje Moravce mu společně s manželkou fandili v olympijském parku na Letné: „*Maminka, která ho kdysi od sportu odrazovala, mu při sobotním sprintu fandila v Olympijském parku na Letné společně s otcem i manželkou Veronikou. Tleskali mu za osmé místo a bezchybnou střelbu.*“⁵⁵ Už z tohoto odstavce je patrné, že několik zmínek o soukromí či rozhovory s rodinami mužů publikuje každé médium.

Při závodech **Světového poháru v NMNM** se v *MF Dnes* a na *iDnesu* o manželkách, partnerkách či dětech biatlonistů nic nedozvíme. V článku z *iSportu* s názvem *Moravec skončil bez dárku pro manželku. Letos nejhorší výkon, smutnil*, biatlonista zmiňuje svou manželku pouze v jedné pasáži týkající se dárku k svátku, který 7. února slaví Veroniky. Redaktor se v jedné z otázek ujišťuje, že Moravec po ne tak dobrém výkonu pro ni nemá žádný dárek: „*To je pravda. Ještě jsem jí ráno říkal, že pro ni nic nemám a snad jí dám nějaký dárek v podobě závodu. To se ale úplně nepovedlo... Život není o dárkách.*“⁵⁶ Zároveň tato výpověď představuje další stereotypní představu o mužích, kteří ženám nestíhají kupovat dárky k narozeninám či svátkům.

Přesuneme-li se k **mistrovství světa**, o Šlesingrovi či Soukupovi se v rámci soukromí nic nedozvíme. Sám Moravec promluví o tom, jak velkou roli hraje při sportování jeho rodina: „*Roli hraje i spousta věcí, které nejsou spjaté se sportem. Hlavně rodina. Pokud je vše v pořádku, což v mém případě poslední tři roky je, funguje to pak i*

⁵³ KUČEROVÁ, Martina. Soukupova emotivní pohádka pokračuje. Další bronzovou kapitolou.

In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: http://oh.idnes.cz/soukup-ziskal-bronz-v-olympijskem-sprintu-fkr-/zoh-soci-2014.aspx?c=A140209_150917_zoh-biatlon_ma

⁵⁴ (jj): Šťastná manželka: Ondra si medaili zaslouží, dává biatlonu 120 procent. In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: <http://isport.blek.cz/clanek/dalsi-sporty-olympijske-hry-zoh-soci-2014/194483/stastna-manzelka-ondra-si-medaili-zaslouzi-dava-biatlonu-120-procent.html>

⁵⁵ ČEROVÁ, Martina. Sport Moravcovi zakázali. Přesto „kluk z vozíku“ slaví stříbro.

In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2015-12-27]. Dostupné z: http://oh.idnes.cz/ondrej-moravec-pribeh-biatlon-olympiada-soci-stibro-p0v-/zoh-soci-2014.aspx?c=A140211_2032804_zoh-biatlon_ten

⁵⁶ POSPÍŠIL, Ivo. Moravec skončil bez dárku pro manželku. Letos nejhorší výkon, smutnil. In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2015-12-27]. Dostupné z: <http://isport.blek.cz/clanek/dalsi-sporty-zimni-sporty-biatlon/227358/moravec-skoncil-bez-darku-pro-manzelku-letos-nejhorsivykon-smutnil.html>

ve sportu. V některých sportech, kde hlavu tolik nepoužíváte, dokážete závodit, i když například vaši blízcí mají problémy. Ale v biatlonu je to skoro nemožné. Na to musíte mít pořádně silný žaludek, abyste takové věci pustili z hlavy ven... Já na Pokljuce potřeboval vypnout a být chvíli s manželkou. Navíc jsme tam měli i psa, bez něj by ani nikam nejela. Vše bylo v pohodě. To jsou drobnosti, o kterých by normální člověk neřekl, jak velký vliv potom mohou mít na výsledek. Ale u nás je to někdy klíč.“⁵⁷ Svou promluvou potvrzuje, že i on k dobrým výsledkům potřebuje podporu rodiny. Tato zmínka je však v rámci všech událostí ojedinělou „vlastovkou“. Další zmínkou o soukromí je překvapivě článek o Michalu Krčmářovi, kde se píše: „Pravda, nejprve ani neměl příliš chuť s kýmkoliv komunikovat. Přesto mu přátelé a blízcí sami psali povzbudivé smsky. Po telefonu jej uklidňovala rodina i přítelkyně Romana, na místě zase trenéři i týmoví kolegové.“⁵⁸

3.4.4 Rámec uplatněný na fotografiích

Rámec soukromí je v článcích deníku *Sport* a *iSportu* znatelný i na použitých fotografiích. Uvnitř článků jsem při svém výzkumu fotografií objevila dvě zvláštní situace. V textu pojednávajícím o závodě, ve kterém se Michal Šlesingr umístil na pátém místě v rámci světového poháru, není jako u ostatních textů jen jeho fotografie, ale navíc je na ní i jeho dcera Viktorka. (viz stranu 75) V tom samém článku najdeme na druhém místě fotografii přítele Veroniky Vítkové společně s manželkou Michala Šlesingra, kteří se smějí do objektivu fotoaparátu. Na obou příkladech lze vidět, že pokud se redakci *Sportu* podaří najít fotografii, kde by byli partneři, partnerky či děti biatlonistů, dávají této fotce přednost před ostatními.

3.5 Rámec ženství

Vědci často nacházejí genderové rozdíly při popisu ženy jako citově založené, křehké, stále vystresované osoby a muže jako nezlomného hrdiny, který za vítězství přejde jakoukoliv překážku. Dalo by se říci, že ve vybraných článcích o biatlonu je toto

⁵⁷ MACEK, Tomáš. Moravec: Dokud na to mé tělo má, není nic lepšího než ho ždímat.

In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2015-12-27]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/ondrej-moravec-011-biatlon.aspx?c=A150306_231042_biatlon_ald

⁵⁸ MACEK, Tomáš. Byl jsem dole, vyprávěl Krčmář. Ale českou štafetu pak rozjel parádně. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-01-07]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/pribeh-krcmar-00x-biatlon.aspx?c=A150314_202832_biatlon_tm2

tvrzení několikrát potvrzeno, aby mohlo být ihned vyvráceno. Toto vyvrácení bylo představeno v předešlých kategoriích, rámci heroickém i lidskosti.

3.5.1 Sexualizace

Stereotypizace ženských sportovkyň se projevuje neustálým poukazováním na ženské tělo a vzhled obecně. Toni Bruce (viz stranu 8) používá pojem sexualizace. V článkách o českých biatlonistkách se tato forma stereotypizace nejčastěji týká Gabriely Soukalové, u dalších biatlonistek ji téměř nenalezneme. Jednu výjimečnou zmínku lze nalézt v článku věnujícím se celému sportovnímu životu Veroniky Vítkové: „*Holčička s baculatou tváří a ofinou padající až k očím. Vítková, dnes tak štíhlá, se rozesměje: ‚To jsem já v první třídě. Byla jsem trochu silnější, no.‘*“⁵⁹ Klasické stereotypní označení, jež se z valné většiny týká barvy vlasů, nalezneme výlučně u Gabriely Soukalové. Kreativita novinářů nezná mezí, protože podobná pojmenování se mezi sebou téměř neopakují a v každém dalším článku lze nalézt novou „nálepku“. Biatlonistka je nazývána „*biatlonovou blondýnou*“,“⁶⁰ „*blondatou biatlonistkou*“,“⁶¹ „*blondatou dívkou*“ a „*copatou blondýnou*.“⁶² V dalších textech novináři píší o „*blondaté superstar*.“⁶³, nechybí ani „*sympatická blondýnka*“,“⁶⁴ „*blondatá kráska*“,“⁶⁵ „*blondatá krasavice*“,“⁶⁶

⁵⁹ MACEK, Tomáš. Příběh Veroniky Vítkové aneb O probuzení Šípkové Růženky. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/veronika-vitkova-0eh-/biatlon.aspx?c=A150202_194337_biatlon_ald

⁶⁰ GRIM, Filip. Biatlonová radost na Vysočině. Smíšená štafeta nestačila jen na Nory. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/smisena-stafeta-nove-mesto-ddp-/biatlon.aspx?c=A150206_184435_biatlon_fil

⁶¹ GRIM, Filip a Martina KUČEROVÁ. Soukalová čtvrtá, Vítková šestá. O naději přišly na poslední střelbě. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: http://oh.idnes.cz/zoh-vytrvalostni-zavod-biatlonistek-na-15-km-fmi-/zoh-soci-2014.aspx?c=A140213_204251_zoh-biatlon_par

⁶² KUČEROVÁ, Martina. Zlatý závod pro Česko? Biatlonistku Soukalovou čeká její parádní trať. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: http://oh.idnes.cz/gabriela-soukalova-individualni-vytrvalostni-zavod-biatlon-soci-olympiada-17u-/zoh-soci-2014.aspx?c=A140213_231517_zoh-biatlon_ten

⁶³ NOVOTNÝ, Pavel P. Fenomén biatlon: atraktivní nevěsta. *MF Dnes*. 2014, **XXV**(41), str. A9.

⁶⁴ POSPÍŠIL, Ivo. Soukalovou zradila mokrá podložka: Neskončím, dokud tu medaili neudělám.

In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: <http://isport.blek.cz/clanek/dalsi-sporty-olympijskehry-zoh-soci-2014/194979/soukalovou-zradila-mokra-podlozka-neskoncim-dokud-tu-medaili-neudelam.html>

⁶⁵ POSPÍŠIL, Ivo. Mami, mám tě, jásama dojatá Soukalová. Stříbro věnovala nejbližším.

In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-23]. Dostupné z: <http://isport.blek.cz/clanek/dalsi-sporty-olympijskehry-zoh-soci-2014/195348/mami-mam-te-jasala-dojata-soukalova-stibro-venovala-nejblistim.html>

⁶⁶ POSPÍŠIL, Ivo. Gabča má před sebou úžasnou kariéru, věští trenér Soukalové Rybář.

In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-23]. Dostupné z: <http://isport.blek.cz/clanek/dalsi-sporty-olympijskehry-zoh-soci-2014/195382/gabca-ma-pred-sebou-uzasnou-karieru-vesti-trener-soukalove-rybar.html>

„stříbrná krásky“ nebo „česká krásky.“⁶⁷ Vyjmenováno bylo jen několik příkladů, podobných sousloví se v analyzovaných textech objevuje daleko více. Všechna označení se odvolávají k atraktivnímu vzhledu Soukalové, vlasům a jejich barvě. Podle Victorie Sherrow (2006) je mýtus blondýny rozšířen po celém světě již po několik staletí. V mnoha kulturách byly blondaté vlasy symbolem něčeho velmi atraktivního a výjimečného. Moderní kultura pracuje se stereotypem blondýnky odlišně, a to tak, že dívka s touto barvou vlasů je pro muže daleko přitažlivější než brunetka či černovláska. S tímto mýtem se však pojí i další charakteristiky. Žena s blond vlasy je v některých kulturách považována za lehkomyšlnější, hloupější, milující jakoukoliv zábavu a přehnaně se starající o svůj vzhled. Z těchto stereotypů vycházejí i velmi oblíbené a rozšířené vtipy o blondýnkách. V této části si lze všimnout, že jedno označení obsahuje i slovo „copatá“. Dívky s touto barvou vlasů jsou v médiích často stylizovány do role malých holčiček či školaček, což přispívá infantilitě a lze říci, že někdy zvyšuje sexuální podtext. To však nic nemění na tom, že zmínku o „krásné brunetce“ či „hnědovlasé/černovlasé biatlonistce“ (takovou barvu vlasů mají Vítková s Landovou) v článcích nenalezneme.

K ženám v rámci sexualizace patří také péče o vzhled, který se znovu rozebírá pouze u Gabriely Soukalové. Zmínka o líčení se nachází v článku z mistrovství světa, který se jí přímo týká: „Malování jí během sezony zabere dost času i v jiném ohledu. Každý den hned po probuzení totiž dodržuje rituál a naličí se.“⁶⁸ Biatlonistka ho dále sama zmiňuje ve své promluvě: „A také bych si nenechala mluvit do toho, že se líčím na závody.“⁶⁹ V rámci focení biatlonistek pro *iSport* píše redaktor i o tom, jak probíhalo líčení: „Každá se zhruba na 30 minut svěříla do péče vizážistky. Nejméně má líčení v oblibě Veronika Vítková, naopak nejvíce podnětů dostala vizážistka Anežka od Gabriely Soukalové, která se líčí i na závody.“⁷⁰ Zájem o líčení je dalším stereotypním znakem, který je často s ženským světem spojován.

⁶⁷ Nesign.: Stříbrná kráska: To je sen! Gabriela Soukalová má po dvou "bramborách" medaili. *Sport*. 2014, LXII(41), str. 01.

⁶⁸ (frc): SPORT MAGAZÍN: Jak Soukalová malovala zlatého parťáka Moravce. In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-17]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-zimni-sporty-biatlon/229731/sport-magazin-jak-soukalova-malovala-zlateho-partaka-moravce.html>

⁶⁹ (ivp, pta, *iSport.cz*): Už je jako máma! Soukalová veze po 30 letech další medaili do rodiny.

In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-14]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-olympijske-hry-zoh-soci-2014/195332/uz-je-jako-mama-soukalova-veze-po-30-letech-dalsi-medaili-do-rodiny.html>

⁷⁰ (om): Česku je závidí celý svět a Blesku ukázaly víc: Sexy lovkyně medailí!. In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/blesk-sport/227160/cesku-je-zavidi-cely-svet-a-blesku-ukazaly-vic-sexy-lovkyne-medaili.html>

3.5.2 Vhodná feminita

K ženskému sportu často patří nevyrovnanost výkonů, kterou novináři rámcují jako běžnou součást jejich sportovní kariéry. Společně se ztrátou koncentrace, psychickou či fyzickou slabostí, emocionalitou a připouštění si tlaku. Toni Bruce tyto charakteristiky nazývá „vhodnou feminitou“ (viz stranu 8) a v analýze se všechny objevují, ne však výlučně u žen.

Následující ukázka se opět věnuje Veronice Vítkové a demonstruje údajnou „křehkost“ povahy biatlonistky: „*Přitom fanoušci od dříve tak talentované juniorky čekali výsledky. S tlakem se nesrovnávala snadno. K přetrvávajícím následkům nemoci se přiřadila vnitřní nejistota. Psycholožka jí vyčínila: ‚Vy jste strašná pesimistka. Vůbec si nevěříte.‘ A to nejen na závodní trati. Bála se třeba i mluvit anglicky.*“⁷¹ Z dalšího článku, tentokrát z mistrovství světa, se může zdát, že nejistota mluvení v cizím jazyce Vítkovou provází neustále: „*Je to těžké, protože stále trochu bojuju s angličtinou. Jde to už líp, protože jsem se na ní snažila zapracovat, ale stále to ještě není ono.*“⁷² Ve sportovním světě hraje velmi důležitou součást biatlonistčina výkonu její psychické rozpoložení, což dokládají i dvě zmínky z olympijských her. V první z nich redaktorka napomáhá Soukalové, když se zadrhne ve své odpovědi: „*Když vím, že to je moje poslední šance v individuálním závodě, jsem vůči tomu hodně skeptická. Nemyslím si, že bych to mohla dobře ustát. Už tohle bylo těžké, protože jsem si říkala, že tohle jsou dva poslední závody. A když to je úplně poslední... (redaktorka) ...tak to hlava nepobere?*“⁷³ Vítkové se pro změnu redaktor zeptá, zda se cítí po psychické stránce lépe než předtím, přičemž biatlonistka odpoví, že si nemyslí, že na tom před tím byla špatně.⁷⁴ O tlaku na biatlonistky se také zmiňuje jeden z textů *iDnesu* o mistrovství světa, ve kterém je citována znovu Vítková. „*„Ale to jsme přece už dávno, od první štafety, kdy jsme se letos na ty stupně postavily,‘ tvrdí Veronika Vítková. ‘Od té doby se od nás očekává, že bychom*

⁷¹ MACEK, Tomáš. Příběh Veroniky Vítkové aneb O probuzení Šípkové Růženky. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-02-27]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/veronika-vitkova-0eh-/biatlon.aspx?c=A150202_194337_biatlon_ald

⁷² POSPÍŠIL, Ivo. Mistryně světa Vítková: Oslavy si necháváme na konec sezony. In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-02-27]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-zimni-sporty-biatlon/229749/mistryne-sveta-vitkova-oslavy-si-nechavame-na-konec-sezony.html>

⁷³ KUČEROVÁ, Martina. Přece nenechám v rodině jednu medailistku, rozhodla se Soukalová. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: http://oh.idnes.cz/biatlonistka-soukalova-po-vytrvalostnim-zavode-f6h-/zoh-soci-2014.aspx?c=A140214_181433_zoh-biatlon_par

⁷⁴ GRIM, Filip. Bolavá, ale spokojená. Vítková v Soči vystřelila nulu a další desítku. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: http://oh.idnes.cz/rozhovor-biatlon-vitkova-090-/zoh-soci-2014.aspx?c=A140217_173235_zoh-biatlon_fil

to měly zopakovat. Na tlak jsme si zvykly. “⁷⁵ Ivo Pospíšil ve třetí citaci míní, že pro Soukalovou je důležité, v jakém psychickém rozpoložení se zrovna nachází: „V profesním i osobním životě je jinde. Ale co je důležité, je tam šťastná. A právě u ní je psychická pohoda alfa a omega toho, aby jí bylo umožněno.“⁷⁶ Z tohoto odstavce a představených výpovědí lze dedukovat, že reportéři se o psychické rozpoložení sportovkyň sami zajímají a nezdá se, že ho považují za klíčové.

V medailonku patřícím Veronice Vítkové se dočteme o jejích povahových rysech, které jsou znovu velmi často přisuzovány hlavně ženám. Patří mezi ně plánování a perfektní organizace: „Protože pokud je jeho Veronika něčím pověstná, tak naprosto precizním plánováním svého času, na dlouhé týdny dopředu.“⁷⁷ Na druhou stranu, je zde zmíněno také to, že Vítková rozhodně nemá žádné umělecké sklony a svůj volný čas tráví aktivitami, které jsou často spojeny hlavně s mužským světem: „Spolu zlézají ferraty, pokořili i obtížné skály Dolomit.“⁷⁸ Umění a malování je naopak vlastní Gabriele Soukalové, o čemž se zmíní v jednom ze článků o mistrovství světa i *iSport*. Hlavní fotografie zachycuje Soukalovou při malování svého kolegy Ondřeje Moravce: „Gabriela Soukalová je obsypána pastelkami a maluje ve sjezdu Ondřeje Moravce, reprezentačního kolegu a zlatého finišmana mix štafety, která se hned po prvním startu ve finském Kontiolahti opájí úžasným triumfem.“⁷⁹ Všechny umělecké přednosti Soukalové vyjmenovává autorka článku z *iDnesu* v rámci zimních olympijských her: „Zpívá, maluje, jako dítě chodila na klavír. Uměním se chtěla živit. Přesto nakonec vyhrál sport.“⁸⁰

S ženami jsou obecně častěji spojovány emoce, ať už je to smutek a slzy či úsměv a radost. V rámci olympijských her se biatlonistka Soukalová zmiňuje o chvilkovém

⁷⁵ MACEK, Tomáš. Tlak? Na ten už jsme zvyklé. Je tu štafeta žen, parádní česká disciplína. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/pred-stafetou-0du-biatlon.aspx?c=A150313_075232_biatlon_tm2

⁷⁶ POSPÍŠIL, Ivo. Soukalové byl úspěch "umožněn". Ale bez její vůle by nepřišel. In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/muj-isport-blogy-redaktori-ivo-pospisil/230354/soukalove-byl-uspech-umoznen-ale-bez-jeji-vule-by-neprišel.html>

⁷⁷ MACEK, Tomáš. Příběh Veroniky Vítkové aneb O probuzení Šípkové Růženky. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-24]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/veronika-vitkova-0eh-biatlon.aspx?c=A150202_194337_biatlon_ald

⁷⁸ Tamtéž.

⁷⁹ (frc): SPORT MAGAZÍN: Jak Soukalová malovala zlatého parťáka Moravce. In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-zimni-sporty-biatlon/229731/sport-magazin-jak-soukalova-malovala-zlateho-partaka-moravce.html>

⁸⁰ MACEK, Tomáš. Soukalová netají: Mámo, táto, dobrého trenéra jste mi vychovali.. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: http://oh.idnes.cz/soukalova-ziskala-stibro-v-zavode-s-hromadnym-startem-pj4-zoh-soci-2014.aspx?c=A140217_201731_zoh-biatlon_ma

smutku, který ji zaplavil po ne příliš vydařeném prvním závodě: „*Měla jsem krizovou pětiminutovku, kdy jsem z toho byla trochu smutná. Pak jsem si z toho začala dělat legraci a říkala, že je to jen jeden závod. Sice zamrzí, že to je na olympiádě, ale jsem na tyhle pády docela odolná.*“⁸¹ Gabriela Soukalová mluví také o tom, jak při předávání zlaté medaile za smíšenou štafetu musela „*zamáčknout i slzičku*“⁸² a při převzetí stříbrné olympijské medaile se podle redaktorů „*neubráníla slzám dojetí*“⁸³ nebo mluvila „*rozechvělým hlasem.*“⁸⁴ Redaktor *iDnesu* po dojezdu ženské štafety na osmém místě píše o celé spirále emocí: „*Spirála emocí, která je během zimy zanesla až do euforických výšin, je v pátek večer na chvíli srazila do krajiny smutných pohledů.*“⁸⁵ Pokažená ženská štafeta je v textech rámcována vždy v kontextu negativních emocí. Jeden z titulků hlásá: „*Černý den na střelnici. Vládkyně zimy skončily osmé.*“⁸⁶ a autor článku k němu dodává hned první informaci v perexu: „*V obličejích měly bezbřehý smutek, slzy i vztek.*“⁸⁷ Velmi podobná přirovnání vládnou i textům z *iSportu*. Podle redaktorů měla Soukalová „*oči vlhké od slz*“⁸⁸ a Vítkové „*usychaly čerstvě vyplakané slzy.*“⁸⁹ Jak už jsem zmínila ve sportovně reportážním rámci, citace jiných závodnic, než je Soukalová s Vítkovou, v článcích o štafetě nenalezneme. V případě neúspěšné štafety na MS nám však redaktor *iSportu* dává na otázku „*Proč?*“ alespoň částečnou odpověď, jež je spjatá i s emocemi, které v tomto odstavci popisují: „*Procházela (Jitka Landová, poznámka VB) mix zónou*

⁸¹ KUČEROVÁ, Martina. Soukalová nemohla zadržet smích: Kdybych si tak neupravovala kalhotky.. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: http://oh.idnes.cz/soukalova-skoncila-ctvrta-ve-stihacim-zavode-fao-/zoh-soci-2014.aspx?c=A140211_174833_zoh-biatlon_ma

⁸² MACEK, Tomáš. Vzpomínky na štafetu aneb O večeru smutných českých pohledů. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/reportaz-stafeta-0es-/biatlon.aspx?c=A150314_092002_biatlon_tm2

⁸³ Nesign.: Slzy štěstí a česká radost: Soukalová s Moravcem prebrali medaile. In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-olympijske-hry-zoh-soci-2014/195479/slzy-stesti-a-ceska-radost-soukalova-s-moravcem-prebrali-medaile.html>

⁸⁴ VOKÁL, Vladimír. Jako bych se dotkla slunce, rozplývala se Soukalová nad medailí. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: http://oh.idnes.cz/soukalova-vyhlaseni-stibro-soci-rusko-f0v-/zoh-soci-2014.aspx?c=A140218_190500_zoh-biatlon_vov

⁸⁵ MACEK, Tomáš. Vzpomínky na štafetu aneb O večeru smutných českých pohledů. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-02-26]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/reportaz-stafeta-0es-/biatlon.aspx?c=A150314_092002_biatlon_tm2

⁸⁶ MACEK, Tomáš. Černý den na střelnici. Vládkyně zimy skončily osmé. *MF Dnes*. 2015, **XXVI**(62), str. B14.

⁸⁷ Tamtéž.

⁸⁸ (ČTK a *iSport.cz*): 14krát VEDLE! Češky ve štafetě vyhořely ve střelbě a skončily osmé. In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-zimni-sporty-biatlon/230499/14krat-vedle-cesky-ve-stafete-vyhorely-ve-strelbe-a-skoncily-osme.html>

⁸⁹ POSPÍŠIL, Ivo. Nejsmutnější závod zimy, slzela Vítková: Zvednout se bude těžké. In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-17]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-zimni-sporty-biatlon/230523/nejsmutnejsi-zavod-zimy-slzela-vitkova-zvednout-se-bude-tezke.html>

mezi novináři, v očích se jí leskly slzy a odmítala jeden rozhovor za druhým.“⁹⁰ Sportovkyně v mnoha případech poskytují výpovědi o svých emocích samy, ale autoři článků se v této rovině rozhodně nedrží zkrátka, když popisují, jak smutně a zničeně biatlonistky vypadají. U biatlonistů se o bezbřehém smutku či očích vlhkých od slz nedočteme. Jestliže novináři ve velké míře popisují negativní emoce, pozitivní rámcují úsměvy. V souvislosti s Gabrielou Soukalovou i Veronikou Vítkovou lze nalézt v médiích společnosti Mafra hned několikrát, že se mluví o jejich úsměvu. Při mistrovství světa například „vykouzlí na tváři odzbrojující úsměv“.⁹¹ Ke stejným závěrům v analýze olympijských her dochází i Barbora Vaněčková (2015). Prívlastek odzbrojující dle mého názoru poukazuje na to, že by jim díky krásnému úsměvu mohlo projít téměř všechno, a odkazuje k dalším stereotypům spojeným se ženami.

Další zajímavou skutečností je věk biatlonistek, který je jen zřídka zmiňován u Vítkové, ale například v rámci olympijských her neustále přiřazován k Soukalové. V jednom z článků *MF Dnes* je dokonce zmíněn v několika odstavcích hned dvakrát. Při dalších akcích z roku 2015 však věk i u Soukalové zcela mizí a v tomto ohledu se obě média soustředí hlavně na mužské závodníky, kteří překračují třicítku.

V tištěné verzi deníku *Sport* vychází článek s názvem „Růžová? Polepila jsem si flintu páskou“⁹², ve kterém hraje hlavní roli puška Veroniky Vítkové a svým způsobem znovu odkazuje k vhodné feminitě. Autor článku se biatlonistky ptá, kdo s tímto nápadem přišel, ale jen v poslední otázce celého rozhovoru. Informace, která je v kontextu celého rozhovoru zcela nepodstatná, však zaznívá už v titulku. Růžová bývá označována za barvu patřící „něžnému“ pohlaví a ve spojení s puškou, kterou považujeme za smrtící nástroj, je jistě netradiční. Růžovou si vybrala sama Vítková a titulek znovu odkazuje k tradičně holčičí vlastnosti – výzdobě a snaze si tradičně mužský nástroj, jakým puška je, zženštit. Zajímavé však je, že články v *MF Dnes* a na *iDnes.cz* se o barvě pušky ani jednou nezmíní. I zde je tedy patrná snaha deníku *Sport* publikovat senzace a psát o netradičních informacích či zkušenostech.

⁹⁰ POSPÍŠIL, Ivo. Soukalová se za Landovou modlila. Mám pro ni hrozný pochopení, říká. In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-17]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-zimni-sporty-biatlon/230546/soukalova-se-za-landovou-modlila-mam-pro-ni-hrozny-pochopeni-rika.html>

⁹¹ MACEK, Tomáš. O stříbrném dni Gabriely Soukalové aneb To snad jel za mě někdo jiný. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-17]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/pribeh-soukalova-0em-/biatlon.aspx?c=A150312_091647_biatlon_tm2

⁹² Nesign.: Růžová? Polepila jsem si flintu páskou. *Sport*. 2015, **LXIII**(31), str. 14-15.

Veronika Vítková je v jednom ze zkoumaných článků přirovnávána k rozkvétající květině i princezně v návaznosti na známou pohádku o Šípkové Růžence. Pohádkové prostředí, květiny, princezny i snění – to vše je s ženami těsně spojeno: „*Její úsměv býval zasněný i opatrný. Jindy v sobě skrýval odstín trápení. Letos však Veronika Vítková rozkvetla. ... Jako by se zakletá Šípková Růženka probrala, políbena svým ‚novým‘ životem.*“⁹³ Podobné přirovnání se objevuje v článku o ženské štafetě z mistrovství světa: „*Rovněž Gabriela Soukalová, ač sama podala famózní výkon, připomíná po závodě šíleně smutnou a tichou princeznu.*“⁹⁴ V obou dvou případech se jedná o článek od Tomáše Macka, který podobná poetická pojmenování používá často, a tak nemůžeme nastíněnou situaci generalizovat.

Vše, co bylo do této chvíle popsáno, jsou však, dle mého úsudku, spíše marginální aspekty oddělování mužského světa od ženského. Daleko podstatnější se mi zdá následující promluva jednoho z členů týmu, která byla jistě míněna v rámci legrace, ale redaktor si ji do svého článku vybral jako jednu z citací. Navíc ji doplnil svým vlastním poznatkem říkajícím, že se jedná o tradiční problémy u žen: „*Dívčí parta cestou na start sprintu opět cosi zapomene (tentokrát Jitka Landová), a tak je Jan Matouš, jeden ze členů realizačního týmu, vyslán zpět do penzionu. ‚Náčelník mi už navrhl příplatek za práci se ženami,‘ směje se tradičním problémům jejich hlavní kouč Zdeněk Vítek.*“⁹⁵ Poznámku o jiném přístupu k ženám je možno nalézt i v článku *iSportu* týkajícím se olympijských her. Autor článku se trenéra Rybáře přímo zeptá, zda se z hlediska psychiky musí k ženám přistupovat jinak než k mužům: „*Řeknu to na rovinu, tím že ta parta funguje, tak i kluci Gabče hodně pomáhají. Zapadla mezi nimi a sportovci si mezi sebou pomůžou daleko víc než někdo z venku. Jsou schopní si o tom popovídat a my máme jednodušší práci.*“⁹⁶ O této „problematice“ znovu mluví i samotná Soukalová, když se trenéra Rybáře ptá, jaké jsou rozdíly mezi ženským a mužským mozkem: „*Říkal mi, že ženská tam má spoustu*

⁹³ MACEK, Tomáš. Příběh Veroniky Vítkové aneb O probuzení Šípkové Růženky. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-19]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/veronika-vitkova-0eh-biatlon.aspx?c=A150202_194337_biatlon_ald

⁹⁴ MACEK, Tomáš. Vzpomínky na štafetu aneb O večeru smutných českých pohledů. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-19]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/reportaz-stafeta-0es-biatlon.aspx?c=A150314_092002_biatlon_tm2

⁹⁵ MACEK, Tomáš. Od stříbra k bronz. Jak Vítek uklidňoval šéftrenéra: Verča to dá, neboj. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/reportaz-biatlon-veronika-vitkova-strebro-v-patek-bronz-v-sobotu-1cd-/biatlon.aspx?c=A150207_151014_biatlon_tm2

⁹⁶ POSPÍŠIL, Ivo. Trenér Soukalové: Gabča v Soči ještě neskončila. Šance je už dnes. In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-olympijske-hry-zoh-soci-2014/195185/trener-soukalove-gabca-v-soci-jeste-neskoncila-sance-je-uz-dnes.html>

sektorů a chlap má jen dva režimy. Krabici ničeho a pak ještě něco... 'Pomyslela si: To je nesmysl, já jsem pořád v krabici ničeho. Rybář ji odpověděl: „To je pravda, ty jseš jako chlap trochu. Furt jseš v krabici ničeho.“⁹⁷

3.5.3 Rámec uplatněný na fotografiích

Rámec ženství uplatněný na fotografiích tvoří další významný důkaz genderové stereotypizace. Příkladem mohou být dva články pocházející od autorů jednoho média – *iSportu*. U tohoto deníku nesmíme zapomínat na to, že patří stejnému vydavatelství jako *Blesk* a obě média jsou tak spolu v rámci spolupráce propojená. To znamená, že bulvární články o sportovcích z *Blesku* jsou součástí *iSportu* a naopak. Dle mé čtenářské zkušenosti je zde určitá bulvárnost nejen vítaná, ale spíše nevyhnutelná. První článek se týká **olympijských her** a Gabriely Soukalové. V jednom z rozhovorů totiž se smíchem prohlásila, že kdyby si možná neupravovala kalhotky, mohla jet závod ještě o trochu rychleji. Redaktorům obou médií pak svou předchozí odpověď zdůvodnila: „*Dělám si legraci... Máme bílé kombinézy, tak jsme si musely něco pořídit, aby to nebylo moc vidět. Byla jsem opatrná a nechtěla, aby servismani a lidi kolem trati viděli to průhledný. Tak jsem si to pořád musela narovnávat.*“⁹⁸ *iSport* se tohoto tématu ihned chytá a vydává článek, jehož hlavní část tvoří fotografie biatlonistčina pozadí v předklonu. A nejen to, inkriminovaná část, v níž pozorný čtenář opravdu zahlédne kalhotky (tanga), je navíc zvětšena (viz stranu 72). K „fotoreportáži“ je ještě navíc přidán krátký text, který končí slovy: „*A když se pak ohnula, všichni muži zpozorněli. Její bílá tanga spatřila světlo světa!*“⁹⁹

Další článek se tentokrát dotýká **poháru v Novém Městě na Moravě**. Nese název *Česku je závidí celý svět a Blesku ukázaly víc: Sexy lovkyně medailí!*¹⁰⁰ Článek se sice zabývá primárně vztahem biatlonistek a myslivectví, ale už v jeho nadpise je nastíněna

⁹⁷ KUČEROVÁ, Martina. Soukalová netají: Mámo, táto, dobrého trenéra jste mi vychovali... In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: http://oh.idnes.cz/soukalova-ziskala-stibro-v-zavode-s-hromadnym-startem-pj4-/zoh-soci-2014.aspx?c=A140217_201731_zoh-biatlon_ma

⁹⁸ POSPÍŠIL, Ivo. Soukalové padaly kalhotky: Kdybych je nevytahovala, jela bych rychleji. In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-olympijske-hry-zoh-soci-2014/194601/soukalove-padaly-kalhotky-kdybych-je-nevytahovala-jela-bych-rychleji.html>

⁹⁹ (spo): FOTO: To jsou stříbrné kalhotky Soukalové. Gábino, vidíme je!. In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/blesk-sport/195403/foto-to-jsou-stibrne-kalhotky-soukalove-gabino-vidime-je.html>

¹⁰⁰ (om): Česku je závidí celý svět a Blesku ukázaly víc: Sexy lovkyně medailí! In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-01-04]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/blesk-sport/227160/cesku-je-zavidi-cely-svet-a-blesku-ukazaly-vic-sexy-lovkyne-medaili.html>

provázanost deníku s největším českým bulvárním deníkem *Blesk*, o níž jsem se zmiňovala v předchozím odstavci. Článek obsahuje hlavně fotografie a video, ve kterém se čtyři české biatlonistky převlékly do mysliveckých úborů a nafotily fotografie. (viz stranu 73) Na tomto přístupu by nebylo nic špatného, biatlon má k myslivectví blízko, kdyby se ovšem biatlonistky nefotily bez podprsenky ve velmi odvážných pózách. Už titulek poutá potenciální čtenáře k tomu, aby si článek rozklikl, protože „*Blesku ukázaly víc*“. Text se sice věnuje vztahu biatlonistek k myslivectví, ale souvislost se závody Světového poháru ve Vysočina aréně je nastíněna v jedné větě až na úplném konci. Redakci šlo tedy především o pořízení fotografií a vytvoření příběhu za nimi. S muži žádná podobná fotoreportáž v mysliveckém oblečení nevznikla. *iSport* však tímto článkem s odhalenými fotkami nekončí. Čtenářům přináší krátký rozhovor s Darjou Domračevovou, jenž se ale týká pouze jednoho tématu. Místo toho, aby redaktori šance na rozhovor se světovou hvězdou biatlonu využili, ptají se ji pouze na českou biatlonistku a její akty. Gabriela Soukalová se svým přítelem Petrem Koukalem nafotila stylizované akty na podporu boje proti rakovině, a tak se Domračevové redaktor ptá, co na to říká. Nehledě na odpověď, úvodní obrázek jako poutač článku tyto snímky zobrazuje. (viz stranu 72)

3.5.4 Další příklady

Podíváme-li se na genderovou stereotypizaci z hlediska zkoumaných médií, zjistíme, že *iDnes* a *MF Dnes* jsou v tomto směru poměrně neutrální, až na neustálé odkazování k barvě vlasů u Gabriely Soukalové. Následující dva články z *iSportu* do navrženého výzkumu sice nepatří (nespadají do sledovaného období), ale i přesto považuji za důležité je zmínit. Pokud jsem v předešlém odstavci popsala příklady stereotypizace ženských sportovkyň, oba texty jen potvrzují, že ji na stránkách *Sportu* nalezneme v daleko větší míře. První článek se týká olympijských her a byl vydán dva dny před úsekem, který byl pro výzkum vytyčen. Obsahuje fotografie českých olympioniček a anketu, ve které se hlasuje o nejhezčí sportovkyni. Mnoho žen je zde vyfoceno v plavkách či odvážných pózách, což se ale přímo netýká biatlonistek. Z nich zde najdeme Gabrielu Soukalovou, Evu Puskarčíkovou a překvapivě i Leu Johanidesovou, o níž se v žádném dalším článku toto médium prakticky nezajímá. Nejen, že podobná anketa s mužskými sportovci nevznikla, ale také přímo diskriminuje další české sportovkyně, které se v anketě neobjevily. Jako by *iSport* přímo určoval, která ze sportovkyň může být v této anketě, a tudíž patří mezi krásné ženy. Čtenáři *iSportu* jako

Miss Olympiádu zvolili Gabrielu Soukalovou, která porazila druhou Evu Samkovou o skoro 1500 hlasů. Další článek, o kterém se chci zmínit, rovněž pochází z online zpravodajství *iSportu*. Text obsahuje rozhovor s trenérem Zdeňkem Vítkem a už perex jasně říká, že ženu jako sportovkyni nelze brát stejně jako muže: „*Noří se do světa, v němž mnozí před ním pohořeli – proniká do hlubin ženské duše.*“¹⁰¹ V jedné z otázek se autor textu Vítky ptá, co je nejtěžší na ženské duši: „*Na každého platí něco jiného, každý člověk reaguje trochu jinak. Dynamika změn chování u žen je asi vyšší. Chvíli sranda, pak slzy...občas mě to zaskočí, ale to je úplně normální.*“¹⁰²

3.6 Rámec mužství

Dalším rámcem je mužství a v této kategorii se budu snažit podat ucelený souhrn toho, jakým způsobem média konstruují obraz mužství. Jestliže u žen se podle literaturou kritizovaných genderových stereotypů měli redaktoři zajímat hlavně o soukromí a popisovat sportovkyně v rámci vzhledu a emocí, muži by měli být vyobrazeni jako nezdolní hrdinové, jdoucí si za vítězstvím přes všechny překážky. Už v heroickém rámci bylo na několika příkladech ukázáno, že jako hrdinové jsou prezentováni všichni, bez rozdílu pohlaví. Další texty rovněž ukázaly, že lidskost a nedokonalost najdeme u mužů stejně jako u žen. Dalším dobrým příkladem může být článek ze *Sportu* o Jaroslavu Soukupovi, který hlásá: „*Popleta Soukup! Odstřílel čistě, ale jel na trestné kolo. Pak si nadával*“¹⁰³ Celý článek o Soukupovi dle mého názoru naznačuje, že i muži se mohou splést a udělat v závodě nelogickou chybu.

3.6.1 Emotivnost

Určitá emotivnost bývá ve světě genderu spojena hlavně s ženami. Proto je zajímavé sledovat, zda se redaktoři na emoce mužů ptají, nebo jestli o nich sportovci mluví sami. Nejvíce emocí projevují biatlonisté při **zimní olympiádě v Soči**. Hned titulek

¹⁰¹ POSPÍŠIL, Ivo. Ženský? Chvíli sranda pak zase slzy, říká trenér biatlonistek Vítek.

In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-zimni-sporty-biatlon/227482/zensky-chvili-sranda-pak-zase-slzy-rika-trener-biatlonistek-vitek.html>

¹⁰² Tamtéž.

¹⁰³ (ČTK a *iSport.cz*): Popleta Soukup! Odstřílel čistě, ale jel na trestné kolo. Pak si nadával.

In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-24]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-zimni-sporty-biatlon/227405/popleta-soukup-odstrilel-ciste-ale-jel-na-trestne-kolo-pak-si-nadaval.html>

z *iSportu* hlásá: „*Šťastný Soukup si v cíli pobřečel: Chlapi to umí taky, smál se hrdina.*“¹⁰⁴ Soukup odkazuje k tradičnímu genderovému stereotypu, když říká, že muži také umějí plakat. Jako kdyby pláč figuroval pouze v ženském světě. Navíc, když se ho redaktor zeptá, kde přesně si pobřečel, biatlonista se smíchem odpovídá, že se to stalo v cíli, ale že dál tuto situaci nemusí zmiňovat, jako kdyby se za ni styděl. Na článek z *iSportu* navazuje velmi podobný text v *iDnesu*, který o Soukupovi píše, že po závodě brečel poprvé v životě. Redaktorka Martina Kučerová o Soukupovi zároveň dodává: „*Všechny je má ve sbírce skromný dřič z Jilemnice. Navenek působí plachým dojmem, za maskou flegmatika schovává pili. Její výsledek - bronz v Soči ho dovedl k slzám.*“¹⁰⁵

Biatlonisté v rámci **světového poháru v Novém Městě na Moravě** sice vyjadřovali svou radost nad stříbrnou medailí, ale ne zrovna ve velké míře. Emoce jsou u Šlesingra a Moravce znovu patrné až v článkách o vítězství ve štafetě na **mistrovství světa v Kontiolahti**. V první ukázce z *iDnesu* se sám redaktor Michala Šlesingra ptá, zda je pro něj zlatá medaile emotivní. A Šlesingr svým způsobem navazuje na situaci, kterou jsem popsala u Jaroslava Soukupa: „*Mně to asi ještě úplně nedochází. Chvilku před Ondrovým dojezdem jsem šel k holkám do startovacího prostoru, odkud už Gabča s Verčou chtěly běžet do cíle. Tam jsem byl trochu měkkánek. Ale zase to přešlo, snad jsem se úplně neznemožnil. Je to úžasné. Je to okamžik, kdy vzpomínám i na pár lidí, co už u toho nejsou a čekují to ze shora.*“¹⁰⁶ Samotný biatlonista znovu potvrzuje stereotyp, který se s muži opětovně pojí, a to, že dávat najevo emoce může ve společnosti znamenat znemožnění se. Ondřej Moravec při stejné příležitosti (výhra ve smíšené štafetě) mluví o extrémní radosti, která je s týmovým závodem spjatá: „*To jsou pocity, které se v normálním individuálním závodě prostě nezažijí. Jak je ta radost ve více lidech, je to něco extra příjemného. Když si ji můžete vychutnat s celým týmem, je to tím lepší. Nejen závodníci, ale i zbytek týmu nám všem gratuloval, objímali jsme se, bylo to prostě super.*“¹⁰⁷ Stejnou odpověď

¹⁰⁴ POSPÍŠIL, Ivo. Šťastný Soukup si v cíli pobřečel: Chlapi to umí taky, smál se hrdina.

In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-24]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-olympijske-hry-zoh-soci-2014/194230/stastny-soukup-si-v-cili-pobrecel-chlapi-to-umi-taky-smal-se-hrdina.html>

¹⁰⁵ KUČEROVÁ, Martina. Soukupova emotivní pohádka pokračuje. Další bronzovou kapitolou.

In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-24]. Dostupné z: http://oh.idnes.cz/soukup-ziskal-bronz-v-olympijskem-sprintu-fkr-zoh-soci-2014.aspx?c=A140209_150917_zoh-biatlon_ma

¹⁰⁶ MACEK, Tomáš. Vzpomínal jsem i na lidi, kteří už na mě hledí ze shora, vyprávěl Šlesingr.

In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/rozhovor-slesingr-0nw-/biatlon.aspx?c=A150305_204044_biatlon_tm2

¹⁰⁷ MACEK, Tomáš. Týmová radost je něco extra, radoval se úspěšný finišman Moravec.

In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/ondrej-moravec-po-smisene-stafete-dl8-/biatlon.aspx?c=A150305_222814_biatlon_ald

publikuje v témže případě deník *Sport*.¹⁰⁸ Jak je ale z předchozích řádků patrné, emoce se u biatlonistů objevují opravdu jen v několika málo výjimečných případech. Vždy se na rozdíl od žen týkají pozitivních výsledků.

3.6.2 Další aspekty

S muži bývá rovněž spojována i větší psychická odolnost než se ženami. Sám Moravec však v jednom z článků z olympijských her mluví o problémech s „hlavou“: „*Nástřel byl super, do středu, ale problém byl, že zbytečně předržuju a hlídám. Ale to je hlavou, já to tam vleže neumím nasypat. Nuly беру, to je bez diskuse.*“¹⁰⁹ Podobná situace se opakuje na mistrovství světa, kde mluví o tom, že na dobré výsledky v závodech mu nechybělo nic z fyzických sil, ale spíše psychických. „*Spíš jsem míval období, kdy jsem na to sice měl fyzicky, ale ne psychicky. Ted' mám pocit, že jsem si konečně našel svoji cestu. Je to jen o tom být v klidu a mít čistou hlavu.*“¹¹⁰ O psychice Jaroslava Soukupa zase mluví Michal Šlesingr v textu pojednávajícím o stejné události: „*V těchhle podmínkách tam byli i klikaři, kterým se povedlo dát obě položky čistě, viz tady Jarda. (Šlesingr se rozesmál, Soukup totiž právě procházel kolem.) Ne, vážně, zrovna u Jardy, o kterém Rybíz (trenér Rybář) ví, že jakmile fouká vítr, tak se z toho psychicky sesype, je až neuvěřitelné, že to tady dokázal takhle ustát.*“¹¹¹ Není tedy pravdou, že psychika by u mužů nehrála takovou roli jako u žen. Zřejmé však je, že se o ní spíše ve svých odpovědích jen tak mimochodem zmiňují sami sportovci, než že by se na ni ptali cíleně samotní reportéři.

Analýza dále odkryla, že zvláště u mužů je nadměrně zmiňován jejich věk. V článku o bronzové medaili Jaroslava Soukupa v olympijském závodě je zmíněno, že je mu jednatřicet let. U Šlesingra nacházíme zmínky o věku hned několikrát: „*Pro 31letého*

¹⁰⁸ POSPÍŠIL, Ivo. Hrdina Moravec: Neskutečný pocit! Ještě že tam byl fanoušek s vlajkou. In: *iSport.cz*[online]. [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-zimni-sporty-biatlon/229732/hrdina-moravec-neskutecky-pocit-jeste-ze-tam-byl-fanousek-s-vlajkou.html>

¹⁰⁹ MACEK, Tomáš. Po prvním kole jsem byl v kopru. Ale dopadlo to dobře, slavil Moravec. In: *iDnes.cz*[online]. [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: http://oh.idnes.cz/oh-soci-biatlonista-ondrej-moravec-po-stribnem-stihacim-zavode-p8t-/zoh-soci-2014.aspx?c=A140210_183458_zoh-biatlon_pes

¹¹⁰ MACEK, Tomáš. Moravec: Dokud na to mé tělo má, není nic lepšího než ho ždímat. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/ondrej-moravec-011-/biatlon.aspx?c=A150306_231042_biatlon_ald

¹¹¹ MACEK, Tomáš. Šlesingr: Škoda času na střelnici, ale ve finále je sedmé místo super. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-02-11]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/rozhovor-slesingr-0nw-/biatlon.aspx?c=A150307_151806_biatlon_tm2

biatlonistu, přezdívaného Boušek, to byl skvěle rozjetý závod.“¹¹² Jelikož má Šlesingr narozeniny 3. února, je zřejmé, že tato citace z poháru v Novém Městě na Moravě je fakticky nesprávná – články byly analyzovány až od 6. února. Jako kdyby si reportér uvědomil svou chybu, protože o několik článků později už píše: „*Od začátku však 32letý závodník bojoval spíš o samotě, protože Francouzi Beatrix s Fourcadem mu prchli a jeho pronásledovatelé se ve větru a sněžení na čelo vláčku nehnali.*“¹¹³ Šlesingrovy narozeniny rovněž zmiňuje článek v tištěném deníku *Sport*. O měsíc později, při mistrovství světa, autor článku na serveru *iDnes* znovu píše: „*nejstarší z vítězné party.*“¹¹⁴ Šlesingr je z českého týmu nejstarším závodníkem, a možná tak tvoří pro novináře vděčný objekt zájmu. Už v teoretické části je popsáno, že sportovci vymykající se všeobecnému ideálu jsou z mediálního pokrytí události vyloučeni. Toto tvrzení zde sice neplatí, ale na Šlesingrův věk je poukazováno viditelně častěji. Novináři, dle mého úsudku, chtějí čtenáře upozornit, že se i přes svůj věk stále dokáže držet mezi elitou. A možná tak zveličují vše, čeho dosáhne. Při posledním zkoumaném závodě, tedy mistrovství světa, se však k Michalu Šlesingrovi přidává i Moravcovo jméno. Jako kdyby byla třicítka magickým číslem, kterého když biatlonista dosáhne, bude se pravidelně zmiňovat. U článku na *iDnesu* už v perexu najdeme „*30letý biatlonista*“¹¹⁵, v tištěném článku *MF Dnes* zase slovní spojení „*na prahu třicítky*“.¹¹⁶

Jestliže u žen, konkrétně Vítkové a Soukalové, bylo zmíněno, co dělají ve volném čase, u mužů jsou tyto informace velmi sporadické. Výjimkou je například krátký sloupek „*co o něm (možná) nevíte*“ z tištěného deníku *Sport*, který se týká pouze Ondřeje Moravce. Po zisku první stříbrné medaile při olympijských hrách je mu v novinách věnována celá dvojstrana a v krátkém sloupku se dozvíme, že Moravec rád chodí na procházky se svým psem, jakou měl přezdívku, i to, že do školy chodil s Michalem

¹¹² MACEK, Tomáš. Sedm desetin vteřiny. Pro Soukupa byly šťastné, pro Šlesingra nikoliv. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-02-12]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/biatlon-co-je-sedm-desetin-09p-/biatlon.aspx?c=A150207_185554_biatlon_tm2

¹¹³ GRIM, Filip. Šlesingr skončil ve stíhačce jedenáctý, Slovinec Fak podruhé vyhrál. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-02-11]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/biatlon-svetovy-pohar-nove-mesto-na-morave-stihacka-muzu-pzb-/biatlon.aspx?c=A150208_113532_biatlon_rou

¹¹⁴ MACEK, Tomáš. Vzpomínal jsem i na lidi, kteří už na mě hledí ze shora, vyprávěl Šlesingr. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-02-11]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/rozhovor-slesingr-0nw-/biatlon.aspx?c=A150305_204044_biatlon_tm2

¹¹⁵ MACEK, Tomáš. Před finišem věřil: Medaile bude! A pak Moravec zářil: Je to nad plán. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/biatlon-rozhovor-ondrej-moravec-srebro-ms-kontiolahti-p29-/biatlon.aspx?c=A150315_184900_biatlon_tny

¹¹⁶ MACEK, Tomáš. Moravec: Dokud na to mé tělo má, není nic lepšího než ho ždímat. *MF Dnes*. 2015, **XXVI**(56), str. B11.

Šlesingrem.¹¹⁷ Trávení volného času je tak u mužských biatlonistů nepodstatným detailem.

3.8 O biatlonu obecně

Na závěr bych ráda nastínila další výsledky mého zkoumání, jež jsem vypožorovala nad hranice této práce, a to o mediálním pokrytí biatlonu obecně.

V porovnání s ostatními zimními sporty, kupříkladu v rámci olympijských her, lze konstatovat, že biatlon patří mezi nejsledovanější z nich. Zimním sportem číslo jedna je v českém prostoru hokej, ale díky výsledkům z biatlonu či rychlobruslení se alespoň v tištěných periodických poměrně ztrácí. Náhlá fanouškovská atraktivita biatlonu dle mého názoru netkví pouze v míře úspěchů, ale mají na ní podíl i další faktory. Český biatlonový tým je velmi malý a od olympijských her také velmi soudržný. Tvoří jej rozmanité osobnosti, které si dobře rozumí nejen mezi sebou, ale také s lidmi z realizačního týmu. Atmosféru v týmu dokládají promluvy jednotlivých sportovců, kteří se mezi sebou nejen podporují, ale dokonce i hecují. Stránky mimo závody plní hlavně příhody Gabriely Soukalové, která se v tomto ohledu stala hlavní tváří celého sportu. Přehledy a vtipné historky, které se jí pravidelně stávají, nepřestávají bavit ani novináře, ani fanoušky. V rámci olympijských her to byla zmínka o vytahování si kalhotek, v dalších závodech zapomenuté hůlky, vyměněná bunda nebo konstatování, že k výhře jí pomohly brambůrky, které si před závodem dala. Redaktor *Sportu* Ivo Pospíšil celou mánii kolem biatlonu shrnuje takto: „*Bezprostřednost, originalnost a otevřenost směrem k veřejnosti. Tou si biatlonisté umí podmanit fanoušky. Přehmaty Gabriely Soukalové jsou roztomilé stejně jako její zpěv či perly v rozhovorech.*“¹¹⁸

Na závěr celé práce bych také ráda zdůraznila, že články o biatlonu jsou v obou médiích po celé dva roky psány stejnými redaktory. Jméno Iva Pospíšila se objevuje na stránkách *Sportu*, Tomáš Macek je hlavním biatlonovým redaktorem v *MF Dnes*. Tým lidí píšících o biatlonu se hlavně v *Mladé Frontě Dnes* rozrůstá při olympijských hrách. Na stránkách *Sportu* nalézáme výlučně muže, pro *MF Dnes* píše v době olympiády pravidelně i novinářka Martina Kučerová. Reportéři Pospíšil a Macek se v nové sezoně

¹¹⁷ Nesign.: Co o něm (možná) nevíte. *Sport*. 2014, **LXII** (35), str. 03.

¹¹⁸ POSPÍŠIL, Ivo. Úspěch za úspěchem... Proč se z Česka stala biatlonová velmoc? In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-olympijske-hry-zoh-soci-2014/195427/uspech-za-uspechem-proc-se-z-ceska-stala-biatlonova-velmoc.html>

2014/2015 stávají takřka součástí biatlonových týmů, protože jak při mistrovství světa, tak i poháru v Novém Městě na Moravě se nacházejí přímo uprostřed dění. Nereferují pouze o průběhu závodu, ale dělají rozhovory se sportovci a trenéry, zajímají se o realizační tým, popisují prostředí země, ve které se závody odehrávají, a ukazují, jak a s kým biatlonisté bydlí. Dle mé čtenářské zkušenosti se s tak podrobnými informacemi setkáme jen u velmi málo dalších sportů.

4 Závěr

Na závěr diplomové práce jsou zařazeny 3 diagramy znázorňující propojení rámců s jednotlivými událostmi a nastíněny konkrétní příklady stereotypizace.

Diagram Zimních olympijských her v Soči

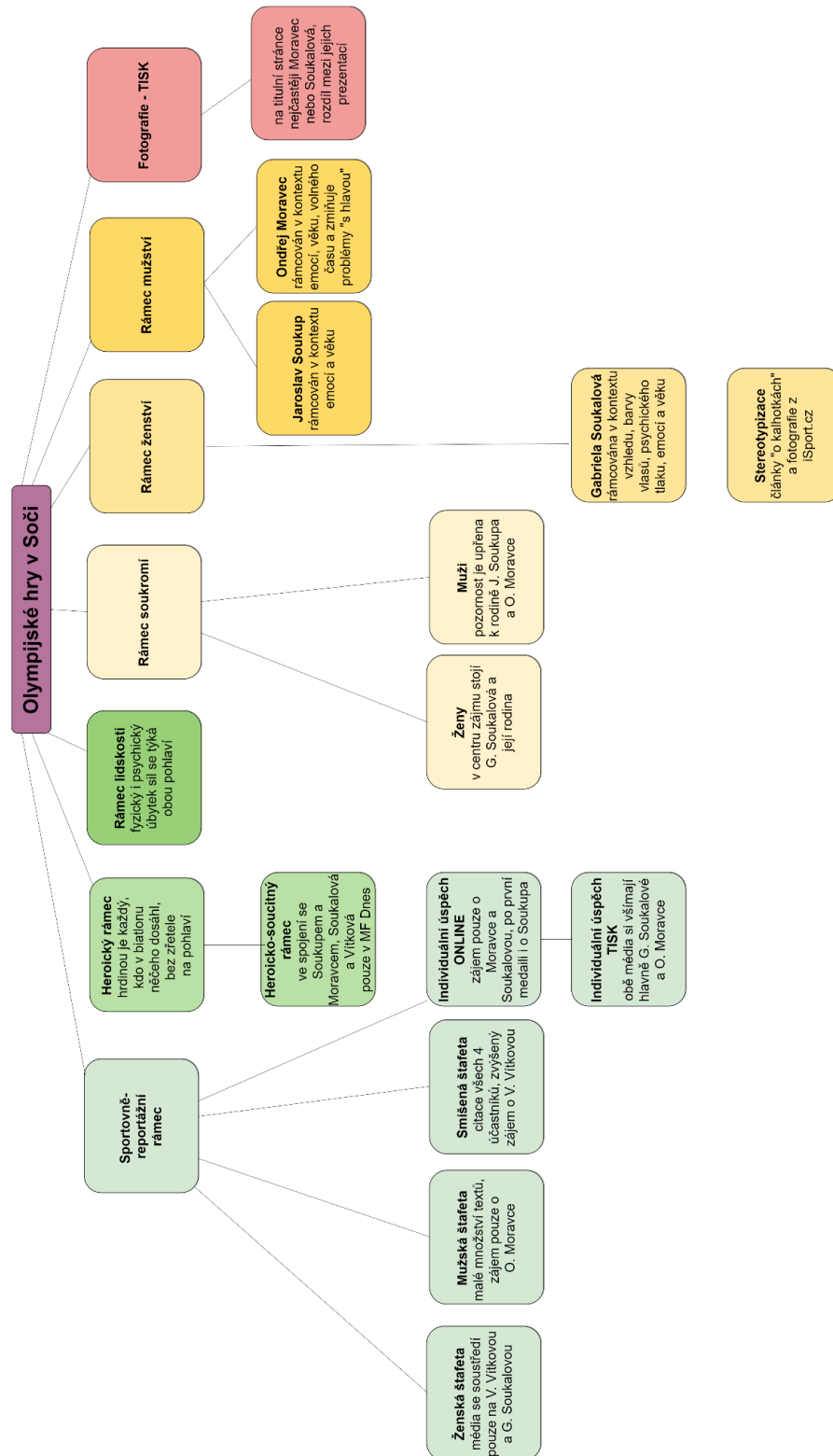

Diagram světového poháru v Novém Městě na Moravě

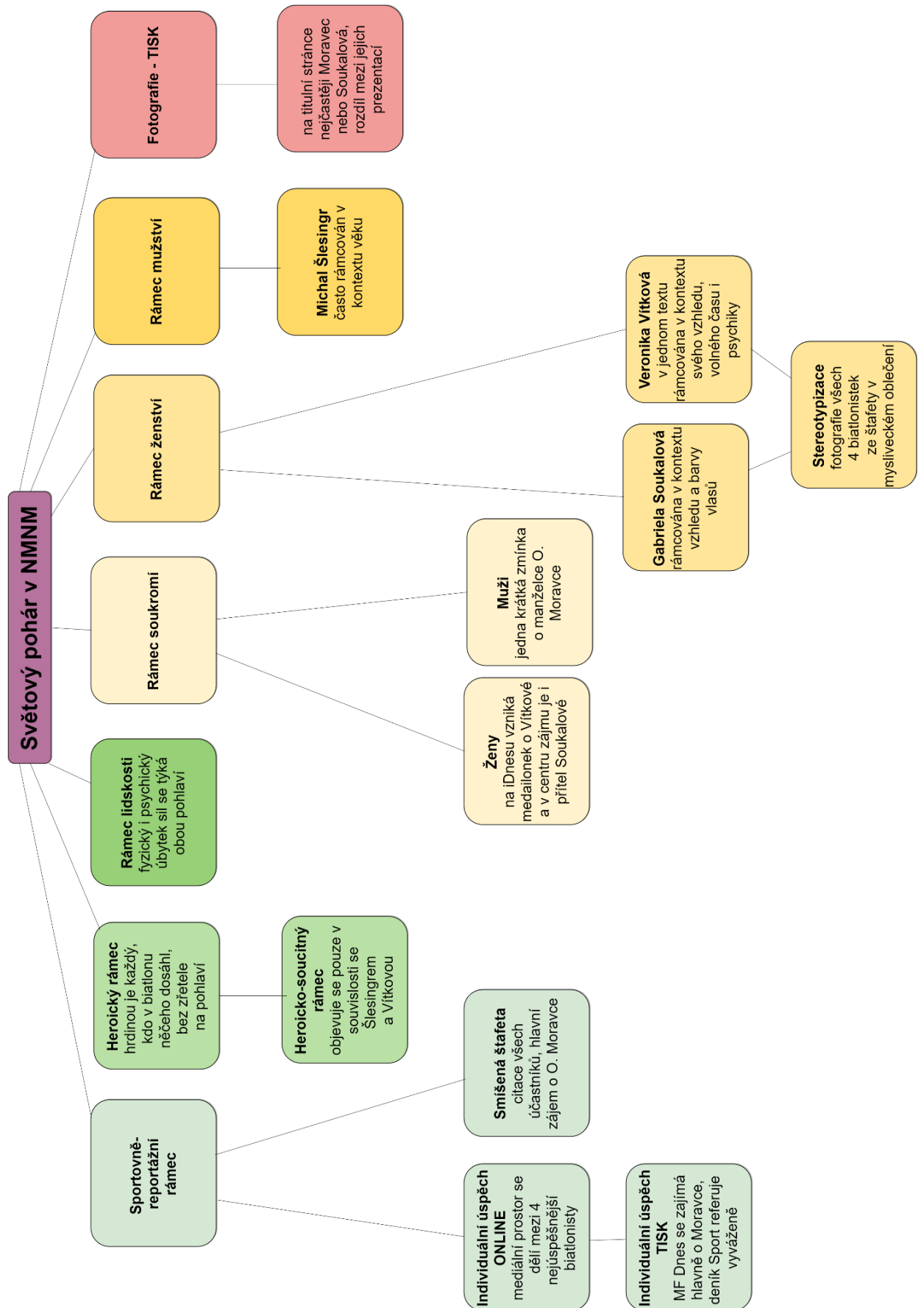
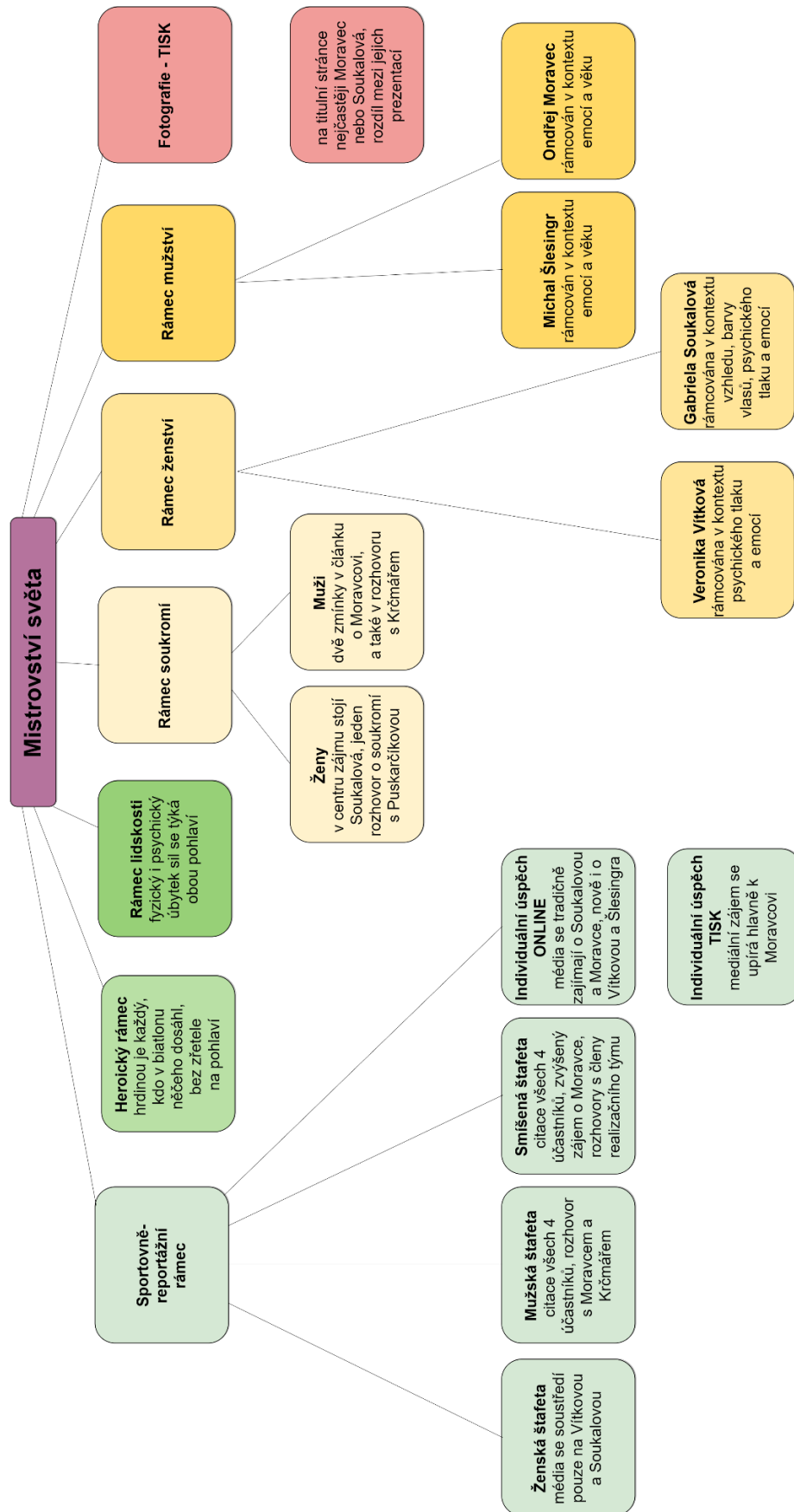

Diagram mistrovství světa v Kontiolahti

V úvodu práce jsem si položila několik otázek, na které jsem se v rámci výzkumu snažila odpovědět. Hlavním cílem bylo zjistit, jaké mediální obrazy biatlonistů a biatlonistek jsou nám skrze média předkládány. Celý výzkum se soustředil na propojení genderových teorií s mediální „realitou“.

Mediální obrazy každého z biatlonistů či každé z biatlonistek se od sebe lišily, a to nejen ve stanoveném období, ale také v rámci každého média. Rozdíl se objevovaly nejen v textu psaném, ale i ve vizuální složce. Pokud se zaměříme na otázku, zda média v rámci sportovně-reportážním někoho z českých sportovců zvýhodňují, odpověď bude kladná. Ne však z pohledu genderu, ale sportu obecně. Mediální pozornost inklinuje k těm biatlonistům, kteří v závodech dosáhli dobrého umístění, nebo se z nepříznivé pozice probjovali na přední příčky. Ani jednomu z médií nezáleží na tom, zda se jedná o ženu či muže. Biatlon má ale mezi ostatními sporty jedinečné postavení, protože úspěchy sklízí obě pohlaví ve velmi podobné míře. Výrazný rozdíl by byl možná viditelný u těch sportů, v nichž jsou dominantní jen muži, nebo ženy. Toto tvrzení dokládá i zvýšený zájem o ženskou štafetu, která celé dva roky dosahuje lepších výsledků než mužská. Větší mediální zájem o sportovkyně je však „vykoupen“ občasnou stereotypizací, hlavně v rámci emotivnosti a fotografického materiálu. Individuální úspěchy navíc přímo určují, kteří biatlonisté a biatlonistky se objeví u článků o štafetách.

V teoretické části byl zmíněn koncept nazvaný „*efekt olympijských her*“ (viz stranu 8). Jeho autor ve své práci popisuje, že olympijské hry vždy zvyšují zájem o ženské sportovkyně. Výzkum genderových stereotypů v rámci tří biatlonových událostí však ukázal, že o české biatlonistky je vysoký zájem nejen při nejdůležitější akci roku.

V heroickém rámci je hrdinou každý, kdo v tomto sportu něčeho dostáhne nehladě na pohlaví a analyzovanou událost. Jisté odlišnosti se objevují ve vizuální složce článků, hlavně v porovnání fotografií u úspěchů Ondřeje Moravce a Gabriely Soukalové. Rozdíl také obsahuje heroicko-soucitný rámeček, protože hlavně deník *Sport* a *iSport.cz* akcentují zdravotní problémy pouze u mužů. V rámci lidskosti se úbytek fyzických i psychických sil týká biatlonistů i biatlonistek stejnou měrou.

Jestliže se v několika rámcích ženský a mužský biatlon spojují, v dalších stojí na opačné straně. Média se v rámci soukromí soustředí výhradně na Ondřeje Moravce, jen s několika málo zmínkami o Jaroslavu Soukupovi. Michal Šlesinger, který byl v některých závodech úspěšnějším biatlonistou než Moravec, je prezentován výhradně v kontextu

svého sportu. Nedozvím se nic z jeho soukromí, trávení volného času a emoce jsou v textech viditelné pouze ve velmi malé míře. Situace se zdá z hlediska narušování teorií popsaných stereotypů pozitivnější právě u Moravce, kdy se obě média obecně zajímají i o další aspekty biatlonistova života, jako soukromí a volný čas. Dominantní ideologie se však v novinářských textech projevuje právě převahou informací ze závodů a tréninků. Když už čtenář pozoruje nevídané a možná mimořádné emoce, jako například u Jaroslava Soukupa (pláč po zisku bronzové medaile), média se jich chytanou a publikují je v každém titulku. Zvýšeným zájmem dávají média najevo, že se nejedná o standardní situaci, a proto je potřeba ji zmínit. Další stereotypizace přichází bezprostředně po výhře, kdy se média při OH biatlonistů ptají, co za utržené peníze koupí svým rodinám. Muž jako tradiční živitel se o svou rodinu musí postarat, kdežto u biatlonistek se o finance nikdo nezajímá.

Mediální obraz každé biatlonistky se liší v závislosti na několika aspektech. V případě Veroniky Vítkové nám obě média podávají ucelený obraz o profesionální sportovkyni, další aspekty jsou ve spojení s jejím jménem minimální. V případě Gabriely Soukalové se do mediálního prostoru dostává daleko více odlišných hledisek. Určitou stereotypizaci, a především sexualizaci lze vidět na fotografiích u článků v deníku *Sport* a jeho internetové verzi *iSport.cz*. Deník *MF Dnes* a *iDnes.cz* se k druhému médiu přidávají hlavně kvůli pojmenování, která pro Soukalovou používají. Nejlepší česká biatlonistka je v textech častěji rámcována v kontextu svého vzhledu, věku, soukromí, volnočasových aktivit i emocí. Nutno také říci, že v určitém ohledu sama biatlonistka médiím pomáhá. Svými promluvami pro ně vytváří živnou půdu, kterou pak oba deníky dle uvážení zpracovávají – jako například v případě vytahování si kalhotek na olympijských hrách. Další biatlonistky, Eva Puskarčíková nebo Jitka Landová, se do mediálního prostoru dostávají minimálně, stejně jako Michal Krčmář a Michal Krupčík. Nejzávažnější příklady stereotypizace sportovkyň se nachází ve vizuálních složkách deníku *Sport* a internetové verzi *iSport.cz*. Biatlonistky jsou na několika fotografiích prezentovány v rámci svého vzhledu a čelí tak projevům sexualizace.

V teoretické části byla zmíněna slova Toniho Bruce o ambivalenci (viz stranu 8). Považuje ji za jednu z mediálních technik, která je dominantní metodou rámcování. Bruce popisuje dva protichůdné přístupy ke zkoumání reprezentace sportovkyň. I tato práce jeho myšlenky potvrzuje. Na jedné straně jsou ženy součástí sportu stejně jako muži, na druhé je jejich mediální obraz v určité míře odlišný, dalo by se říct, že pokřivený.

V poslední fázi bych ráda alespoň částečně srovnala své závěry s bakalářskou prací Barbory Vaněčkové (2015), která se za pomoci kvantitativního výzkumu zabývala olympijskými hrami. Autorka dochází k velmi podobným závěrům, ač se na problematiku genderu dívala jiným způsobem, v rámci jednoho média a zkoumala pouze jednu událost: „*Také se o nich (o ženách, poznámka VB) psalo poutavějšími způsoby, díky nimž byly sice více vidět, ale nezřídka narušovaly jejich obrazy profesionálních sportovkyň, které jejich schopnosti trivializovaly a přehlížely, také se v jejich prezentaci několikrát vyskytl sexuální podtext, především v souvislosti s Gabrielou Soukalovou, která byla konfrontována se stereotypizací ženské krásy. Objevila jsem ale i případy, kdy se narušovala profesionalita sportovců, ale v mnohem menším měřítku a v pozici sexuálního objektu se nevyskytovali.*“ (Vaněčková, 2015: 60) Autorka dále zmiňuje nadužívání generického maskulina a celkové odvozování ženské identity od mužské. Poukazuje na titulky článků, v nichž jsou nadměrně používána slova jako Češi, biatlonisté, sportovci, reprezentanti, závodníci či olympionici. Souhrnná označení pro muže a ženy zároveň jsou však dle mého názoru spíše používána pro zkrácení titulku, jehož délka je v mediálním prostoru jasně ohraničená. Novináři se vědomě nesnaží sportovkyně poškozovat, ale je pravdou, že ani nepřispívají k jejich emancipaci. I v této práci je generické maskulinum užíváno, ale kdekoliv to bylo možné a významově přesnější, použila jsem oba tvary.

4.1 Porovnání médií

Porovnáme-li všechny výše nastíněné závěry podle médií, je zřejmé, že více genderových stereotypů nalezneme na stránkách deníku *Sport* a na internetové stránce *iSport.cz*. Stránky patří pod stejné vydavatelství jako nejčtenější denní bulvární tisk *Blesk*, a tak je hlad po senzacích a kontroverzních tématech náplní i sportovního deníku. Médium se soustředí na odlišná témata než *iDnes* a deník *MF Dnes*. Píše například o kolapsu jedné z francouzských biatlonistek na ZOH, dělá rozhovor s Evou Puskarčíkovou, na kterou diváci při odjezdu ze střelnice údajně pískali (nepískali na ni, ale na vypnuté obrazovky), nebo vydává samostatný článek o kalhotkách Gabriely Soukalové. Táhne k senzacím, o kterých se v druhém médiu vůbec nedozvíme. Genderová stereotypizace je patrná v obou médiích, ale v rámci *Sportu* je daleko viditelnější a zásadnější. Při analýze tištěného deníku *Sport* jsem dále objevila, že si redakce v rozsáhlejších článcích vybírá pasáže, které jsou pak orámovány žlutou barvou. Z toho se dá usuzovat, že čtenářům „pomáhají“ při čtení a zdůrazňují důležité části. Nejčastěji se jedná o komentáře trenérů nebo

samotných sportovců, kteří shrnují nejdůležitější momenty závodů. Žlutá se také objevuje u postřehů samotných redaktorů pišících o skvělé atmosféře a úspěchu českých biatlonistů a biatlonistek.

Ne všechny výše popsané závěry lze analýzou mediálních obsahů nezpochybnitelně dokázat – i tato práce naráží na několik limitů. Jak už je tomuto typu výzkumu vlastní, jedná se o interpretaci podloženou příklady z jasně definovaného časového období, které bylo vybráno z obsahu dvou médií. Proto je nelze generalizovat. Na druhou stranu je však patrné, že se genderová stereotypizace objevuje nehledě na čas a jméno reportéra jako součást dominantní ideologie. Nedefinují ji pouze sportovní novináři, ale také sportovci a trenéři, kteří velmi často zažité stereotypy sami potvrzují ve svých odpovědích. V rámci biatlonu se můžeme bavit i o určité interdiskurzivitě, kterou ve svém závěru představuje Alice Němcová Tejkalová (2012). Jedná se o vzájemné ovlivňování obsahů mezi médii pišícími o stejné události či sportu.

Další analýzy na poli genderu ve spojení s biatlonem se mohou zabývat jinými médii a rozšířit zkoumané období mimo rámec velkých událostí, nebo ke svému výzkumu volit jinou metodu.

Summary

The thesis analyzes the media presentation of male and female biathletes in the Czech media, specifically in two newspapers and their online subsidiaries. One of them, Mladá Fronta Dnes, is national newspaper with broad variety of topics, the other one, Sport, contents only sport related information. The research focuses on three major biathlon events (Olympic Games, World Cup in Nové Město na Moravě and World Championships), which took place between the years 2014 and 2015. The theoretical part briefly defines terms as sports in the media, gender, process of representation, stereotyping or history and the present of biathlon. The most important chapters in gender studies are feminist studies and their criticism, unwritten rules of gender stereotyping or men and masculinity. This paper also pays attention to chosen methodology – qualitative research of framing.

The analytic part of the thesis describes particular frames, which appear in analysed articles. This work is also based on visual part of media - photographs. Individual chapters also map dominant frames - sport-reportage frame, frame of heroism,

frame of humanity, frame of privacy, and frames of femininity and masculinity. For the purpose of the thesis, the signs, which are attributed to male and female athletes, are assessed too. At the end of the thesis, the author evaluates the conclusions from the research and also adds information about the media presentation of biathlon in general.

According to the results of this research, it seems that sportswoman and sportsman are given approximately same amount of space in both media. Athletes, who are successful, are for the media more interesting than others. It does not matter, whether it is male or female biathlete. But research also proved, that dominant frames are not similar for both genders. The media's representation of man contains more information about the race and practice, and not that much about spending free time, private life or emotions. On the other hand, woman (specially Gabriela Soukalová) are more often presented by frames of emotivity, femininity (visual appearance, color of hair) and free time. Stereotypes are the most visible in used photographs.

5 Zdroje

5.1 Prameny

Periodika

Mladá fronta DNES, Praha, MAFRA, a. s. 8. – 22. 2. 2014.

Mladá fronta DNES, Praha, MAFRA, a. s. 6. – 9. 2. 2015.

Mladá fronta DNES, Praha, MAFRA, a. s. 5. – 15. 3. 2015.

Sport, Praha, Czech news center 8. – 22. 2. 2014.

Sport, Praha, Czech news center 6. – 9. 2. 2015.

Sport, Praha, Czech news center 5. – 15. 3. 2015.

Online zdroje

www.iDnes.cz, Praha, MAFRA, a. s. 8. – 22. 2. 2014.

www.iDnes.cz, Praha, MAFRA, a. s. 6. – 8. 2. 2015.

www.iDnes.cz, Praha, MAFRA, a. s. 5. – 15. 3. 2015.

www.iSport.cz, Praha, Czech news center 8. – 22. 2. 2014.

www.iSport.cz, Praha, Czech news center 6. – 8. 2. 2015.

www.iSport.cz, Praha, Czech news center 5. – 15. 3. 2015.

5.2 Literatura

ANDERSON, Eric. *Inclusive Masculinity: The Changing Nature of Masculinities*. New York: Routledge, 2010. ISBN 1135227179.

BOYLE, Raymond. *Sports journalism: context and issues*. London: SAGE, 2006, 198 s. ISBN 978-1-4129-0798-9.

BOYLE, Raymond a Richard HAYNES. *Power play. Sport, the Media, and Popular Culture*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2009. ISBN 9780748635924.

BRUCE, Toni. Reflections on Communication and Sport: On Women and Femininities. *Communication & Sport*. 2012, **1**(1/2), 125-137. DOI: 10.1177/2167479512472883

BRUCE, Toni. Women, sport and the media: A complex terrain. In OBEL, C., T. BRUCE a S. THOMPSON (eds), *Outstanding Research About Women and Sport in*

- New Zealand*. Hamilton, New Zealand: Wilf Malcolm Institute of Educational Research. 2008, 51-71.
- COOKY, Cheryl, Michael A. MESSNER a Michela MUSTO. „‘It’s Dude Time!’”: A Quarter Century of Excluding Women’s Sports in Televised News and Highlight Shows. *Communication & Sport*. 2015, **3**(3), 261-287. DOI: 10.1177/2167479515588761.
- CRAIG, Steve. Considering Men and the Media. In CRAIG, Steve (ed.). *Men, Masculinity, and the Media: Research on men and masculinities*.. London: Sage Publications, 1992, 1-7. ISBN 0-8039-4163-3.
- DASHPER, Katherine. ‘Dressage Is Full of Queens!’ Masculinity, Sexuality and Equestrian Sport. *Sociology*. 2012, **46**(6), 1109–1124. DOI: 10.1177/0038038512437898.
- DE VREESE, Claes H. New Avenues for Framing Research. *American Behavioral Scientist*. 2012, **56** (3), 365-375. DOI: 10.1177/0002764211426331.
- DĚKANOVSKÝ, Jan. *Sport, média a mýty: zlatí hoši, královna bílé stopy a další moderní hrdinové*. Praha: Dokořán, 2008. 183 s. ISBN 978-80-7363-131-4.
- DYER, Richard. *The Matter of Images: Essays on Representations*. New York: Routledge, 2002. ISBN 0-415-25494-9.
- ENTMAN, Robert M. Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm.. *Journal of Communication*. 1993, **43**(4), 51-58.
- FRANKS, Suzanne a Deirdre O’NEILL. Women reporting sport: Still a man’s game? *Journalism*. 2014, 1-19. DOI: 10.1177/1464884914561573.
- GAUNTLETT, David. *Media, gender, and identity: an introduction*. London: Routledge, 2002. ISBN 0-415-18959-4.
- HALL, Stuart, Jessica EVANS a Sean NIXON (eds.). *Representation*. Milton Keynes: The Open University, 2013. ISBN 978-1-84920-547-4.
- HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál, 2008. 407 s. ISBN 978-80-7367-485-4.
- HINOJOSA, Ramon. Doing hegemony: Military, men and constructing a hegemonic masculinity. *Journal of Men’s Studies*. 2010, **18** (2), 179-194. DOI: 10.3149.
- HUTCHINS, Brett a David ROWE. From Broadcast Scarcity to Digital Plenitude: The Changing Dynamics of the Media Sport Content Economy. *Television & New Media*. 2009, **10** (4), 354-370. DOI: 10.1177/1527476409334016.
- IYENGAR, Shanto. Framing Responsibility for Political Issues: The Case of Poverty. *Cognition and Political Action*. 1990, **12**(1), 19-40.

KIMMEL, Michael S. Foreword. In CRAIG, Steve (ed.). *Men, Masculinity, and the Media: Research on men and masculinities..* London: Sage Publications, 1992, xi-xii. ISBN 0-8039-4163-3.

KITZINGER, Jenny. Framing and Frame analysis. In Devereux, Eoin. *Media studies: key issues and debates*. Los Angeles: Sage, 2007, ISBN 978-1-4129-2983-7.

LECHELER, Sophie a Claes H. DE VREESE. Getting Real: The Duration of Framing Effects. *Journal of Communication*. 959-983. DOI: 10.1111/j.1460-2466.2011.01580.x.

LEWIS, Nicky a Andrew J. WEAVER. More Than a Game: Sports Media Framing Effects on Attitudes, Intentions, and Enjoyment. *Communication & Sport*. 2013, **3**(2), 219-242. DOI: 10.1177/2167479513508273.

LIPPMANN, Walter. *Veřejné mínění*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0939-3.

MESSNER, Michael. Reflections on Communication and Sport: On Men and Masculinities. *Communication & Sport*. 2012, **1**(1/2), 113-124. DOI: 10.1177/2167479512467977.

NĚMCOVÁ TEJKALOVÁ, Alice. *Ti druzí sportovci: mediální stereotypizace a rámcování handicapovaných v tisku v letech 1948-2008*. Praha: Karolinum, 2012, ISBN 978-80-246-2038-1.

PERKINS, T.E. „Rethining Stereotypes“. In BARRETT, Michèle, Philip CORRIGA, Annette KUHN a Janet WOLFF (eds.). *Ideology and Cultural Production*. London: Croom Helm, 1979, s. 135-160. ISBN 0856649538.

SHERROW, Victoria. *Encyclopedia of hair. A cultural history*. London: Greenwood Press, 2006. ISBN 0-313-33145-6.

STREITMATTER, Rodger. *From 'Perverts' to 'Fab Five': The Media's Changing Depiction of Gay Men and Lesbians*. New York: Routledge, 2009. ISBN 0-203-88638-0.

TROJAN, Josef. *Biatlon. 1923-2014. Od vojenských hlídek k biatlonu*. Vlkov: Helena Rezková, 2014. ISBN 978-80-905700-0-9.

VALDROVÁ, Jana. Genderová kultura projevu v českém jazykovém prostředí. In Valdřová, Jana et al. *Kultura genderově vyváženého vyjadřování*. [online]. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2010, s. 18-46 [cit. 2015-04-12]. Dostupné z: http://data.idnes.cz/soubory/studium/A100125_BAR_GENDER_PRIRUCKA.PDF

VANĚČKOVÁ, Barbora. *Mediální prezentace biatlonistů a biatlonistek v Soči v deníku MF Dnes z genderové perspektivy*. Praha, 2015. 74 s. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií. Vedoucí práce: Ing. Petr Pavlík, Ph.D.

5.3 Online zdroje

BMW IBU World Cup Biathlon 7. In: *Biathlonworld.com* [online]. [cit. 2015-12-07].

Dostupné z:

<http://www5.biathlonworld.com/en/events.html/do/showevent?EventId=BT1415SWRLCP07>

Co je biatlon. In: *Český biatlon: Czech biathlon union* [online]. [cit. 2015-12-07].

Dostupné z: <http://www.biatlon.cz/o-biatlonu/co-je-biatlon/>

Čtenost deníků. In: *Unie vydavatelů* [online]. [cit. 2015-12-07]. Dostupné z:

http://www.unievydavatelu.cz/cs/deniky/fakta_cisla_denicich/ctenost_deniku/239-deniky_celostatni

IBU World Championships. In: *Biathlonworld.com* [online]. [cit. 2015-12-07].

Dostupné z:

http://www4.biathlonworld.com/en/events.html/do/showevent?EventId=BT1415SWRLCH__

iDnes.cz: Zpravodajský portál iDNES.cz. In: *Mediální skupina Mafra* [online]. [cit. 2015-12-07]. Dostupné z:

http://www.mafra.cz/cs/?y=mafra_all%5Ccs_produkty-a-sluzby_idnes-cz.htm

iSport.cz: Základní informace. In: *CNC center* [online]. [cit. 2015-12-07]. Dostupné z:

<http://www.cncenter.cz/clanek/1289/isport-cz>

Sport: Základní informace. In: *CNC center* [online]. [cit. 2015-12-07]. Dostupné z:

<http://www.cncenter.cz/clanek/1285/sport>

Články mimo vymezené období

MACEK, Tomáš. Nadějná i nevyzpytatelná. Soukalovou, Vítkovou a spol. čeká štafeta žen. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/pred-stafetou-zen-ms-biatlon-dgr-/biatlon.aspx?c=A160311_014101_biatlon_tm2

MICHÁLEK, Ondřej. Největší poklad Soukalové, Vítkové a spol? To jsou jejich chlapi!. In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-01-09]. Dostupné z:

<http://isport.blesk.cz/clanek/blesk-sport/227072/nejvetsi-poklad-soukalove-vitkove-a-spol-to-jsou-jejich-chlapi.html>

POSPÍŠIL, Ivo. ANKETA: TOP 10 českých krás olympiády. Zvolte nejhezčí!.

In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-olympijske-hry-zoh-soci-2014/193946/anketa-top-10-ceskych-krasek-olympiady-zvolte-nejhezci.html>

POSPÍŠIL, Ivo. Otec české naděje Soukalové: Od utíkání do lesa už skoro dozrála.
In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-18]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-olympijske-hry-zoh-soci-2014/194005/otec-ceske-nadeje-soukalove-od-utikani-do-lesa-uz-skoro-dozrala.html>

POSPÍŠIL, Ivo. Ženský? Chvíli sranda pak zase slzy, říká trenér biatlonistek Vítek.
In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-zimni-sporty-biatlon/227482/zensky-chvili-sranda-pak-zase-slzy-rika-trener-biatlonistek-vitek.html>

6 Seznam příloh

Příloha č. 1: Fotografie kalhotek Gabriely Soukalové z deníku Sport a iSport.cz

Příloha č. 2: Fotografie aktů pro projekt Petra Koukala z deníku Sport a iSport.cz

Příloha č. 3: Fotografie českých biatlonistek v mysliveckém z deníku Sport a iSport.cz

Příloha č. 4: Fotografie Ondřeje Moravce při dojezdu na olympijských hrách

Příloha č. 5: Fotografie Gabriely Soukalové při objetí s Darjou Domračevovou na olympijských hrách

Příloha č. 6: Fotografie Ondřeje Moravce při dojezdu

Příloha č. 7: Fotografie Gabriely Soukalové po „stříbrném“ dojezdu závodu MS

Příloha č. 8: Fotografie Michala Šlesingra se svou dcerou Viktorou

Přílohy

Příloha č. 1: Fotografie kalhotek Gabriely Soukalové z deníku Sport a iSport.cz

Zdroj:

(spo): FOTO: To jsou stříbrné kalhotky Soukalové. Gábino, vidíme je!.

In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/blesk-sport/195403/foto-to-jsou-stribrne-kalhotky-soukalove-gabino-vidime-je.html>

Příloha č. 2: Fotografie aktů pro projekt Petra Koukala z deníku Sport a iSport.cz

Zdroj: (jip): Hvězda Domračevová: Fotky Soukalové byly možná až moc otevřené.

In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-zimni-sporty-biatlon/227368/hvezda-domracevova-fotky-soukalove-byly-mozna-az-moc-otevrene.html>

Příloha č. 3: Fotografie českých biatlonistek v mysliveckém z deníku Sport a iSport.cz

Zdroj: (om): Česku je závidí celý svět a Blesku ukázaly víc: Sexy lovkyně medailí!. In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/blesk-sport/227160/cesku-je-zavidi-cely-svet-a-blesku-ukazaly-vic-sexy-lovkyně-medaili.html>

Příloha č. 4: Fotografie Ondřeje Moravce při dojezdu na olympijských hrách

Zdroj: KUČEROVÁ, Martina a MACEK, Tomáš. Medaile ve štafetě? Pokusíme se, napsali Moravec a Soukup čtenářům. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-04-01]. Dostupné z: http://oh.idnes.cz/on-line-rozhovor-ze-soci-soukup-moravec-f05-/zoh-soci-2014.aspx?c=A140211_095316_zoh-biatlon_par

Příloha č. 5: Fotografie Gabriely Soukalové při objetí s Darjou Domračevovou na olympijských hrách

Zdroj: Nesign.: Puška každým závodem těžkne, napsala Soukalová čtenářům.
In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: http://oh.idnes.cz/biatlonistka-gabriela-soukalova-on-line-rozhovor-fvm-/zoh-soci-2014.aspx?c=A140218_065020_zoh-biatlon_pes

Příloha č. 6: Fotografie Ondřeje Moravce při dojezdu

Zdroj: (jip): Moravec ocenil podporu diváků: Užil jsem si to víc než na olympiádě.
In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-zimni-sporty-biatlon/227265/moravec-ocenil-podporu-divaku-uzil-jsem-si-to-vic-nez-na-olympiade.html>

Příloha č. 7: Fotografie Gabriely Soukalové po „stříbrném“ dojezdu závodu MS

Zdroj: (ivp a iSport.cz): Soukalová: Kritikům jsem ukázala, že můžu dohopsnout i pro medaili. In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-03-05]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-zimni-sporty-biatlon/230331/soukalova-kritikum-jsem-ukazala-ze-muzu-dohopsnout-i-pro-medaili.html>

Příloha č. 8: Fotografie Michala Šlesingra se svou dcerou Viktorkou

Zdroj: (ČTK a iSport.cz): Šlesingr měl k bronzu blízko. Tak metřík? To mrzí hodně, říkal. In: *iSport.cz* [online]. [cit. 2016-01-07]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/dalsi-sporty-zimni-sporty-biatlon/227322/slesingr-mel-k-bronzu-blizko-tak-metrik-to-mrzi-hodne-rikal.html>

